

SAVO SINUKSI

Pohjois-Savon liiton tiedotuslehti
1•2004

- Maakuntavaltuuston uuden puheenjohtajan linjanvetoja
- Pohjois-Savon yrittäjyysryhmä starttasi
- Kääntyikö Pohjois-Savon aluetalous nousuun?
- Miten etenee Pohjois-Savon palvelumalli -hanke?
  - Maakuntakaavatyössä tärkeä askel eteenpäin
  - EU-tukipolitiikan uusimmat kuulumiset
- Sompa-hankeella uusia eväitä työttömyyden torjuntaan
- Tietoyhteiskuntastrategia Pohjois-Savolle
  - Kuntien taloudessa hyvää ja huolestuttavaa
  - Runsaasti ministerivierailuja Pohjois-Savossa

POHJOIS-SAVON MAAKUNTAJUHLA KUOPIOSSA 27.-28.8.2004

• Pohjois-Savon maakuntajuhlaa vietetään vuoden paussin jälkeen taas loppukesästä. Monista tapahtumista koostuvat juhlat pidetään Kuopiossa elokuun viimeisessä viikonvaihteessa 27.-28.8. Juhlat alkavat puolilta päivin kauppatorilta mm. Maakunnan mainetekopalkinnon jaolla.

• Kuopion seudun maakuntakaavassa jatkolinjaukset selvillä.

Kuopion seudun maakuntakaava on yksi suurimpia Pohjois-Savon liitossa valmisteltavana olevista asioista ja sen pitkäaikaiset vaikutukset ulottuvat seutukunnan ulkopuolellekin. Maakuntakaavavalmistelun nykytilanteesta ja jatkosta lisää sivuilla 12-13.

• Maakuntavaltuusto siirtyi Tuula Väätäisen aikaan.

Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuustossa tapahtui maaliskuun kevätkokouksessa puheenjohtajan vaihdos, kun kansanedustaja Tuula Väätäisestä tuli sisäasiainministeri Kari Rajamäen seuraaja. Tuula Väätäisen ajatuksia maakuntahallinnosta ja Pohjois-Savon kehittämisestä sivulla 4-5.

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus: Järvi-Suomi sinuksi	3
Maakuntavaltuuston puheenjohtaja Tuula Väätäinen: Maakuntahallinnossa nähdään koko Pohjois-Savon etu	4
Maakuntavaltuustolta evästyksiä maakunnallisten palvelujen järjestämiselle	6
Kokouspäiviä syksyllä 2004	6
Pohjois-Savon yrittäjyysryhmän toiminta on päässyt vauhtiin	7
Pohjois-Savon talous varovaiseen nousuun?	8
Pohjois-Savon palvelumalli -hankkeen jatkotoimet käyntiin	10
Koillis-Savo palvelumallihankkeen pilottiseutuna	11
Maakuntakaavatyö jatkuu aluerakennevaihtoehtojen yhdistelmän pohjalta	12
Muutosmaakuntakaava vt 5:lle välille Oravikoski-Vehmasmäki	13
Päätökset Ylä-Savon seudun maakuntakaavan valituksista	13
Itä-Suomen EU-toimistolla työntäyteinen kevät	14
Itä-Suomen EU-hankepäivät 18.-19.11.2004	14
EU-tukianomusten määrä pysynyt ennallaan Pohjois-Savossa ...	15
Kuopion tiedepuistolle selkeää hyötyä tavoite 1 -ohjelmasta	16
Tavoite 1 -ohjelman EU-tukihakuerroksen 2004 ilmoitus	17
Maakunnan yhteistyöasiakirjassapainotetaan yritystykä	18
Lisätukea EU:lta yliopiston tekniseen opetukseen ja yritysten innovaatioympäristöihin	18
Itä-Suomen suuret tulevaisuuden kysymykset pohdiskelussa	19
Sompa-hanke etsii uusia keinoja työttömyyden kukistamiseksi .	20
Pohjois-Savon tietoyhteiskuntastrategia työn alla	22

Laajakaistayhteydet viitoittavat P-Savoa tietoyhteiskuntaan	23
Ict-alan käytettävyyden testauksella tilausta Pohjois-Savossa	24
Ict-klusterissa uudelleen organisoitua	24
Pohjois-Savon matkailussa puhaltua myötätuuli	25
Metalliklusterissa kehitetty hitsausteknologiaa	25
Metsäklusteri pysyy maakunnan tukijalkana	26
LVM:n työryhmä selvittää Päijänne-Saimaa -kanavahanketta	26
Työvoiman osaaminen ja riittävyys elintarvikealan menestystekijänä	27
Pohjois-Savon hyvinvointiklusterissa urauurtavia avauksia	28
Kulttuuritoimialalla vahvat kasvun mahdollisuudet P-Savossa ...	29
Työn ja vapaa-ajan yhdistäminen yhä naisten haasteena	30
Lassi Nummi -runokilpailu vetosi vahvasti nuoriin lyyrikoihin ..	30
Uusia keinoja Pohjois-Savon asumisolojen kohentamiseen	31
Kuntatalouden kehitys P-Savossa arvioitua parempaa v. 2003 ...	32
Pohjois-Savon liiton toiminnassa isoja asioita v. 2003	34
Pohjois-Savon liitolle hyvät arvosanat yhteistyökumppaneilta ...	36
Pohjois-Savon maakuntajuhla Kuopiossa 27.-28.8.2004	36
Tarja Itkonen, monipuolinen viestintähumanisti	37
Marko Tantu ei kavahda kartan ja numeroiden tähytelyä	37
Pohjois-Savosta kaksi kannanottoa pääministerille	38
Venäjän kaupalliset mahdollisuudet kasvussa	38
Teknologiaseminaarissa alueellistamisnäkyviä	39
Valtion toimien alueellistaminen etenee suunnitellusti	39
Pohjois-Savon liiton henkilöstö ja yhteystiedot	40

SAVO SINUKSI Pohjois-Savon liiton tiedotuslehti 1•2004

Päätoimittaja:

Antti Mykkänen,
Pohjois-Savon liitto

Toimitussihteeri ja

toimittaja:
Ilpo Lommi, Itäfax Oy

Toimitus:

Pohjois-Savon liitto
Sepänkatu 1, PL 247
70101 Kuopio

Puh. (017) 550 1400
Fax (017) 550 1428 tai
(017) 262 5090

Toimituskunta:

Jarmo Muinieka (pj), Jouko
Kohvakka, Ilpo Lommi, Kirsi
Moisander, Marja Partanen,
Irma Toivanen ja Satu
Vehreävesa.

Ulkoasu:

Jukka Ollikainen

Taitto ja painopaikka:

Kuopion
Liikekirjapaino Oy

ISSN 1238-5514

Pääkirjoitus

JÄRVI-SUOMI SINUKSI

Tätä kirjoitettaessa europarlamenttivaalien tulos ei ole vielä selvillä. Kävi miten kävi, en antaisi arvokasta ja opettavaa kokemusta pois mistään hinnasta.

Kahdeksaa maakuntaa haravoinut kampanjakierros avasi virkamiehelle uusia näkökulmia yrittäjän arkeen. Tapasin vaalirumban aikana tuhansia ihmisiä, joista noin 2 000 oli yrittäjiä. Jo alkumetreillä kävi selväksi, että ehdokkaana on turha väentäytyä töröttämään kokoustiloihin. Pelkkä toreille ja turuille tälläytymisenkään ei riitä. On mentävä ihmisten luokse, toimistoihin, konttoreihin, myymälöihin ja huoltoasemille.

Niin tein. Koputin ovelle ja esittäydin, aluksi vähän varovasti; niinköhän nuo käännöttävät saman tien takaisin kadulle? Toisin kävi. Vastaanotto oli poikkeuksetta yllättyneen ilahtunut. Lähes kaikki totesivat, että tuota ovea ei ole tähän mennessä yksikään poliitikko tai siksi pyrkivä nykynt. Mielen päällä oli monta asiaa, joista keskustelemiseen oli sekä halua että suorastaan patoutunutta tarvetta.

Asiat sinänsä ovat samoja, joihin työssäni olen törmännyt vuosien mittaan. Virkamiehenä keskustelukump-

panit vain tупpaavat olemaan enimmäkseen toisia virkamiehiä, elinkeinoelämän edunvalvoja ja isohkojen tuotannollisten yritysten edustajia.

Nyt pääsin nokatusten palvelualan ja muiden pienyrittäjien kanssa. Arvonlisäveron alentamistoiveet, yrittäjän sosiaaliturvan puutteet ja työssä jakaminen saivat kasvat.

Ilmeistä oli myös, että EU-kriittisyys ei suinkaan ole mennyttä elämää. Mitä pohjoisemmaksi mennään, sitä vahvempaa on epäily ja ennakkoluulo jäsenyyden tuomia hyötyjä kohtaan. Todistetuksi tuli, ettei äänestysaluttomuuden takana ole suinkaan aina tiedon puute. Syynä on aito tyytymättömyys ja turhautuminen EU-politiikan sisältöön ja sen tuloksettomuuteen.

Myös kunnanvirastot näyttäytyivät kampanjan aikana hieman toisenlaisina kuin tavanomaisilla kuntakierroksilla. Yllätysvieraana sain tilaisuuden jututtaa kunnan väkeä virastotyön arjesta. Perusviesti oli selvä: EU-byrokratiaa pitää purkaa.

Sekä yrityksissä että virastoissa kohtasin toki myös innostusta, työn iloa ja tulevaisuuden uskoa.

Koen, että olen saanut parin viime kuukauden aikana merkittävästi henkistä pääomaa ja lisäeväitä tekemiseen – siitä vilpitön kiitos keskustelukumppaneilleni. Savo ja koko Järvi-Suomi tulivat sinuiksi toden teolla.

Rentouttavaa lomakautta toivottaen

*Antti Mykkänen
maakuntajohtaja*

Maakuntavaltuuston puheenjohtaja Tuula Väättäinen:

MAAKUNTAHALLINNOSSA NÄHDÄÄN KOKO POHJOIS-SAVON ETU

Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuuston puheenjohtaja vaihtui alkuvuodesta, kun sisäasiainministeri Kari Rajamäelle (sdp) myönnettiin hänen pyynnöstään ero tehtävästä ja siihen valittiin siilinjärveläinen kansanedustaja ja maakuntahallituksen jäsen Tuula Väättäinen (sdp). Väättäisen tilalle maakuntahallitukseen nimitettiin kamreeri Pirkko Janhunen Varkaudesta.

• Tuula Väättäinen kertoo tukevansa maakuntavaltuuston kokouksissa keskustelemaa linjaa ja kavahtavansa turhaa muodollisuutta sekä jäykkyyttä. –Tietenkin toivon kokousten pysyvän asiassa ja päätösten olevan jämäptejä. Sitä rataa uskon maakuntavaltuuston loppukauden sujuvan. Maakuntavaltuustossa kuten maakuntahallituksessakin vallitsee rakentava yhteistyöhenki, jossa nähdään koko maakunnan etu ennen omien seutujen, kuntien, puolueyhjmiien tai muiden taustaryhmien etuja.

– Siksi maakuntahallintomme on selviytynytkin hyvin suurista tehtävistään kuten mm. Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman hyväksymisestä sekä tavoite 1 -ohjelman strategioista. Kuopion seudun maakuntakaavan valmistelu ja muutkin alueidenkäyttöasiat ovat edenneet suunnitellusti. Kiitos kuuluu myös maakunnan liiton ammattitaitoiselle virkamieskunnalle. Maakuntakaavan hyväksyminen menee seuraavalle valtuustokaudelle, johon on tulossa muitakin suuria asioita kuten EU:n uuden rakennerahastokauden 2007–2013 painopisteiden määrittäminen.

EU-ohjelma opettanut laaja-alaisuutta

– EU:n tavoite 1 -ohjelmasta on ollut hyötyä aluekehitystukiien ohella siinä, että päättäjät ovat oppineet ajattelemaan asioita nurkkakuntaisuuden sijasta enemmän maakunnallisesti ja jopa itäsuomalaisittain. Samoin näkemyksiin on tullut pitkäjänteisempää ja laaja-alaisempaa perspektiiviä. Keskinäinen kohtalonyhteys on kirkastunut ja konkretisoitunut aluekehityspolitiikan myötä. Toivottavasti sama kehitys jatkuu ja maakuntiin kanavoituu vie-

Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuuston uusi puheenjohtaja Tuula Väättäinen pitää tärkeänä, että maakunnallisessa päätöksenteossa vallitsee hyvä yhtäköyttä-henki ilman paikallisia kotipäinvetoja.

lä lisää todellista päätösvaltaa alueellisista asioista, sanoo Tuula Väätäinen.

Hän pitää tärkeänä, että maakuntahallintoon osallistuu puolueiden ja kunnallisten päättäjienkin ykköskarttia. – Siinä voi hiukan päätösvalta keskittyä samoille henkilöille mutta toisaalta tieto kulkee paremmin ja päätöksetkin ovat paremmin linjassa kunta- ja maakuntatasolla. Henkilösuhteiden merkitystä ei pidä aliarvioida. Toivottavasti jatkossa riittää maakunnassa ihmisiä, jotka uhraavat vapaa- ja osin työaikaansaakin yhteisten yhteiskunnallisten asioiden eteen. Koska maakuntavaltuutetuja ei Pohjois-Savossa valita suorilla vaaleilla, toivon puolueiden nimeävän maakunnallisiin luottamuselimiin kokoneita ja laajakatseisia henkilöitä. Ei olisi huono asia, että maakuntahallintoon haluavat li puttaisivat kunnallisvaaleissa selkeästi.

– Maakunnalliset luottamustehtävät säilyttävät ja luultavasti lisäävät vetovoimaansa, koska niissä päätösten vaikuttavuus ja käytännönläheisyys kasvavat. Itselleni ne ovat kunnallisen ja valtiollisen luottamushenkilötyön rinnalla aivan yhtä tärkeitä. Toivon, että maakuntahallinto voimistaa edunvalvontaansa valtioon päin. Se edellyttää kuntasektorin yhtenäistä taustatukea maakunnan ja koko Itä-Suomen kärkihankkeiden ajamisessa.

Maakunnallistuminen on edennyt

Tuula Väätäinen muistuttaa, että kunnallisten palveluiden tuottaminen on yhä enemmän yhdentymässä seutu- ja maakuntatasoisiksi kokonaisuuksiksi kustannustehokkuuden ja laadun turvaamiseksi. – Palvelumalliprojekti tekee tältä osin tärkeää ja urauurtavaa valmistelutyötä. Seuraavalla valtuustokaudella tulee maakunnan liitonkin rooli entistä enemmän valinkauhaan joidenkin ylikunnallisten yhteispalveluiden koordinoimisessa, vaikka Pohjois-Savossa tuskin edetään ns. Kainuun malliin asti eli ikään kuin maakunnallisen suurkunnan muodostamiseen edes kokeilumielessä. Kiintoisaa silti kainuulaisten kokeilun seuraaminen on ja sieltä saattaa ilmetä joitakin hyödyllisiä kokemuksia meillekin.

– On syytä muistuttaa, että maakunnan liitto ei ole missään tapauksessa kunta-liitosagentti, vaikka se ajaisikin joidenkin toimintojen ylikunnallisuutta ja laajapohjaisia yhteishankkeita. Keskeistä on kuntien ja muidenkin sidostahojen kuten yrittäjä-, palkansaaja- ja tuottajatahojen sekä kolmannen sektorin näkemysten ak-

tiivinen ja riittävän varhainen kuuleminen asioiden valmistelussa. Tässä on kuluvalta valtuustokaudella onnistuttu paremmin ja paremmin. Se näkyy mm. maakunnan liiton saamisessa monissa lausunnoissa ja kannanotoissa.

– Merkittävää on sidostahojen mahdollisuus vaikuttaa maakunnan kehitykseen maakunnan yhteistyöryhmän kautta. Sen ja perinteisen maakuntahallinnon rooli saisi selkiytyä nykyisestä, vaikkei niiden välillä suurta ristiriitaa tai päällekkäisyyttä olekaan. Yhteistyöryhmän näkemysten soisi vaikuttavan muuhunkin maakunnan kehittämiseen kuin EU:n rakennerahasto-ohjelmien toteutukseen, korostaa Tuula Väätäinen.

Maakunnan keskuskaupunki Kuopion ja muiden pohjoissavolaisten kuntien suhteet ovat lähes ikuinen keskustelunaihe Pohjois-Savossa. Näihin elintärkeisiin suhteisiin on Tuula Väätäisen mielestä kiinnitettävä entistä enemmän huomiota keskinäisen kohtalonyhteyden vain vahvistuessa. – Ristivedot ovat vähentyneet mutta luottamusta sekä yhteistyötä voi aina lisätä. Kuopion seudun on kyettävä näyttämään suuntaa maakunnan kehitykselle. Etenkin Koillis- ja Sisä-Savon kehitysnäkymät huolestuttavat. Niille on turvattava edes kohtuullisen tasavertaiset kehitysmahdollisuudet muihin seutuihin verrattuna, vaikka kehityksen painopiste vaikuttaa kulkevan ns. viitostieakselilla.

Itä-Suomi -yhteistyön kohennuttava

Itä-Suomi -yhteistyö saa Tuula Väätäiseltä vain tyydyttävän arvosanan. Sen enempää minkään maakunnan ”piikkiin” yhteistyön vajeita säilyttämättä hän tähdentää, että seuraavalla valtuustokaudella on onnistuttava paremmin niin yhteisten hankkeiden muodostamisessa kuin edunajamisessakin. – Hajanaisuuteen saati keskinäiseen kiistelyyn ei ole varaa. Yhteiset hankkeet ovat tärkeitä myös siksi, että ne luovat yhtenäisyyden kulttuuria ja toimintatapoja. Pohjois-Savollakin on tässä asiassa parantamisen paikka, mikä olkoon evästyksenä seuraavalle maakuntavaltuustolle ja -hallitukselle. Yhteistyö ei saa jäädä vain sen maakunnan harteille, joka on siitä vuosittaisessa vetovastuussa. Me pohjoissavolaiset voimme olla monessa asiassa aloitteentekijöitä, koska olemme Itä-Suomen ytimessä. Meillä ei ole historiallisia ja maantieteellisiä paineita suuntautua johonkin muualle kuin Itä-Suomeen, korostaa Tuula Väätäinen

Teksti ja kuvat: Ilpo Lommi

MONEN TASON POLIITTINEN VAIKUTTAJA JA TOIMIJA

• Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuuston puheenjohtajana 15.3.2004 aloittanut Tuula Väätäinen on SDP:n ensimmäisen kauden kansanedustaja, joka toimii eduskunnassa hallintovaliokunnassa sekä sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa. Lisäksi hän on KELA:n tilintarkastaja ja kuuluu SDP:n puoluehallitukseen.

Pohjois-Savon liiton maakuntahallituksessa Tuula Väätäinen on ollut kahtena kautena. Siilinjärven kunnanvaltuutettuna ja myös kunnanhallituksen jäsenenä hän on kolmatta kauttaan. Kunnallispoliittinen ura alkoi jo 28-vuotiaana 1980-luvulla Siilinjärven sosiaalilautakunnan puheenjohtajana.

Koulutukseltaan ja työkokemukseltaan Tuula Väätäinen on psykiatrian erikoistunut sairaanhoitaja sekä perheterapeutti ja työnohjaaja. Perhettä hänellä on aviomiehen lisäksi kaksi poikaa, joista toinen on aikuisikäinen ja toinen pian kouluiässä. Harrastuksina ovat yhteiskunnallisten asioiden lisäksi posliininmaalaus, sienestys ja marjastus.

MAAKUNTAVALTUUSTOLTA EVÄSTYKSIÄ MAAKUNNALLISTEN PALVELUJEN JÄRJESTÄMISELLE

Pohjois-Savon maakuntavaltuuston kevätkokouksessa uusi puheenjohtaja Tuula Väättäinen viitoitti maakuntahallinnon lähiaikojen yhdeksi päätehtävistä Kuopion seudun maakuntakaavatyön. – Siihen liittyen kaikkien seutujen hankkeille on myönnettävä kehityspanostuksia, vaikka niiden vaikuttavuudessa olisi erojakin. Hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden on heijastuttava koko maakuntaan painopistevalinnoista huolimatta.

• Maakuntavaltuuston kevätkokouksen yhteydessä pidetyssä seminaarissa käsiteltiin Pohjois-Savon maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman 2005–2006 valmistilannetta mm. seudullisten kärkihankkeiden osalta sekä Pohjois-Savon palvelumalli -hanketta. Lähetekeskustelussa esille nousi mm. kuntien päätösvallan säilyttäminen maakunnallisten palveluhankkeiden organisoinnissa, tietohallintohankkeiden ja niiden koordinoinnin tärkeys sekä kulttuuriasioiden ottaminen harkintaan kuntapalvelujen alueellistamisessa. Kulttuuripalvelujen merkityksestä muistuttivat mm. maakuntavaltuutetut **Petter Savola** (kesk), **Seppo Saarikoski** (kok) ja **Marja Kivinen** (vasl).

Pohjois-Savon liiton maakuntajohtaja **Antti Mykkäsen** mukaan palvelumalli -hanke ei vaaranna kuntien itsehallintoa ja päätösvaltaa maakunnallisten palvelujen kehittämisessä, koska lopullinen päätöksentekijä on yhä kunta. Vain tietoyhteiskuntahankkeessa edetään valtioneuvoston viitoittamien linjausten mukaisesti. Maakuntahallituksen puheenjohtaja **Markku Rossi** (kesk) kehotti käymään kunnissa keskustelua palvelujen organisoinnista niin paikallisen, seudullisen, maakunnallisen kuin jonkin muun työnjaon ja erikoistumisen pohjalta. Konsultti **Ilkka Ronkainen** muistutti, että hanke lähtee kuntalaisten tarpeiden tehokkaasta ja laadukkaasta toteuttamisesta. Kunnat ovat hänen mukaansa viime kädessä päättäjänä, vaikka alueellistamishankkeissa on ilmennyt mm. maakuntaliitovetoista koordinointitarvetta. Maakuntavaltuutetuista kuntien roolin selkiyttämistä suhteessa maakunnallisiin kuntayhtymiin kaipasi kansanedustaja livo Polvi (vas).

Muissa maakuntavaltuutettujen puheenvuoroissa **Immo Kuutsa** (kok) tähden si matkailuun panostamista ja varsinkin luontomatkailemisen nostamista yhdeksi maa-

Pohjois-Savon palvelumalli -hanke keskustelutti maakuntavaltuuston kevätkokouksessa.

kunnan kärkiasiaksi. **Markku Eestilä** (kesk) esitti infra- ja tulevaisuusseminaarin järjestämistä suurten liikennehankkeiden tulevaisuuslinjausten selkeyttämiseksi. **Pirjo Pölkki** (vihr) toivoi Terve Kuopio -ohjelman säteilevän myönteisiä heijastusvaikutuksia myös Kuopion kaupungin ulkopuolelle ja siihen sisällytettäväksi enemmän inhimillisiä elementtejä terveydenhuollon teknologian kehittämisen rinnalle. **Ari Paanala** (vihr) kaipasi kansainvälistymiselle lisää painoarvoa maakunnallisessa elinkeinopolitiikassa ja maakuntavaltuuston valintaa suoralla kansanvaalilla. Tietoverkohankkeiden koordinointiin kiinnittivät huomiota hänen lisäkseen **Jyrki Katainen** (kok), **Seppo Saarikoski** (kok) ja **Marja-Leena Puputti** (kesk). **Soili Kuosmanen** (kesk) korosti kuntien päätösvallan kunnioittamista palvelutuotannon uusissa toteutustavoissa. Merkillepantavaa oli Marja-Leena Puputin ja **Katriina Kankkusen** esille ottama paikallisuuden arvostus kunnallisen hankintatoimen keskittämisessä.

Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma hyväksyttäväksi syksyllä

Pohjois-Savon maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman v. 2005–2006 laadinnassa edetään niin, että Pohjois-Savon liitto kokoaa siitä ehdotuksen syyskesällä valtiovarainministeriön talousarvioehdotuksen jälkeen. Maakunnan yhteistyöryhmään toteuttamissuunnitelmaehdotus tulee 4. lokakuuta, minkä jälkeen se menee Pohjois-Savon liiton, TE-keskuksen, ympäristökeskuksen ja Itä-Suomen lääninhallituksen hyväksyttäväksi. Suunnitelma on

merkittävä, koska paljolti sen mukaan jaetaan Pohjois-Savossa v. 2005–2006 EU:n, valtion ja osin kuntienkin kehittämisspanostuksia. Esimerkiksi tänä vuonna jaetaan valtionhallinnon määrärahoja Pohjois-Savossa noin 70 milj. euroa nykyisen toteuttamissuunnitelman mukaisesti.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

Kokouspäiviä syksyllä 2004

Maakuntavaltuusto:

15.11.

Maakuntahallitus:

23.8.

20.9.

25.10.

19.11.

20.12.

Maakunnan yhteistyöryhmä:

6.9.

4.10.

13.12.

Muuta:

24.8.

Itä-Suomen neuvottelukunta Mikkelissä

27.8.

Pohjois-Savon valtuuskunnan kokous ja seminaari sekä maakuntajuhla (–28.8.) Kuopiossa

18.–19.11.

Itä-Suomen EU-hankepäivät Leppävirralla

Pohjois-Savon liiton toimisto on kesällä suljettuna 5.–23.7.2004.

POHJOIS-SAVON YRITTÄJYYSRYHMÄN TOIMINTA ON PÄÄSSYT VAUHTIIN

*Pohjois-Savon liiton maakuntahallitus asetti 26.1.2004 Savon Yrittäjät ry:n tekemän aloitteen ja useiden tahojen yhteisen valmistelun pohjalta **maakunnallisen yrittäjyyssryhmän**. Sen tavoitteena on Pohjois-Savon pienten ja keski suurten yritysten kilpailukykyyn sekä toimintaedellytysten parantaminen ja yrittäjyyden edistäminen.*

- Ryhmän tehtävänä on alueellisella tasolla konkretisoida maakuntaohjelman yrittämiseen liittyvien toimenpidekokonaisuuksien toteutusta, nostaa esille yrittämisen esteitä, selvittää keinoja yrittäjyyden lisäämiseen, edistää hallituksen yrittäjyyden politiikkaohjelman toteutusta, toimia tarvittaessa hankkeiden ohjausryhmänä sekä arvioida maakunnallisen elinkeinostrategian päivittämistarvetta. Yrittäjyyssryhmän toimikausi päättyy v. 2005 lopussa.

Laajapohjainen kokoonpano

Yrittäjyyssryhmän puheenjohtajana on toimitusjohtaja **Väinö Korhonen** ja jäsenenä toimitusjohtaja **Satu Kivelä**, toimitusjohtaja **Kalervo Huhtinen**, hallituksen puheenjohtaja **Jukka Hallman**, yrittäjä **Hannele Eskelinen**, emäntä **Irma Sirviö** (varalla Veijo Karkkonen), professori **Irma Tikkanen** (varalla Päivi Voutilainen) aluejohtaja **Raimo Laulainen**, kuntayhtymän johtaja **Veli-Matti Tolppi** (varalla Mervi Vidgren), suunnittelujohtaja **Esko Luoma**, osastopäällikkö **Jorma Hyvärinen** (varalla Eila Jäppinen), ammattikasvatustarkastaja **Maire Avento** (varalla Pentti Nikkinen), aluejohtaja **Pauli Tengvall**, toimittaja **Marika Tiainen**, eläinlääkäri **Markku Eestilä**, (varalla Heta Nuutinen), kamreeri **Pirkko Janhunen** (varalla Ismo Vornanen). Ryhmän sihteereinä toimivat Savon Yrittäjät ry:n toimitusjohtaja **Eino Fagerlund** ja maakuntas sihteeri **Pekka Kaikkonen**.

Yrittäjyyssryhmä on kokoontunut kahdesti kesään mennessä. Ensimmäisessä kokouksessa tarkasteltiin Pohjois-Savon tilannetta yritysten kilpailukykyyn ja aluetalouden näkökulmasta, keskusteltiin ryhmän työmenetelmistä ja toiminnan painopisteistä sekä täsmennettiin asiat, joita ryhdytään ensiksi valmistelemaan. Toiseen kokoukseen päätettiin valmistella esitykset EU:n

Yrittäjyyssryhmä piti järjestäytymiskokouksensa Pohjois-Savon liitossa.

seuraavalla rakennerahastokaudella huomioon otettavista yrittäjyysspolitiikka-asiosta, yrittäjien osallistumisen tehostamisesta EU-hankevalmistelussa ja ohjausryhmyöskentelyssä sekä pienten yritysten työllistämiskynnyksen alentamisesta.

Kyselyn perusteella konkreettisia ehdotuksia

Yrittäjyysspolitiikka-aiheen tarkastelun pohjaksi ryhmä teki omaa käyttöönsä varten kyselyn maakunnallisille toimijoille. Tarkoituksena on saada laajempaa taustaa esitysten

perusteluksi. Samoin haluttiin selvittää asioita, joihin työryhmätyöskentelyssä on kiinnitettävä huomiota. Kysely lähetettiin yrittäjyyssryhmän jäsenille, kuntien ja seutujen elinkeinojen kehittämisorganisaatioille sekä Savon Yrittäjät ry:n hallituksen jäsenille. Kyselyn ensimmäisinä johtopäätöksinä ryhmä päätti esittää maakunnan yhteistyöryhmälle tarveharkintaisen avustuksen myöntämistä myös korvausinvestointeihin sekä avustuksen myöntämisedon lieventämistä uusien työpaikkojen perustamisesta.

Hankkeiden vaikuttavuuden tehostamiseksi yrittäjyyssryhmä järjestää kehittämiss-hankkeisiin osallistuvien tahojen kesken yhteistyöseminaarin. Siinä pohditaan keinoja, miten yrittäjien näkemykset saadaan paremmin huomioon otetuksi jo hankkeiden suunnittelussa ja miten varmistetaan yrittäjien mukanaolo ennen hankkeen käynnistämistä.

Pienten yritysten työllistämiskynnyksen alentamiseksi yrittäjyyssryhmä päätti tukea Pohjois-Savon TE-keskuksen **Toimivat työmarkkinat** -hanketta. Lisäksi se asetti työryhmän neuvottelemaan toimenpiteistä TE-keskuksen työvoimaosaston kanssa. Siihen nimettiin Esko Luoma, Veli-Matti Tolppi, Raimo Laulainen ja Eino Fagerlund.

Yrittäjyyssryhmän puheenjohtaja, yrittäjä Väinö Korhonen.

*Pekka Kaikkonen
maakuntasuunnittelija*

POHJOIS-SAVON PALVELUMALLI -HANKKEEN JATKOTOIMET KÄYNTIIN

Suomen Kuntaliiton toimitusjohtaja Risto Parjanne (vas.) ja selvityshenkilö Ilkka Ronkainen selvittelivät Pohjois-Savon palvelumalli -hankkeesta saatuja kokemuksia.

Pohjois-Savon liitto käynnisti Pohjois-Savon palvelumalli -hankkeen alkuvuodesta 2003. Ohjausryhmän asettamisen jälkeen hankkeeseen valittiin tarjouskilpailun jälkeen selvityshenkilöksi **Yritystaito Oyn** toimitusjohtaja **Ilkka Ronkainen**. Palvelumallihankkeen tavoitteena on etsiä uusia ylikunnallisia ja yliseutukunnallisia palvelujen toteuttamismalleja, laatia laskelmia ja toiminnallisia arvioita erilaisten palvelumallien vaikutuksista sekä tuottaa kunnille toiminnallista ja taloudellista etua. Samalla hankkeen on määrä kartoittaa yhteistyön esteitä ja lainsäädännön ylikunnalliselle palvelutuotannolle asettamia jarruja.

- Hankkeen jatkotoimenpiteinä maakuntahallitus hyväksyi kuntien kaikki toimialat kattavaa 17 toimenpidettä jatkovalmisteluun. Pohjois-Savon liiton tärkeimmäksi koordinoitavaksi on noussut palvelumallihankkeessa kuntien tietohallinnon koordinointi ja yhdenmukaistaminen.

Useat selvitykset osoittavat, että ihmisten asiointi ja työssäkäyntiliikkuminen ei noudata hallinnollisia rajoja. Taloudellisesti toiminnallisen paikallisuuden kannalta Pohjois-Savo muodostuu kolmesta keskuksesta; lisalimesta, Kuopiosta ja Varkaudesta, joihin suuntautuu asiointiliikennettä noin 100 km:n säteeltä. Työssäkäyntialue on niin ikään kasvanut yhä laajemmaksi. Samaan aikaan pohjoissavolainenkin elinkeinoelämä on kohdannut kansainvälistymisen haasteet. Pohjoissavolaista tuotantoa on siirtynyt muualle Eurooppaan ja maailmalle kohti edullisempia tuotantokustannuksia.

Uusia palvelujen tuotantotapoja löydettävä

Palvelutuotannossa on kymmenen viime vuoden aikana tapahtunut selvä muutos kohti verkostoja ja ylikunnallista yhteistyötä. Tähän pakottaa kuntatalouden tiukkuus ja näköpiirissä olevat väestömuutokset eli muuttoliikkeen ja alhaisen syntyvyyden aiheuttama väestön suhteellinen ikääntyminen, joka kohdistuu maakunnan eri osiin vaihtelevasti. Muuttovoittoa saa Kuopion seutu, mutta muut maakunnan osat ovat väestöään menettäviä. Palvelutuotannon taloudellisten edellytysten kiristyminen ja toisaalta palvelujen kysynnän kasvu erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa pakottavat kunnat etsimään uusia yhteistyömuotoja ja toimintamalleja. Kuntien eri hallinnonalojen väliset rajat ovat kuitenkin yhä korkeat ja varsin harvoin ajatellaan palvelutuotantoa palveluprosessina asiakkaan näkökulmasta.

Arvioitaessa Pohjois-Savon väkiluvun ja kuntien nettokäyttömenojen kehitystä kolmen viime vuoden perusteella on keskeinen johtopäätös, että väestömäärän vähenemisestä huolimatta kuntien nettokäyttömöt kasvavat. Palvelurakenteen sopeutus väestö- ja ikärakenteen muutoksiin on vaikeaa. Syntyvyyden pienentyessä syntyy lasten ja nuorten palveluihin ylikapasiteettia, kun yli 65-vuotiaiden ikääntyvien palvelujen kysyntä kasvaa. Vapautuvat resurssit eivät kuitenkaan kata palvelukysynnän muutosta kuin arviolta puoliiksi.

Pohjois-Savon liitolle uusi rooli palvelutuotannossa

Selvityshenkilö Ilkka Ronkainen esittää Pohjois-Savon liitolle selkeästi uutta roolia ja tehtävää kuntayhteistyön edistäjänä. Liitolle on tilaus yhteistyön koordinaattorina ja hyvien käytäntöjen edistäjänä. Uutta roolia liitolle viitoittavat toimialat ovat erityisesti tietohallinto ja hyvinvointipalvelujen uudet tuotantomallit sekä maakunnallisen elinkeinopolitiikan järkeväminen.

Toisaalta palvelumallihankkeen valmisteluprosessi osoitti, ettei Pohjois-Savossa ole valmiutta Kainuun mallin kaltaiseen kaikki maakunnan kehittäjätoimet maakuntavaltuuston alle kokoavaan malliin. Selvitys osoitti, että suorilla vaaleilla valittava maakuntavaltuusto ei saa varauksetonta kannatusta maakunnassa. Professori **Esko Riepuhan** ehdotukset maakuntahallinnon tulevaisuudesta tukevat tätä käsitystä. Hän ehdottaa maakunnallisen kehittäjätoimien neuvottelukunnan perustamista – rakenteisiin muutoin puuttumatta. Selvitys osoittaa, että kuntatasolla yhteistyön mielenkiinto kohdistuu naapurikuntiin ja omaan seutukuntaan. Kuntayhteistyötä tehdään kuntaparien ja kuntaryppäiden välillä. Kunnilla on myös valmiutta yhtiöittää toimintojaan tai tuottaa palveluja ostopalveluna. Maakunnallisia yhteistyövirityksiä kahahdetaan peläten kustannusten nousua ja päätöksenteon karkaamista ulottumattomiin.

Mitä jatkotoimenpiteiksi?

Maaliskuussa 2004 maakuntahallitus hyväksyi suuntaviivat palvelumallihankkeen jatkotoimenpiteistä. Ne jakautuvat toimialoittain seuraavasti:

1) elinkeino- ja kehittämistoimi, maakunnallinen elinkeinopolitiikka:

- Savonet-ryhmän toiminnan järkevöittäminen ja sen koordinoitavuuteen lisääminen sekä resurssointi
- yhteistyö yrittäjyysryhmän, klusteriryhmien ja teknologiakeskusten kanssa

2) tekninen toimiala, kiinteistötekninen yhteistyö

- kiinteistöteknisen ylikunnallisen yhteistyön edistäminen (kiinteistöjen hoito, siivous, kirjanpito, suunnittelu, rakennuttamispalvelut)
- vesihuollon organisoituvaihtoehtojen selvittäminen

3) rakennustarkastus

- ylikunnallisen yhteistyön selvittäminen: kadut, yleiset alueet ja niiden ylikunnallinen hoito, ympäristöasiantuntijapalvelut
- maakunnallisen ympäristöpalvelujen tuottavan yksikön perustaminen

4) hankintatoimi

- Kuopion hankintarenkkaan palvelujen laajentaminen maakunnalliseksi

5) sivistystoimi

- koulutustarpeen ja vuotuisten aloituspaikkamäärien ennakointi

6) sosiaali- ja terveydenhuolto

- Terve Kuopio -ohjelman laajentaminen koko maakuntaan ja muun sosiaali- ja

terveydenhuollon ylikunnallisen yhteistyön koordinointi

- uusien sähköisten palvelujen käyttöönoton edistäminen maakunnassa
- ylikunnallisten ympäristöterveydenhuollon palvelujen edistäminen
- maakunnallisen elatusapurästien perintään keskittyvän yhtiön perustaminen

7) hallinto ja talous

- ylikunnallisen taloushallinnan yksiköiden perustaminen (esim. palkanlaskenta, kirjanpito)

8) tietohallinto

- maakunnallisen tietoyhteiskuntastrategian laatiminen, jonka keskeisenä osa-

na on kuntien tietohallinnon koordinaatio

9) maakunnan maineen ja imagon rakentaminen

- Pohjois-Savo viestii -hankkeen hyvien käytäntöjen vakiinnuttaminen

Maakuntahallitus hyväksyi toukokuun kokouksessaan em. ohjelmasta kolme valmistelumuistiot. Ne koskevat tietoyhteiskuntastrategiaa, koulutuksen ennakoitua ja viestintää.

*Jarmo Muiniekka
hallintopäällikkö*

KOILLIS-SAVO PALVELUMALLIHANKKEEN PILOTTISEUTUNA

• Samanaikaisesti maakunnallisen palvelumallihankkeen kanssa käynnistyi Pohjois-Savon liiton osarahoittama Koillis-Savon palvelukuntaprojekti. Myös tämän projektin asiantuntijaksi valittiin tarjouskilpailun jälkeen **Yritystaito Oy**. Konsultti jätti **Juankosken, Kaavin ja Tuusniemen** kunnanhallituksille loppuraportin syksyllä 2003. Jatkotoimenpiteitä valmistelemaan kuntakolmikko valitsi **Efektiapalvelut Oy:n**. Jatkovalmistelu on edennyt siten, että Juankosken kaupunginhallitus sekä Kaavin ja Tuusniemen kunnanhallitukset hyväksyivät toukokuun 2004 kokouksessaan palvelukuntaprojektin toisen vaiheen väliraportin, jossa hahmotellaan kuntayhteistyötä toimialoittain. Hankkeen tavoitteena on tuottaa Juankoski-Kaavi-Tuusniemi -alueelle palvelurakenne, jolla taloudelliset mutta laadukkaat palvelut voidaan tarjota kaikille kuntien asukkaille. Jatkohanke päättyy 30.6.2005.

Hanketta on hallinnoinut **Koillis-Savon Kehitys Oy**, joka on palkannut projekti-sihteeriksi media-assistentti **Silja Huotarin**. Hankkeen pilottina ovat olleet tekninen toimi, koulutoimi, kansalaisopisto, ruokahuolto ja siivous- sekä talous- ja toimistopalvelut. Nopeimmassa aikataulussa on edetty ympäristöhuollon ja sivistystoimen alatyöryhmissä, joiden uudet käytännöt on suunniteltu otettavaksi käyttöön jo vuoden 2005 alusta. Lähtökohtana jatkotoimenpiteille on, että kuntien henkilöstöä ei irtisanota, vaan vähentäminen tapahtuu luonnollisen poistuman kautta. Työpaikka ja tehtävä sen sijaan voivat muuttua.

Koillis-Savon palvelukuntahanke näyttää toteuttavan pilottitehtävänsä hyvin edel-

Juankoski

Kaavi

Tuusniemi

lyttäen, että nyt valmistelussa olevat uudistukset etenevät päätöksentekoon ja käytännön toimenpiteiksi. Juankosken, Kaavin ja Tuusniemen edustajien mukaan kuntakolmikunnan yhteistyö ei sulje pois yhteistyötä samaan seutuun kuuluvien Nilsiän ja Rautavaaran kuntien kanssa, vaan se on kuntatalouden realiteetit huomioon otettuna toivottavaa.

1) Sosiaali- ja terveystoimi

- terveyspalvelut säilyisivät kaikissa kunnissa. Päiväpäivystyksen osalta valmistelussa on vuodeosastojen erikoistuminen ja yöpäivystyksen mahdollinen siirto Kuopioon

2) Perusopetus, kansalaisopisto ja sivistystoimi

- jatkotoimenpiteet ulottuvat koko sivistystoimeen sekä varhaiskasvatukseen ja esiopetuksen sisältöön
- keskeisenä on yhteisen sivistystoimen johtajan palkkaaminen
- yhteistoimintalautakunnan valmistelu on vielä kesken; kuntien hallinto ja johtosäännöt yhtenäistetään
- kolmen kunnan yhteinen kansalaisopisto suunnitellaan perustettavaksi siten, että toiminta yhteisessä kansalaisopistossa voi alkaa v. 2006

3) Talous- ja henkilöstöhallinto sekä ATK

- tietojärjestelmissä on tehty nykytilan kartoitus. Jatkotoimenpiteet valmistellaan syyskuun 2004, mitä ennen teh-

dään henkilöstön ATK-osaamisen kartoitus

- kuntayhteistyö edellyttää puhelinvaihteiden yhdenmukaistamista
- ruoka-, puhdistus- ja kiinteistöpalvelut mukaan
- Tukipalvelujen osalta päätökset on varauduttu tekemään v. 2005 alussa ja varsinaisen toiminnan käynnistäminen v. 2006 alussa. Nyt tarkastellaan päivittäisten kiinteistöhuollon tehtävien osalta, voivatko ne jäädä kokonaisuuteen. Kiinteistö- ja puhdistuspalveluista tehdään henkilöstömitoitukset Kaavin ja Tuusniemen kunnissa.

4) Ympäristöhuolto

- valmistelua jatketaan ja tavoitteena on yhteislautakunta ympäristöhuollon toimialalle
- toiminta yhteisen lautakunnan alla alkaisi 1.1.2005
- ympäristöpalveluiden yksikköön sijoituisivat rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu, korjausneuvonta ja ympäristöterveydenhuollon eli terveysvalvonnan ja eläinlääkinnän palvelut

5) Vesihuolto

- tavoite on perustaa seudullinen vesihuolto-yhtiö, Koillis-Savon Vesi Oy. Sen osalta selvitysten on määrä valmistua v. 2005 puoliväliin mennessä. Toiminnan on tarkoitus alkaa v. 2006 alusta. Yhtiön perustaminen edellyttää erillisselvityksiä mm. varainsiirtoverosta, omaisuuden luovuttamisesta tai vuokraamisesta ja henkilöstöstä.

*Koillis-Savo -lehden 19.5.2004 ja lehdistötiedotteen pohjalta toimittanut
Jarmo Muiniekka, hallintopäällikkö*

MAAKUNTAKAAVATYÖ JATKUU ALUERAKENNE- VAIHTOEHTOJEN YHDISTELMÄN POHJALTA

Pohjois-Savon liiton maakuntahallitus hyväksyi toukokuun kokouksessaan Kuopion seudun maakuntakaavan vaihtoehtoista ja niiden vaikutuksista saatujen lausuntojen yhteenvedon. Jatkotyön pohjaksi tulee aluerakennevaihtoehtojen yhdistelmä, jonka maakuntakaavatyöryhmä, Kuopion seudun neuvottelukunta ja maakuntahallitus ovat hyväksyneet lähtökohdaksi.

- Lausuntoja Kuopion seudun maakuntakaavan aluerakennevaihtoehtoista ja niihin liittyvästä liikennejärjestelmästä sekä palveluverkosta vaikutusten arviointineen tuli 43 noin sataan lausuntopyyntöön.

Kannanotot neljään pääaluerakennevaihtoehtoon hajaantuivat melkoisesti ja 16 lausunnossa ei niihin otettu ollenkaan kantaa. Eniten kannatusta sai ns. viitostiemalli, kun seitsemässä lausunnossa sitä pidettiin parhaimpana. Vaajasalomalli sai neljä ja Kuopio- sekä seutumallit kolme kannatusta. Erilaisia aluerakennevaihtoehtojen yhdistelmiä kannatettiin yhteensä kymmenessä lausunnossa, Aluerakennevaihtoehtojen erot eivät ole kuitenkaan suuria yhdyskuntakustannusten osalta.

Uusia laajentumissuuntia määriteltiin

Johtopäätöksinä Kuopion seudun maakuntakaavan rakennevaihtoehtojen yhdistelmästä maakuntahallitus totesi, että maakuntakaavan taajamatoiminnot rakennetaan viitostie-, Kuopio- ja Vaajasalomallin yhdistelmästä. Kaikissa aluerakennevaihtoehtoissa esitetty Kuopion taajama-alueiden täydennysrakentaminen 25–30 %:lla on kova haaste, sillä Kuopion

seudun yhdyskuntarakenne on tiivein pääkaupunkiseudun jälkeen. Uusiksi laajentumisalueiksi tulevat Saaristokaupungin jälkeen Neulaniemi–Laivonsaari, Kuopiosta etelään olevat alueet, Siilinjärven vanhan viitostien seutu ja Vaajasalo.

Neulaniemi–Laivonsaari -aluekokonaisuus kytkeytyy Savilahden yliopisto- ja yritysalueisiin muodostaen vetovoimaisen ja yhdyskuntataloudellisesti edullisen alueen kaupunkikeskustan läheisyydessä. Maakuntakaavan jatkovalmistelussa tarkastellaan alueen luonnon ja maiseman asettamia reunaehtoja. Puolustusvoimien materiaalilaitoksen esikunnalta tulleen lausunnon mukaan maakuntakaavassa esitetyille Pienen Neulamäen kaavoitus suunnitelmille ei ole estettä, jos alueen rakentaminen ajoittuu yli kymmenen vuoden päähän. Toistaiseksi Puolustusvoimien toiminta alueella jatkuu ennallaan ja työpaikat halutaan säilyttää. Pieni Neulamäki on selvitysalue, jonka luonnon reunaehtoja kaavoitukselle halutaan selvittää.

Valtatie 17:n Vaajasalon linjausta toivottiin erityisesti tavaraliikenteen, pääväylän toimivuuden ja Kuopion seudun aseman vahvistumisen kautta. Vaajasalomalli edistää myös ylimaakunnallista yhteistyötä Kuopio–Joensuu -yhteyden parantumisen myötä ja se parantaisi erityisesti Koillis-Savon kuntien elinkeinoelämän edellytyksiä. Ensi vuosikymmenen jälkipuolella mahdollistuva uusi tielinjaus Vaajasalon kautta toimii myös varayhteytenä Kuopiosta pohjoiseen. Se mahdollistaa Vaajasalon kehittämisen jopa tytärkaupungiksi. Kuitenkin Vaajasalo-yhteyden epävarmuustekijöiden, mm. valtion rahoitusvastuun vuok-

si on maakuntakaavassa mahdollistettava Kuopion seudun kehittyminen muillakin laajenemissuunnilla.

Johtopäätöksissä todetaan, että Paasisalon saari on liian pieni ja yhteiskuntataloudellisesti kallis laajamittaisesti asutettavaksi. Sama koskee Siilinjärven Räämää.

Liikenneverkon kehittämisehdotuksia

Liikennejärjestelmän lausunntokommenttien perusteella maakuntahallitus listasi yhdeksän Kuopion seudun liikenneverkon toimenpide-esitystä. Niissä todetaan, että valtatie 5 olisi kehitettävä korkealaatutiekseksi koko Kuopion seudun pituudelta, mikä käsittää parantamisen moottoriväylätasoiseksi välillä Siilinjärvi–Oravikoski. Valtatie 17 olisi parannettava rakentamalla uusi tielinjaus Vaajasalon kautta ja lisäksi nykyistä linjausta Vuorela–Jännevirta -välillä olisi parannettava lentokentän alueen yritysruoston vaatimalla tavalla. Myös Valtatie 9:n parantaminen ohituskaistatieksi, kantatie 77:n muuttaminen valtatieksi ja maantie 551:n parantaminen Haminanlahdesta Pihkainmäkeen ja mahdollisesti Syväniemeen asti kuuluvat tieliikenteen kehittämiskohteisiin Kuopion Saaristokadun rakentamisen ohella. Lista on kirjattu myös joukkoliikenteen toimintaedellytysten kohentamisen ja Päijänne–Saimaa -kanavan huomiointiin mm. satamakehittämisessä.

Jatkovalmistelua konsulttityönä

Pohjois-Savon suunnittelupäällikkö **Paula Qvick** toteaa Kuopion seudun maakuntakaavan jatkovalmistelun etenemisestä, että seuraavaksi aluerakenneluonnosta tarkennetaan konsulttityönä. Konsulteiksi on valittu **VTT Rakennus- ja yhdyskuntateknikka** ja **Suunnittelukeskus Oy:n Kuopion toimisto**. Ne laativat myös Kuopion seudulle luonnoksen vaikutusten arvioinnin ja palveluverkon. Kuopion seudun liikennejärjestelmätyössä laaditaan maakuntakaavalle liikennejärjestelmä ja liikenneennuste. Palveluverkon laadintaa varten konsultti haastattelee Kuopion seudun eri kaupparyhmien edustajia.

Maakuntakaavatyöryhmä ja Kuopion seudun neuvottelukunta käsittelevät konsulttityön tuloksia syksyllä 2004. Maakunta-

Kuopion seudun maakuntakaavassa määritellään mm. asuinalueiden laajenemissuuntia pitkälle tulevaisuuteen.

hallitukseen Kuopion seudun maakunta-kaavan luonnos tulee vuodenvaihteessa. Maakuntakaavaehdotuksen on määrä valmistua v. 2005 tai seuraavan vuoden alussa. Maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi se tulee v. 2006. Ympäristöministeriö vahvistaa kaavan noin vuodessa sen maakunnallisesta hyväksymisestä.

Paula Qvick kertoo, että konsulttityönä tehdään tänä vuonna taajamatoimintojen, liikenneverkostojen ja viheralueiden vaikutusten selvitystä, mutta muidenkin aluevaraus-ten osalta selvitystyöt jatkuvat lähiaikoina. Ne koskevat mm. luonnonsuojelualueita, maa-aineisten ottoalueita ja kulttuuriympäristöjä. Jatkovalmistelussa tarkastellaan maakuntakaavan vaikutuksia muuhun maakuntaan tähänastista tarkemmin.

Kovat kasvutavoitteet

Lausuntojen pohjalta jatkuvassa valmistelussa otetaan huomioon seudun väestö- ja työpaikkatavoitteiden eri toteutumismuutokset vuodelle 2030 asti. Asukasmäärän arvioidaan kasvavan siihen mennessä 140 000:een ja työpaikkamäärän nettona 13 000:lla 63 000:een.

Maakuntahallituksen puheenjohtaja **Markku Rossi** (kesk) korostaa, että väestönlisäyksen ei ole tarkoitus kohdentua vain Kuopion ruutukaava-alueelle, minkä vuoksi maakuntakaavassa avataan uusia laajentumissuuntia positiiviseksi kääntymälle väestökehitykselle.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

MUUTOSMAAKUNTAKAAVA VT 5:LLE VÄLILLE ORAVIKOSKI-VEHMASMÄKI

• Savo-Karjalan tiepiiri on esittänyt Pohjois-Savon liitolle muutosmaakuntakaavan laatimista valtatie 5:n tieosalle Oravikoski-Vehmasmäki. Esityksen taustalla on ympäristöministeriön näkemys, että valtatie parantaminen vahvistetusta seutukaavasta poikkeavaan paikkaan edellyttää kaavamuutosta. Muutoskaavan laadintaa edellyttää myös Paukarlahden kylän alueelle käynnistymässä oleva yleiskaavan laadinta. Yleiskaavaan ei voida sisällyttää tien uutta linjausta ilman voimassa olevan seutukaavan muuttamista.

Tiehankkeessa on lähtökohdaksi otettu valtatieosuuden parantaminen moottoritieksi. Tällöin nykyinen tie jää rinnakkais-

tieksi hitaamman ajoneuvoliikenteen käyttöön. Uusi tielinjaus kiertää valtakunnallisesti arvokkaaksi luokitellun Paukarlahden kylämiljöön länsipuolelta.

Muutoskaavan laadinta tulee maakuntavaltuuston päätettäväksi syksyllä 2004. Tavoitteeksi on asetettu, että muutoskaavan ja yleiskaavan laadinta sekä tien yleissuunnittelu ja ympäristövaikutusten arviointi tapahtuvat kutakuinkin samanaikaisesti. Kaavan työohjelma sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettaneen nähtäville v. 2005 alussa YVA-ohjelman kanssa. Kaavaehdotus, YVA-selostus ja alustava tiesuunnitelma valmistellaan nähtäville syksyllä 2005.

PÄÄTÖKSET YLÄ-SAVON SEUDUN MAAKUNTAKAAVAN VALITUKSISTA

• Korkein hallinto-oikeus antoi keväällä kaksi päätöstä Ylä-Savon seudun maakuntakaavaa koskeneista valituksista. Se hylkäsi yksityisten metsäomistajien, Tuula ja Matti Kärkkäisen, valituksen ympäristöministeriön päätöksestä, joka koski Pörsänmäen-Lampaanjärven erämatkailualueen kehittämismerkintää. Valituksessa haluttiin tämä kaavavaraus poistettavaksi maakuntakaavasta. Sen sijaan KHO hyväksyi Pohjois-Savon liiton valituksen ja kumosi ympäristöministeriön päätöksen, jossa maakuntakaavassa seututieksi nimetty mt 7 693 Maaselkä-Kiuruvesi oli jätetty vahvistamatta seutukuntien aluevarauksena. KHO palautti asian ympäristöministeriöön uudelleen käsiteltäväksi.

ITÄ-SUOMEN EU-TOIMISTOLLA TYÖNTÄYTEINEN KEVÄT

Itä-Suomen EU-toimiston kevät oli ennätysellisen vilkas. Helmikuun puolivälissä alkanut seminaari per kuukausi -tahti jatkui kesäkuulle. EU-toimiston kevätkauden avainsanoja ovat olleet EU:n koheesiopolitiikka, eOppiminen, pk-yritykset ja ammattikorkeakoulut, joihin järjestämämme tapahtumat ja suurin osa muustakin toiminnasta liittyivät. Myös ensi syksystä odotetaan erittäin toimeliasta.

• EU-toimisto järjesti maaliskuussa Pohjois-Suomen ja Pohjois-Ruotsin aluetoimistojen kanssa pyöreän pöydän keskustelun erittäin harvaan asuttujen alueiden asemasta EU:n koheesiopolitiikassa v. 2006 jälkeen. Tilaisuudessa Itä-Suomen maakuntajohtajat ja muut vaikuttajat kommentoivat ns. kolmatta koheesioraporttia, joka sisältää Euroopan komission poliittisen linjauksen alueiden kehityseroja tasoittavasta EU:n seuraavan ohjelmakauden koheesiopolitiikasta. Kysymyksiin vastasivat ja asiasta keskustelivat mm. aluepolitiikan ykkösvirkkamies **Graham Meadows**, johtaja **Elisabeth Helander** sekä kilpailupolitiikan yksikön päällikkö **Wouter Pieké**.

Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelman edunvalvontaan kuului kesäkuinen "Rajat ylittävä ja teollinen yhteistyö Pohjois-Euroopassa" -seminaari, jonka pääpuhuja oli alueministeri **Hannes Manninen**. Tilaisuudessa korostettiin alueidemme merkitystä koko Euroopan kannalta ja Venäjä-yhteistyön rakentajana. Euroopan komission yksityiskohtaiset säädösesitykset ohjelmakauden 2007–2013 rakennepolitiikasta julkaistaneen heinäkuussa. Syksyllä käynnistyvät jäsenmaiden varsinaiset neuvottelut asiasta.

Koulutus- ja verkottumistilaisuuksia

Itä-Suomen EU-toimisto on järjestänyt kolme koulutus- ja verkottumistilaisuutta. Helmikuussa Brysselissä pk-yrityksille räätälöityyn koulutustilaisuuteen osallistui noin 30 itäsuomalaista yritysedustajaa, jotka kuuluivat EU:n 11 erillisohjelman sisällöstä ja toimintatavasta. Huhtikuun seminaarissa Itä-Suomen eOppimistoimijat verkostoituivat Emilia-Romagnan, Etelä-Tanskan, Piemonten, Pohjois-Ruotsin ja Skotlannin vastaavien toimijoiden kanssa. He laativat hanke-ehdotuksia komission

ao. hakukierroksiin. Toukokuussa Itä-Suomen ammattikorkeakoulujen rehtorit ja keskeiset hanketoimijat hakivat Brysselissä oppia merkittävimmistä kansainvälisistä hankerahoituslähteistä.

Lisäksi Itä-Suomen EU-toimisto juhli viisivuotista toimintaansa iltavastaaanotolla 18.3. Toimisto on vastannut itäsuomalaisten kaikkiin toimeksiantoihin ja se on uudistamassa internet-sivujaan, joilta voi lä-

hiaikoina katsella tunnelmakuvia mm. toimiston tilaisuuksista. Vuoden alkupuolella ensimmäinen harjoittelija **Mervi Parviainen** Kajaanin ammattikorkeakoulusta aloitti toimistossa puolivuotiskautensa allekirjoittaneen ja neuvonantaja **Lisbeth Mattssonin** apuna. Syyskaudelle harjoittelijaksi tulee **Sointu Räisänen** Joensuun yliopistosta.

Jani Taivalanti

Itä-Suomen EU-toimiston päällikkö

Itä-Suomen EU-toimiston henkilöstöä: Lisbeth Mattsson, Mervi Parviainen ja Jani Taivalanti.

TO - ENNAKKOTIETO - ENNAKKOTIETO - ENNAKKOTIETO - ENNAKKOTIETO - ENNAKKOTIETO - ENNAKKOTIETO - ENNAKKOTIETO - ENNAKKOTIETO - ENNAKKOTIETO

Pohjois-Savon tavoite 1-ohjelman viestintäryhmä järjestää Itä-Suomen neljän maakunnan tavoite 1-ohjelman hanketahoille

ITÄ-SUOMEN EU-HANKEPÄIVÄT

18. - 19.11.2004, Hotelli Vesileppis, Leppävirta

Tervetuloa kuulemaan EU-hanketahojen hyvistä käytännöistä ja kokemuksista sekä saamaan lisäinformaatiota hanketyöstä ja rahoitus- ja toteutusasioista.

Päivien aikana aiheeseen syvennyttään useiden mielenkiintoisten ja vapaavalintaisten pieneniseminaarien sekä luentojen avulla.

Aiheina mm.
Osaaminen yrityksen menestystekijänä,
Monimuotoinen maaseutu,
Tulevaisuuden tietoyhteiskunnan haasteet ja mahdollisuudet,
Hyvinvointi maakunnan kilpailukyvyyn kivijalkana

Varaa aika kalenteristasi!

www.ykkos.net

Ei voimaa EU-ohjelmista

EU-TUKIANOMUSTEN MÄÄRÄ PYSYNYT ENNALLAAN Pohjois-SAVOSSA

EU:n tavoite 1 -ohjelman tukianomusten kokonaismäärä oli toukokuun lopussa päättyneellä hakukierroksella Pohjois-Savossa suunnilleen yhtä suuri kuin edellisellä, tammikuun lopussa päättyneellä hakukierroksella. Alkuvuoden aikana EU-tukihakemuksia on tullut yhteensä 199 kpl Pohjois-Savon työvoima- ja elinkeinokeskukselle, Pohjois-Savon liitolle, Itä-Suomen lääninhallitukselle ja Pohjois-Savon ympäristökeskukselle. Määrä on suunnilleen samaa tasoa kuin viime vuoden viiden ensimmäisen kuukauden aikana. Myös hankkeiden koko on pysynyt keskimäärin samassa. Rahoittajien kesken on kuitenkin jonkin verran eroja hankemäärien kehityksessä.

• Ylivoimaisesti eniten rahoittajille on tullut yritysten investointi- ja kehittämistukihankkeita. Pohjois-Savon TE-keskukseen niitä on saapunut alkuvuodesta 132, mikä on kaksi kertaa niin paljon kuin kaikki muut hankeanomukset yhteensä ja parikymmentä enemmän kuin viime vuoden vastaavana ajanjaksona. Odotettavissa on, että yritystukihakemusten määrä säilyy nykytasolla loppuvuodestakin. Rahoituspäällikkö **Timo Karjalainen** Pohjois-Savon TE-keskuksesta kertoo, että vaikka yritystukiin panostetaan maakunnassa eniten EU-tukia, on rahoituskiintiössä niukkuutta etenkin, kun yritystuet ovat ohjelmakaudella alkupainotteisia ja niiden määrä supistuu sen päättymiseen eli v. 2006 mennessä. Läheskään kaikille yritystukihankkeille ei sen vuoksi voida myöntää avustusta.

TE-keskuksen maaseutuosastolle EU-tukihakemuksia tuli toukokuun kierroksella seitsemän ja koko alkuvuoden määrä on 12. Se merkitsee lievää nousua viime vuodesta. Kasvu lienee osin maaseudulle suunnattujen aktivointitoimien ansiota. Maaseutuosaston kehittämispäällikkö **Pekka Kärkkäisen** mukaan hankkeita toivotaan vielä enemmän, koska rahoituskiintiötä on tällekin vuodelle hyvin jäljellä maaseudun kehittämishankkeisiin.

Työvoimaosastolle ei hakemuksia

TE-keskuksen työvoimaosastolle sen sijaan ei tullut yhtään tukianomusta. Niin ei ole käynyt aiemmin. Tammikuun haussa rahoitushakemuksia oli sentään kolme. Viime

vuonna ESR-hankkeita tuli työvoimaosastolle vielä 16 ja ensimmäisenä rakennerahastovuotena 2000 jopa yli 90. Työvoimaosaston ESR-koordinaattori **Sami Koponen** toivoo maakunnasta etenkin ammatilliseen osaamiseen ja työssä jaksamiseen liittyviä hankkeita. Niille on rahoituskiintiötäkin mukavasti jäljellä loppuvuodeksi.

Itä-Suomen lääninhallitukselle EU-tukihakemuksia tuli toukokuun kierroksella kymmenen, mikä on hieman edellistä kierrosta ja viime vuoden vastaavaa hakua vähemmän. EU-koordinaattori **Timo Ollilan** mukaan hankkeiden koko ja laatu vaikuttavat kuitenkin hyviltä eikä määräkään ole huolestuttavan alhainen. Hän toivoo jatkossa uusia hankkeita etenkin toisen asteen ammatillisen koulutuksen kehittämiseen ja siitä syrjäytymisen torjuntaan. Niihin on lääninhallitukselta ESR-tukea hyvin saatavilla.

Yritystukihakemusten määrä on nousussa.

Pohjois-Savon liittoon saapui toukokuun loppuun mennessä 12 EU-tukianomusta sekä 22 kunnan rahoitushakemukset maakunnalliseen laajakaistahankkeeseen. EU-koordinaattori **Totti Kumlanderin** mukaan tukianomukset lisääntyivät viime tammi-kuusta mutta alkuvuoden määrä on viimevuotista alempi. Myös rakennerahastokauden alusta hakemuskäärät ovat pudonneet, mutta toisaalta maakunnan liiton EU-tukien myöntövaltuudet vähentyvät ohjelmakauden loppua kohti. Tukihakemuksia on tullut monipuolisesti maakunnan päätömisalaketjuista ja seuduilta. Mukana on muutama kansainvälistymishanke. Pohjois-Savon liitollakin on kohtalaisesti jäljellä EU-tukien myöntövaltuuksia loppuvuodelle.

Pohjois-Savon ympäristökeskukselle tuli toukokuun hakukierroksella viisi hanketta eli pari tammikuun kierrosta enemmän. Koko vuoden saanto on hieman viime ja edellisvuosien tahtia hiljaisempaa. YVA-

koordinaattori **Tuomo Eskelisen** mukaan suureen hakujen yllytykseen ei voida ryhtyä rajallisten tukimahdollisuuksien vuoksi. Saapuneissa tukianomuksissa on hänen mukaansa niin ympäristön suojelua kuin kulttuuriympäristön säilyttämistäkin edistäviä hankkeita. Uutta aiempaan verrattuna on pilaantuneiden maiden puhdistamiseen tähtäävä hanke. Mittavin hankekokonaisuus näyttää liittyvän Iisalmen reitin vesistöjen kunnostukseen.

Kolmas tukihakukierros päättyy syyskuun lopussa

Pohjois-Savossa on tänä vuonna vielä kolmas EU-tukien hakukierros. Se päättyy syyskuun lopussa. Ilman määräaikoja voidaan jättää mm. yritystuki- ja maatalouden kehittämistukihakemuksia Pohjois-Savon TE-keskukselle sekä Finnveralle korkotukilainahakemuksia. Rahoituspäätökset tehdään yleensä kolmen kuukauden tukihakemuksen saapumisesta rahoittajille tai tukihakukierroksen päättymisestä. Tällä hetkellä kaikilla rahoittajilla on hyvä hankekäsittelytilanne eikä ruuhkia ole, joten päätöksiä voidaan tehdä suhteellisen nopeasti.

Rakennerahastokaudella 2000–2006 myönnetään Pohjois-Savossa hyvälle hankkeille EU-tukea yhteensä 207 milj. euroa ja saman verran sen kansallista vastinrahaa mm. valtiolta ja kunnilta. Kun hanketahojen omarahoitusosuus on 429 milj. euroa, kohoaa tavoite 1 -ohjelman **kokonaisvaikutus 843 miljoonaan**. Hankkeiden tuloksia mitataan mm. uusilla ja säilytetyillä työpaikoilla sekä perustetuilla yrityksillä ja ammatillisessa koulutuksessa olleiden määrillä. Viime vuoden vaihteessa ohjelmakauden puolivälin tarkistuksessa Pohjois-Savossa oli ohjelma toteutunut tavoitevauhtia selkeästi paremmin, mikä on tuomassa loppuvuodesta ja ensi vuoden aikana maakunnalle 4 %:n lisätuen, ns. suoritusvarauksen. Sen kokonaismäärä ylittää reilusti 30 milj. euron.

Teksti: Ilpo Lommi

KUOPION TIEDEPUISTOLLE SELKEÄÄ HYÖTYÄ TAVOITE 1 -OHJELMASTA

• Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöryhmän keväällä Kuopion Mediteknissa järjestämässä **Elinvoimainen Itä-Suomi -suurseminaarissa** selvitettiin EU:n tavoite 1 -ohjelman vaikutuksia Kuopion tiedeyhteisön toimintaan sekä evästyksiä rakennerahastokauden 2000–2006 jälkipuoliskon linjauksille. Tiedeyhteisön ja osaamiskeskuksen puolelta alustajina olivat Kuopion yliopiston rehtori **Matti Uusitupa**, Savonia-ammattikorkeakoulun tuulosaluejohtaja **Kaija Sääksi**, Honeywell'in automaatiokeskuksen johtaja **Timo Saarelainen** sekä Kuopion Teknologiakeskus Teknia Oy:n johtaja **Hannu Janhunen**.

• Seminaariin osallistui maakunnan yhteistyöryhmän jäsenten lisäksi tavoite 1 -ohjelman seurantakomitean sihteeristö sisäasiainministeriön johdolla sekä Pohjois-Savon EU-rahoittajaorganisaatioiden edustajia. Alustajat pitivät tavoite 1 -ohjelmasta Kuopion tiedelaaksoon myönnettyä EU:n ja valtion kehittämisrahoitusta tärkeänä koko osaamiskeskuksen toimintakyvyn ja houkuttelevuuden lisäämisessä. Heidän

mielestään osaamiskeskukseen kannattaisi ohjelmakauden loppupuolella panostaa vielä enemmän kehittämisrahoitusta tähänastisten hyvien tulosten perusteella.

Maakunnan ja tiedepuiston yhteyksiä lisäävä

Suurseminaarin avannut maakunnan yhteistyöryhmän puheenjohtaja, kansanedustaja **Markku Rossi** katsoi Kuopion tiedepuiston olevan maakunnan kehittämisen yksi keskeisimmistä "vetureista". Hän toivoi sen positiivisten vaikutusten säteilevän jatkossa entistä konkreettisemmin koko maakuntaan. – Toisaalta seudut voisivat olla nykyistä aktiivisempia yhteistyösuhteiden avaamisessa Kuopion tiedepuistoon. Tiedepuisto tarjoaa maakunnan yrityksille ja monille muillekin toimijoille konkreettisia yhteistyömahdollisuuksia mm. tutkimustoiminnan sovelluksissa.

Rossi arvioi, että tavoite 1 -ohjelman alus määrätettyihin strategioihin ja mm. maakunnan yhteistyöasiakirjan vuotuisiin kehittämisresurssijakoihin tuskinkin tulee olennaisia muutoksia ohjelmakauden jälkipuoliskolla, koska niihin on oltu tyytyväisiä. – Ilman tavoite 1 -ohjelman tukia ei Kuopion seudulla olisi nykyistä korkeatasoista ja kasvavaa osaamiskeskusta. Alueen yritys- ja tutkimustoiminta pystyvät jo luomaan tuote- ja pääomamarkkinoita

kiinnostavaa toimintaa. Se on tavoite 1 -ohjelman ydintarkoituskkin.

Myös Pohjois-Savon liiton maakuntajohtaja **Antti Mykkänen** totesi, että EU:n rakennerahastotukien painotuksilla on saatu hyviä tuloksia eikä yhteisesti hyväksyttyä strategiaa ole kyseenalaistettu. Hänen mukaansa ohjelmakauden jälkipuoliskolla on tärkeää vahvistaa Pohjois-Savoon saatavaa tavoite 1 -ohjelman ulkopuolista valtion teknologiapanostusta niin VTT:n yksikön kuin Tekesin Kuopion yksikön toiminnan osalta. – Kasvavien yritysten uusien rahoituskanavien löytäminen maakunnan ja koko maan ulkopuolelta on keskeistä. Siinä on viime aikoina saavutettu lupaavia tuloksia.

Yliopisto ja ammattikorkeakoulu lisäävät yhteyksiä maakuntaan

Matti Uusitupa kertoi, että Kuopion yliopisto on saanut tavoite 1 -ohjelmasta v. 2000–2004 EU-rahoitusta ja sen kansallista vastinrahaa yhteensä yli 30 milj. euroa. EU:n rakennerahastotuet muodostavat yliopistolla 22 % valtion budjetin ulkopuolisesta rahoituksesta. Tavoite 1 -ohjelman hankkeilla on neljässä vuodessa syntynyt 434 työpaikkaa yliopistolle mm. informaatio-, terveys-, ympäristöinformaatiotekniikan sekä sosiaali- ja terveydenhuollon aloille. Uusitupa arveli, että yliopisto on lisäämässä vaikutustaan Varkauden seudulla ja Ylä-Savossa. Teknisen opetuksen saaminen yliopiston opetuk-

Kuopion tiedepuiston rakentamiseen ja toiminnallisuuteen on panostettu lujasti myös tavoite 1 -ohjelman EU-tuilla.

seen laajentaa hänen mukaansa yhteyksiä Kuopiota ympäröivään maakuntaan.

Kaija Sääski muistutti, että ammattikorkeakouluille on tullut aluekehitystehtäviä mm. soveltavaan tutkimus- ja kehittämis-toimintaan liittyen. – Savonia-ammattikorkeakoululla se ilmenee alueellisen innovaatio- ja oppimisjärjestelmien kehittämisessä, hyvinvointiosaamishankkeissa sekä yhteistyön lisäämisessä teollisuus- ja palveluyritysten kanssa. Tavoite 1 -ohjelman hankkeet ovat uuden painotuksen yksi ilmentymistä. Kehitämme ohjelman vai- kutusten arviointi- ja mittausjärjestelmiä. Pyrimme selvittämään jopa aineettomia asioita kuten kulttuurihankkeiden hyvinvointivaikutuksia.

Teknia avaa tietä kansainvälisille markkinoille

Hannu Janhusen mielestä maakunnan sekä Kuopion osaamiskeskuksen kehittämis- ja kansainvälistymisresursseilla on päästy lupaaviin tuloksiin. Kuopion tiedepuiston yritys- ja työpaikkamäärät ovat moninkertaistuneet vuosikymmenen kuluessa ja etenkin viime vuosina kehitysvauhti

on ollut nopeaa. Hän arvioi, että Teknian hallinnoimat noin 80 000 m²:n kiinteistötilat kaksinkertaistuvat ja samoin käy tiedepuiston noin 1 600 työpaikan. Tavoite 1 -ohjelma on ollut Janhusenkin mukaan merkittävä sysäys Teknian laajentumiselle. Ohjelmalla on tuettu mm. teknologiayhteisön tilojen kuten yrityshautomon rakentamista. Siellä toimii 40 hautomo- tai kasvuvaiheen yritystä.

– Tavoitteenamme on lisätä tiedepuiston yritysten liikevaihtoa ja kansainvälistymistä. Erityisen lupaavia mahdollisuuksia on ympäristötekniikan osaamisessa. Samoin lääketieteellisessä diagnostiikassa ja ohjelmistotuotannossa sekä agrobiotekniikassa on tiedepuistolla kovaa kansainvälistä osaamista. Näillä keihäänkärkialoilla olemme avanneet yhteistyötä useisiin maansiin. Shanghaissa toimii jo Teknian Kiinan toimipiste, mainitsi Janhusen.

Hänen mielestään kaupallistaminen korostuu tulevaisuudessa rahoituksen painopisteitä määritettäessä, sillä tutkimukseen ja tuotekehitykseen on panostuksia kohtuullisesti mutta innovaatioiden

saati tuotteiden viemisessä kansainvälisille markkinoille on pullonkauloja. Janhusen on kokoamassa osaamisintensiivisiä pk-yrityksiä, jotka voivat hyödyntää Teknian kansainvälisiä yhteyksiä vientipyrkimyksissään ja kansainvälisten pääomasijoittajien kiinnostuksen herättämisessä. Kiintoisina kansainvälistymishankkeina hän mainitsi Kuopioon suunnitellun kiinalaisen lääketieteen kehittämisyksikön, Shanghaiin kaupungin Kuopioon suunnitteleman toimiston ja Tervon kalatietokeskuksen kalankasvatusprojektin Kiinassa.

Voimavarojen kehittäminen perusteltua

Johtaja **Timo Saarelainen** katsoi, että tavoite 1 -ohjelmassa kannattaa panostaa yhä enemmän teknillisen osaamisen kehittämiseen, koska se synnyttää tehokkaasti uusia yrityksiä ja työpaikkoja. Rajallisten voimavarojen vuoksi niiden keskittäminen mm. Kuopion tiedepuistoon on perusteltua.

Teksti ja kuvat: Ilpo Lommi

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)
Euroopan sosiaalirahasto (ESR)
Kalatalouden ohjausrahasto (KOR)
Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahasto (EMOTR)

ITÄ-SUOMEN TAVOITE 1 -OHJELMAN EU-TUKIEN VUODEN 2004 KOLMAS HAKUKIERROS PÄÄTTYY 30.9.2004 KLO 16.00

Tuettavien hankkeiden toimenpiteet koskevat mm.

- Yritystoiminnan kehittämistä ja toimintaympäristön parantamista
- Ammattitaidon ja muun osaamisen kehittämistä, työvoiman valmiuksien parantamista, koulutuksen ja työelämän yhteyksien kehittämistä sekä nuorten osallisuuden edistämistä
- Maaseudun kehittämistä
- Rakenteiden ja hyvän ympäristön kehittämistä

Ohjelma-asiakirjat, ohjelman painopisteet, hakulomakkeet ja niiden täyttö-ohjeet löytyvät internetistä osoitteesta <http://www.ykkos.net>

Hakijat sitoutuvat noudattamaan kansallista ja EU:n lainsäädäntöä. Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelmaan hyväksytyt hankkeet tuetaan EU-tuella ja kansallisella vastinrahalla.

Jatkuvasti haettavia ovat Finnvera Oyj:n korkotuetut lainat, TE-keskuksen maaseutuosastolle suunnatut maatalouden, muiden maaseutuyritysten ja elinkeinokalatalouden tuet, yritysosastolle suunnatut yritys- ja toimintaympäristötuet, Tekesin tutkimus- ja tuotekehitysrahoitus sekä kaikki ylimaakunnalliset hankkeet.

Vuoden 2005 ensimmäinen EU-tukien hakukierros päättyy 31. tammikuuta 2005.

Tukihakemuksia ottavat vastaan ja niiden täyttämässä neuvovat alla olevat rahoittajat:

Itä-Suomen lääninhallituksen sivistisosasto
 PL 1741, 70101 KUOPIO
 020 516 7030

Pohjois-Savon TE-keskus
 PL 2000, 70101 KUOPIO
 (017) 6175 111

Pohjois-Savon Liitto
 PL 247, 70101 KUOPIO
 (017) 550 1400

Pohjois-Savon TE-keskus/
 Tekesin palvelut
 PL 2000, 70101 KUOPIO
 (017) 6175 111

Finnvera Oyj
 PL 1127, 70111 KUOPIO
 020 460 11

Pohjois-Savon ympäristökeskus
 PL 1049, 70101 KUOPIO
 (017) 788 4812

MAAKUNNAN YHTEISTYÖASIAKIRJASSA PAINOTETAAN YRITYSTUKIA v. 2005

Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöasiakirjassa v. 2005 määritellään EU:n tavoite 1 -ohjelmasta maakuntaan ensi vuonna tulevan 32,9 milj. euron EU-tuen ja sen 26,9 miljoonaisen valtion vastinrahan ja kautumisesta rahoittajien sekä toisaalta rahoituskohdekokonaisuuksien kesken.

- Maakunnan yhteistyöryhmä pitää yritys-hankkeiden merkitystä ratkaisevana ohjelmakauden työpaikkatavoitteiden saavuttamisessa. Siksi rahoituksen painopiste on yhä pk-yritysten kilpailukyvyyn parantamisessa mm. teknologisen kehityksen, kansainvälistymisen ja verkostumisen tukemisessa. Näihin tarkoituksiin kohdennetaan EU-tukia ja niiden kansallista vastinrahaa kaikkiaan 27,45 milj. euroa v. 2005. Tavoitteena on synnyttää 168 uutta yritystä ja 1 167 uutta työpaikkaa sekä säilyttää 1 435 työpaikkaa.

TE-keskuksen investointi- ja kehittämis-tuista menee perinteisille teollisuusklustereille 55, osaamispohjaisille tulevaisuuden kasvualoille 30 ja palvelualoille, mm. matkailuun 15 %. Yritysten kehittämishankkeiden ohella painotusta on tiedeyhteisöjen ja elinkeinoelämän uusissa koulutus- ja tutkimusrakenteita tukevissa hankkeissa. Yritysten toimintaympäristön kehittämisrahoitus kohdistuukin pääosin osaamispohjaisille kasvualoille (45 %) ja matkailuun (30 %) perinteisten teollisuusalojen jäädessä vähemmälle (25 %).

Osaamisen vahvistamisessa ja työvoiman ammatillisten valmiuksien parantamisessa tavoitellaan Pohjois-Savossa v. 2005 yhteensä 70 uutta työpaikkaa. Koulutettavien määrä on lähes 4 700 henkilöä. Heistä noin 550 liittyy nuorten pääsyä työmarkkinoille edistäviin toimenpiteisiin. EU-tukea ja kansallista vastinrahaa suunnataan toimintalinjaan 19,17 milj. euroa. Painopisteinä ovat maakunnan avaintuotantoaloja tukeva koulutus Pohjois-Savon korkeakouluissa sekä alueen yritysalamäää palvelevan soveltavan tutkimuksen kehittäminen Kuopion tiedelaaksossa ja maakunnan uusissa osaamiskeskitymissä. Tältä osin keskitytään mm. maisteri- ja tohtorikoulutusohjelmien rakentamiseen luonnontieteelliseen opetukseen, työssä oppimiseen, yrittäjyyttä tukevaan koulutukseen sekä yritysten avainhenkilöiden kouluttamiseen.

Maaseutumatkailulle tukea

Maaseudun kehittämisessä tuetaan mm. matkailuelinkeinon kehittämistä ja maatiloiden lämpölaitosinvestointeja siirryttäessä hakelämmitykseen. Rahoituskehys jakautuu tasan maaseudun yritysinvestointien ja kehittämishankkeiden kesken. Yritystoiminnan on oltava maatilalakyntäistä. Toimintalinjan noin 7,4 milj. euron EU-tuesta ja sen vastinrahoista käytetään 231 000 euroa Ylä-Savossa toimivan maaseudun kehittämisyhdistyksen, Ylä-Savon

veturi ry:n paikallistoimintahankkeisiin. Kuntarahoitusta näille hankkeille on tiedossa lisäksi 79 000 euroa. Toimintalinjan kehittämistukien tavoitteena on 114 uutta yritystä ja 1 060 uutta työpaikkaa v. 2005.

Rakenteiden ja hyvän ympäristön kehittämisen toimintalinjassa painopisteena v. 2005 on edelleen informaatio- ja hyvinvointiteknologian hankkeiden rahoittaminen. Maakunnan yhteistyöryhmä pitää erittäin tärkeänä tekniikkapainotteisen luonnontieteen opetuksen käynnistämistä Kuopion yliopistossa yhteistyössä Oulun yliopiston kanssa. Kaikkiaan toimintalinjalle on jaettava v. 2005 EU-tukea ja valtion sekä kuntien vastinrahaa noin 7,4 milj. euroa. Niillä on tavoitteena saada 113 uutta yritystä ja 1 030 uutta työpaikkaa maakuntaan.

Päijänne-Saimaa -kanavalle suunnittelurahavaraus

Vuodelle 2005 toimintalinjaan varatut Päijänne-Saimaa -kanavan määrärahat käytetään jälleen muihin kohteisiin, mutta ne varaudutaan palauttamaan täysimääräisesti v. 2006 kanavan rakentamiseen. Yhteistyöryhmä päätti kuitenkin keskustelun jälkeen varata 1 milj. euroa kanavan suunnitteluun v. 2005, mikäli valtioneuvosto päättää kanavan rakentamisesta v. 2004 kesäkuun loppuun mennessä.

LISÄTUKEA EU:LTA YLIOPISTON TEKNISEEN OPETUKSEEN JA YRITYSTEN INNOVAATIOYMPÄRISTÖIHIN

- Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöryhmä määrittä keväällä tavoite 1 -ohjelman alkupuoliskon hyvästä toteutumisesta palkinnoksi saatavan suoritusvarauksen eli lisätuen jakoa kuluvan vuoden osalta. Pohjois-Savoon on tulossa EU:n suoritusvaraus v. 2004–2005 yhteensä lähes **10,1 milj. euroa**. Kun lasketaan mukaan sen kansallinen valtion vastinrahatuki, kuntarahoitus ja hanketahojen omarahoitusosuudet, kohoaa kokonaisuus lähes **40 milj. euroon**.

Yhteistyöryhmän mukaan lisätuki suunnataan teknispainotteisen luonnontieteen opetuksen ja tutkimuksen käynnistämiseen Kuopion yliopistossa v. 2004–2006 sekä yritysten innovaatioympäristön kehittämiseen ja rakentamiseen. Erityisesti kes-

kitytään hyvinvointi-, ympäristö-, energia- ja sensoriteknologioihin. Yritystoiminnan kehittämiseen kohdennetaan lisätuista tänä vuonna yhteensä noin 2,65 milj. euroa. Pääpaino on yritysinvestointien tukemisessa. Huomattava osa rahoituksesta osoitetaan Itä-Suomen lääninhallitukselle luonnontieteellisen opetuksen edellyttämän tutkimusympäristön rakentamiseen.

Ammatillisen osaamisen kehittämiseen suunnataan lisätuesta 1,5 milj. euroa. Myös suurin osa tästä rahoituksesta osoitetaan yliopiston luonnontieteellisen opetuksen kehittämiseen. Osa kohdennetaan työssä pysymisen edistämiseen. Maaseudun kehittämiseen kohdennetaan lisätuesta tänä vuonna noin 1,1 milj. euroa.

Sitä ohjataan maaseudun yritystoiminnan kehittämisen lisäksi maatilainvestointeihin ja nuorten viljelijöiden aloitustukeen sukupolvenvaihdosten helpottamiseksi. Lisäksi elinkeinokalatalouden kehittämiseen menee 680 000 euroa lisätukea rakennerahastoista mm. kalanjalostuksen ja kalasatamien kehittämiseen.

Rakenteiden ja ympäristön kestävään kehittämiseen suunnataan lisätukea tältä vuodelta noin 1,1 milj. euroa. Rahoitusta ohjataan mm. Tekesille yritysten innovaatioympäristön kehittämiseen, Pohjois-Savon laajakaistaverkon rakentamiseen, vesistöjen kunnostukseen, vesi- ja jätehuollon kehittämiseen sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden ympäristöjen hoitoon.

ITÄISEN SUOMEN SUURET TULEVAISUUDEN KYSYMYKSET POHDISKELUSSA

*Itä-Suomen neuvottelukunnan viime vuonna perustama ja vuodenvaihteesta käynnistynyt **Itäisen Suomen suuret tulevaisuuden kysymykset -projekti** on edennyt kevään mittaan siinä mukana olevien viiden itämaakunnan visioiden esittelyllä ja arvioinnilla, Pohjois-Euroopan ja muunkin Euroopan pidemmän tähtäimen kehitystrendien kartoittamisella ja selvitysten teolla. Huhtikuussa projekti järjesti ensimmäisen Itä-Suomen tulevaisuuden foorumin. Tammikuussa 2005 se järjestää laajan ja avoimen Itä-Suomen toisen tulevaisuusfoorumin sihenastisten työtulosten pohjalta.*

- Projektin tavoitteena on hakea sellaisia makrotason hankkeita ja toimintamalleja, joilla merkittävästi vauhditetaan Itä-Suomen eli Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Kainuun, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon myönteistä kehitystä suhteessa muihin valtakunnanosiin. Projektin työn valmistuttua uskotaan, että maan hallitus tarkastelee sille esitettävien Itä-Suomen kehittämishankkeiden toteutusta ja varaa niihin määrärahoja budjetissa.

Itäisen Suomen suuret tulevaisuuden kysymykset -projektin viitekehystenä on oppiva alue, joka tarjoaa asukkaalleen työtä ja vaurautta sekä painottaa oppimista ja verkostumista kaikilla tasoilla kasvun aikaansaamiseksi. Se tarkoittaa jatkuvaa kehittämistä ikään kuin elinikäisessä oppimisessa sekä aktiivista vaikuttamista alueen kehittämiseen pois historiallisesti muotoutuneista epätarkoituksellisista toimintatavoista ja entisen menestyksen toimintakulttuureista. Tavoitteena on luoda Itä-Suomeen maailmanlaajuisesti kilpailukykyistä ja tietointensiivistä tuotantoa sekä palveluja.

Eija Pääkkö

Kolme pääteemaa valittu

Projektiin on valittu kolme pääteemaa: **Globaali kilpailukyky, elinympäristön vetovoima ja hyvinvointiyhteiskunnan uusiutuminen**. Niiden lisäksi on em. teemat läpäisevinä horisontaalisina teemoina **yrittäjäverkostot** ja **politiikkaohjelma**.

Globaali kilpailukyky -teeman alle kuuluvat osaaminen ja yritystoiminta kuten mm. klusteri- ja innovaatorakenteet sekä liiketoimintaosaaminen ja toisekseen kansainvälistyminen, jossa erityisnäkökulmana on Venäjän lähialueet. Elinympäristön vetovoima -teema käsittää luonnon ja kulttuuriympäristön, liikenne- ja tietoliikenneyhteydet, luontoon liittyvät elinkeinot kuten matkailu ja luomutuotannon sekä etä- ja joustotyökäsitteet. Hyvinvointiyhteiskunnan uusiutumisteemassa käsitellään väestörakennetta, pulaa osaavasta työvoimasta, maahanmuuttajakysymystä ja uusia palvelutuotantomalleja.

Etelä-Savon maakuntaliiton hallinnoiman projektin johtajana aloitti tämän vuoden alusta YTT **Eija Pääkkö**. Hän työskentelee Joensuussa. Ohjausryhmänä toimii Itä-Suo-

men neuvottelukunta. Vuoden 2005 tammikuun lopussa päättyvän hankkeen kokonaiskustannukset ovat noin 230 000 euroa.

Itä-Suomen viisaiden ryhmä toiminnassa

Projektiin on valittu viidestä maakunnasta 15-jäseninen työryhmä, ns. "Itä-Suomen viisaat -ryhmä". Se arvioi itäisen Suomen yhteisiä kriittisiä tulevaisuuden kysymyksiä muuttuvassa toimintaympäristössä. Ryhmä nostaa esiin asioita ja hankkeita, joilla on vahva vipuvarsi vaikutus alueen suotuisaan kehitykseen ja joilla on valtakunnallista sekä mahdollisesti Euroopan-kin laajuista merkitystä. Nämä asiat on muotoillaan työryhmässä Itä-Suomen yhteisiksi strategisiksi makrohankkeiksi.

Itä-Suomen viisaat -työryhmän jäseninä ovat Etelä-Karjalasta rehtori **Markku Lukka** Lappeenrannan teknillisestä yliopistosta, **Jussi Ranta** ja puhemies emerita **Riitta Uosukainen**. Etelä-Savosta valittiin kansanedustaja **Jouni Backman**, yrittäjä **Hannu Savisalo** sekä johtaja **Pirjo Siiskonen** Helsingin yliopiston maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskuksesta Mikkelistä. Kainuuta edustavat ulkomaankauppaministeri **Paula Lehtomäki**, johtaja **Pentti Malinen** Oulun yliopiston Kainuun yliopistokeskuksesta sekä yrittäjä **Timo Leppänen**. Pohjois-Karjalan edustajina ovat sosiaalineuvos **Elli Aaltonen** Itä-Suomen lääninhallituksesta, rehtori **Pekka Ravi** ja rehtori **Perttu Vartiainen** Joensuun yliopistosta, joka on ryhmän puheenjohtaja. Pohjois-Savoa edustavat ryhmässä Kuopion teknologiakeskus Teknia Oy:n toimitusjohtaja **Hannu Janhunen**, fil.maist. **Mirja Ryyänen** ja tekn.tri, erikoistutkija **Timo Sneck**.

Teksti: Ilpo Lommi

Mirja Ryyänen

Hannu Janhunen

Timo Sneck

SOMPA-HANKE ETSII UUSIA KEINOJA TYÖTTÖMYYDEN KUKISTAMISEKSI

Sompa-hanke järjesti alkuvuodesta ison aloitusseminaarin työryhmätyöskentelyineen. Se kokosi hyvin työllisyysasioiden sidostahoja.

Pohjois-Savon tuoreimman aluetaloustalouden mukaan maakunta on selvittänyt taloustaantumasta v. 2001–2003 muuta maata paremmin, mutta silti työttömyys on maakunnassa varsin korkea ja tilannetta heikentävät tänä keväänä ilmoitetut mittavat irtisanomiset. Vakaavien työttömyysasteiden edessä Pohjois-Savon liiton hallinnoima **Sompa- eli Pohjois-Savon oppiva työllisyysstrategia -hanke** tavoittelee maakunnan keskeisten toimijoiden laajalla yhteistyöllä uusia ratkaisuja positiivisemmaksi työllisyyskehitykseksi.

• Sompa-hanke on jatkoa aiemmille Suomessa toteutetuille työllisyyden kumppanuushankkeille, joissa EU tukee paikallisten innovatiivisten työllisyysuunnitelmien toteuttamista. Projektiin osallistuu kuntia, TE-keskus ja työvoimatoimistot, Itä-Suomen lääninhallitus, koulutusorganisaatiot, ammattijärjestöt, yritykset ja kolmannen sektorin toimijat. Hanke on ollut käynnissä viime vuodenvaihteesta. Tähän mennessä kuukausittain kokoontuvissa työllisyyden asiantuntijaryhmissä on tavoiteltu kokonaiskäsitystä seutukuntien ja maakunnan tilanteesta. Vuodelle 2010 muodostettavan työllisyysvision ja strategisten päämäärien kautta hahmottavat painopistealueet, joissa hanke tekee kehittämissuunnitelmia työllisyysolosuhteiden parantamiseksi.

Hankkeen maakunnallisen pääkoordinaattori **Roy Nybergin** mukaan jo nyt on selvää, että työllisyysstrategiassa tulee näkymään yrittäjyyden merkitys samoin kuin työn tuottavuuden ja laadun parantaminen ammatillisen osaamisen kehittämiseksi. – Menestyksemme perustuu työllisyyskesäkin pohjoissavolaisiin vahvuuksiin, joita ovat poikkeuksellisen kaunis asuinympäristö, perinteiset osaamisen alat kuten metsä, elintarvike, hyvinvointi ja matkailu sekä vahva maakunnallinen identiteetti.

Sompa-hankkeessa toimii Master of Science Roy Nybergin lisäksi viisi seutukoordinaattoria: yhteiskuntatieteiden maisteri **Jan Blomberg** Koillis-Savossa, kauppatieteiden maisteri **Sari Marttila** Kuopion seudulla, hallintotieteiden maisteri **Teija Skyttä** Sisä-Savossa, yhteiskuntatieteiden maisteri **Seija Nissinen** Varkauden seudulla ja valtiotieteiden maisteri **Harri-Pekka Luomi** Ylä-Savossa.

”Koillis-Savossa jokaisella mahdollisuus työntekoon ja yrittämiseen”

”Koillis-Savossa on jokaisella mahdollisuus työntekoon ja yrittämiseen” -iskulause toimii **Koillis-Savon** työllisyyden kehittämissuunnitelman tavoitteellisenä ohjenuorana. Toiminnalliseksi tavoitteeksi stra-

tegiatyössä on muotoutumassa osaamisen sekä yritystoiminnan ja yrittäjyyden aktiivinen kehittäminen. Pienessä seutukunnassa koulutusmahdollisuuksien lisääminen, kehittäminen ja tehokas hyödyntäminen on keskeistä.

Koillis-Savon asiantuntijaryhmän työskentelyssä tuetaan seudun vahvuuksiin perustuvia kehittämistarpeita ja -mahdollisuuksia. Asiantuntijaryhmän tueksi tulevat alueelliset pienryhmät, jotka kokoavat työllisyyden kehittämiseksi laajempaa paikallista toimijajoukkoa miettimään konkreettisia ja toteuttamiskelpoisia ehdotuksia. Ehdotukset kootaan yhteenvedoksi elokuussa. Jatkossa keskustellaan työllisyysyhteistyön lisäämisestä sosiaalisen syrjäytymisen ennalta ehkäisemiseksi, työttömyyden vähentämisen ja työllisyyden lisäämisen haasteista, eri tahojen tavoitteista ja voimavaroista päämäärien saavuttamiseksi sekä niiden keskittämiseksi pitkäjänteisesti valituille osaamisaloille.

Kuopion seutu tiivistää yhteistyötä

Kuopion seudun työllisyysstrategian on tunnistettava paikallistalouden ominaisuudet, vahvuudet, heikkoudet, resurssit ja mahdollisuudet sekä paikallisen työttömyyden rakenne, työttömien vahvu-

det ja työllistymisen esteet. Strategiassa haetaan yhteistä näkökulmaa elinkeino-, työllisyys-, koulutus- ja sosiaalipoliitikasta työllisyyden hoitoon sekä opitaan paremmin ennakoimaan tulevaisuuden työllisyyden muutoksia ja haasteita. Työllisyysstrategia laaditaan laajapohjaisena seudullisena yhteistyönä. Työskentelyfoorumina on seudullinen asiantuntijaryhmä, joka hahmottaa työllisyysstrategian sisällön ja painopisteet sekä tekee ehdotukset päätäjille. Monia eri tahoja edustavassa asiantuntijaryhmässä on laajaa osaamista ja näkemystä työllisyyden osa-alueista. Hanke on saanut positiivisen vastaanoton ja toimijat ovat motivoituneita yhteistyöhön.

Työllisyysstrategian sisällöstä tai painopisteistä ei ole vielä päätöksiä mutta esille ovat nousseet teemat: miten joustavasti sovitetaan yhteen työelämän muuttuvat työvoimatarpeet ja koulutus, miten suorittavan työn ammasteista tulee houkuttelevimpia, miten kehitetään valmistuneiden ja muiden osaajien sijoittumista seudun työmarkkinoille, miten ehkäistään työmarkkinoilta syrjäytymistä, mitä vaihtoehtoja on rakennetyöttömyyden purkamiseen, mitkä ovat sosiaalisen työllistämisen/sosiaalisen yrityksen mahdollisuudet, miten yrittäjyyttä edistetään, miten varaudutaan työntekijöiden eläköitymiseen ja miten turvataan osaava työvoima. Huolta on osaavan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävydestä. Työllisyysstrategian laadinnassa otetaan huomioon jo olevat strategiat. Samoin kartoitetaan loppuneet tai meneillään olevat hankkeet ja haetaan hyväksi todetut toimintamallit. Työllisyysstrategian visio- ja painopiste-ehdotukset syntyvät syksyyn mennessä.

Sisä-Savossa hahmotetaan painopistealueita

Sisä-Savossa korkeahko työttömyysaste ja toisaalta työvoimapulaa mm. ammattitaitoisista metalliteollisuuden työntekijöistä. Seudun nykyisen työllisyys- ja työttömyys-tilanteen kuvaus on perustana laadittaessa seudullisen työllisyysstrategian visiota eli tulevaisuuden kuvaa ja kehittämisen painopistealueita. Strategiaprosessissa Sisä-Savo voi olla muita seutuja hieman jäljessä seutukoordinaattorin vaihdoksen vuoksi, kun uusi koordinaattori aloitti toukokuun alussa. Kesän mittaan seudulla hahmotellaan painopistealueita, joita saattavat olla yrittäjyyden ja yritysten sukupolvenvaihdosten edistäminen, osaavan työvoiman turvaaminen ja rakenteellisen työttömyyden vähentäminen. Tärkeää on myös työvoiman kysynnässä ja sen painottumisessa tapahtuvien muutosten ennakointi ja hallinta.

Työvoiman osaaminen ja riittävyys haasteina Varkauden seudulla

Varkauden seudun strategiatyön työskentelyareena on seudullinen asiantuntijaryhmä, joka on keväällä työstänyt näkemystä nykytilasta ja jäsennellyt sen kehittämisen keskeisiä haasteita. Asiantuntijaryhmän lisäksi lukuisat kontaktit paikallisiin sidosryhmiin sekä erilaiset työskentely- ja keskustelutilaisuudet työllisyystoimijoiden kanssa ovat tuoneet konkreettista sisältöä ja kehittämissideoita strategiatyöhön.

Työllisyyden kehittämisen painopisteiden hahmotus on käynnissä ja ne selkiytyvät kesän aikana. Kevään mittaan yrittäjyys-

teen, osaamiseen ja paikallisten työmarkkinoiden toimivuuteen liittyvät kysymykset ovat nousseet laajoina teemoina esille. Eri-tyistä huomiota on kiinnitetty seudun kärkitoimialoja tukevan pk-yrittäjyyden edistämiseen ja yrittäjyyden monipuolistamiseen mm. matkailun ja hoivayrittäjyyden suuntaan. Keinot nuorten ja naisten yrittäjyyden edistämiseksi kaipaavatkin kehittämistä.

Tärkeää on hahmottaa tulevaisuuden työvoimatarpeet eli millä aloilla työpaikat ovat ja millaista osaamisen työvoimaa tarvitaan. Näin voidaan innostaa nuoria aloille, joilla on töitä tulevaisuudessa. Laajaa seudullista tahtotilaa tarvitaan myös Sompa-hankkeen jälkeen, minkä vuoksi on etsittävä ratkaisuja ja toimintamalleja, joilla työllisyyden kumppanuus-pohjaiselle kehittämiselle syntyy jatkuvuutta ja pysyvyyttä.

Työllisyysasiat huolenaiheena Ylä-Savossa talouskasvusta huolimatta

Ylä-Savon aluekeskusohjelmassa on laadittu seudullinen työllisyysstrategia vuosille 2002–2006. Vuoden 2004 alussa Ylä-Savoon jalkautuneen Sompa-hankkeen tehtävänä on jatkaa ja konkretisoida aluekeskusohjelman työllisyysstrategiatyötä. Tavoitteena on sitouttaa seutukunnan työllisyystoimijat paremmin ohjelmalliseen yhteistyöhön työllisyystoimienpiteiden toteuttajiksi. Työvälineenä on alueen työllisyystoimijoita edustava asiantuntijaryhmä. Se on koordinaattorin johdolla laatinut seudullisen hankesuunnitelman, ajankoh- taistanut työllisyyteen liittyviä nykytilatietoja, pohtinut hankkeen seudullisia vaikutus- ja viestintämuotoja sekä terävöittänyt näkökulmaa työllisyyden kehittämissohjelman keskeisiin seudullisiin painopistealueisiin. Asiantuntijaryhmä kohdentaakin hankkeen voimavarat kahteen keskeiseen työllisyysasiain kehittämisteemaan: kumppanuustoiminnan terävöittämiseen työllisyystoimijoiden kesken sekä yhteisökasvatuksen, työelämäosallisuuden ja työelämän osaamisen kokonaisuuteen.

Teemoja avataan konkreettisilla kehittämishankkeilla, jotka koskevat etenkin kasvuhakuisten yritysten työvoimatarpeiden tyydyttämistä väestön vähentyessä ja ikääntyessä. Lisäksi ne tähtäävät kumppanuustoimintaa tukevien, työelämä- ja työvalmennuspalveluja tarjoavien organisaatioiden (mm. työpajat ja -keskukset) kehitysedellytysten turvaamiseen.

Sompa-hankkeen koordinaattoreita (vas.): Seija Nissinen, Harri-Pekka Luomi, Sari Marttila, Roy Nyberg, Teija Skyttä ja Jan Blomberg.

Teksti ja kuvat: Ilpo Lommi

POHJOIS-SAVON TIETOYHTEISKUNTA-STRATEGIA TYÖN ALLA

Pohjois-Savossa on päästy mukaan tietoyhteiskunnan nopeaan etenemisvauhtiin. Maakuntaan rakennetaan ripeästi laajakaistayhteyksiä kuntataajamien ulkopuolisiin kyliinkin. Maakunnassa on myös useita digitaalisia sisällöntuotantohankkeita etenkin hyvinvointialoihin liittyen. Nykytilanteessa on perusteltua, että Pohjois-Savoon laaditaan kokonaisvaltaista tietoyhteiskuntastrategiaa maakunnan liiton johdolla. Sen valmistelusta vastaavat hankkeen projektipäällikkö Ari Paanala ja Pohjois-Savo viestii-hankkeen viestintäpäällikkö Kirsi Moisander. Heidän tavoitteenaan on saada tietoyhteiskuntastrategiasta esitys syksyn 2004 lopulla maakuntahallituksen ja maakuntavaltuuston käsiteltäväksi.

- Myös EU:n komissio ja maan hallitus edellyttävät, että kaikkiin maakuntiin tulee tietoyhteiskuntastrategia, jotta tieto- ja viestintätekniikan luomia uusia mahdollisuuksia pystytään hyödyntämään riittävän laajasti alueellisesti. Valtakunnallinen tietoyhteiskuntaohjelma toimenpide-esityksineen on päivitetty v. 2003 lopulla. Maakunnallisten strategioiden on oltava sen kanssa linjassa – alueelliset erityispiirteet luonnollisesti huomioon ottaen. Myös EU:n tavoite 1 -ohjelmassa on tietoyhteiskunnan edistäminen yksi tärkeistä hankekriteereistä.

Tietoyhteiskuntastrategian päämääränä on kehittää uusia toimintamalleja, innovaatioita sekä edellytyksiä tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämiseksi kansalaisten perustoiminnoissa eli mm. hyvinvoinnissa sekä yhteiskunnallisissa osallistumisissa. Sen tavoitteena on lisätä maakunnan kilpailukykyä, tuottavuutta, sosiaalista ja alueellista tasa-arvoa. Strategialla koordinoidaan tietoyhteiskuntaan liittyviä hankkeita sekä kootaan toimijoita ja voimavaroja yhteen mm. investointien kustannustehokkuuden kasvattamiseksi.

Kirsi Moisander kertoo, että tietoyhteiskunnan yhtenä osa-alueena on kartoittaa erilaisten teknologioiden kehitystä systemaattisella ja vakiintuneella toimintatavalla. – Näin hankitaan parempia työvälineitä ja tietopohjaa muidenkin teknologioiden hallintaan. Teknologian arviointia ja sosiaalisia innovaatioita tuottava järjestelmä voisi olla kaikkien saatavilla esimerkiksi internetin kautta toimivasta portaalista.

Projektipäällikkö Ari Paanala ja Kirsi Moisander ovat rivakasti laatineet Pohjois-Savon tietoyhteiskuntastrategiaa.

Ihmislähtöisyys strategian perustana

Tietoyhteiskuntastrategian valmisteluun on paneuduttu Kirsi Moisanderin ja Ari Paanalan mukaan tarkastelemalla olemassa olevaa tietoyhteiskuntaa kaikkine toimintoineen useasta eri näkökulmasta. – Sitä kautta luodaan vaihtoehtoisia linjauksia ja polkuja tietoyhteiskunnan mahdollisuuksien hyödyntämiselle ja ”sudenkuoppien” kiertämiseksi. Teknologia ei saa tulla itse tarkoituksiksi ja ihmisten isännäksi vaan sen on pysyttävä hyvänä renkinä ihmislähtöisyys säilyttäen. Samoin strategiasta on tultava maakunnan näköinen eli sen ominaispiirteitä huomioon ottava ja tarpeita palveleva, korostaa Kirsi Moisander.

Ari Paanalan mielestä tietoyhteiskuntaan siirtymisestä voi seurata mahdollisuus virtuaaliseen yhteisöön, jossa syntyy kauppa- paikkoja, keskustelupiirejä, tiedotuskanavia ja monia muita toimintoja sähköisten tietoverkkojen varaan. Sitä kautta etäisyshaitat menettävät merkitystään tiedonsiirron tehostuessa. Tällainen kehitys on pohjois-savolaisten etu ja sillä voidaan myötävaikuttaa mm. etätöiden yleistymiseen. Samoin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteiden uudistaminen asiakaspalvelua myöten perustuu osin tietoyhteiskunnan uusien mahdollisuuksien hyödyntämiseen.

Pohjois-Savossa tietoyhteiskuntastrategian laadintaan on haettu rahoitusta EU:n Itä-Suomen innovatiiviset toimet -ohjelmasta. Strategian laadinnassa on kirittävä useiden muiden maakuntien etumatkaa kiinni, mutta tänä keväänä hanke on alkanut edetä rivakasti projektipäällikön palkkaamisen myötä. Hankkeen ohjausryhmässä ovat edustettuina Kuopion yliopisto, Poh-

jois-Savon ammattikorkeakoulu, Pohjois-Savon liitto, Pohjois-Savon klusteriryhmät, kunnat sekä elinkeinoelämä.

Tietoyhteiskuntastrategian laadintaa tukevat kehittämisryhmät, seminaarit, asiantuntijoiden haastattelut ja internetin kautta toimiva delfoi-asiantuntijapaneeli. Delfoissa on kyse argumentointijärjestelmästä, jossa osallistujat voivat esittää näkemyksensä anonyymisti. Delfoihin osallistumisesta kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä projektipäällikköön. Huomattava painoarvo on maakunnan keskeisten toimialaketjujen eli klustereiden strategioiden huomioon ottamisella. Pohjois-Savon laajakaistahankkeeseen liittyen tietoyhteiskuntastrategiassa käsitellään, mitä julkishallinnon palveluja siirretään laajakaistaverkossa maakuntalaisille välitettäväksi ja miten etätöitä voidaan edistää. Myös koulutusasiat kuuluvat tietoyhteiskuntastrategiaan.

Monitoimimies projektipäällikkönä

Tietoyhteiskuntastrategian määräraikaisena projektipäällikkönä huhtikuussa aloittanut Ari Paanala on monitoimimies, joka on perehtynyt opinnoissaan ja harrastuksissaan niin tietoyhteiskunnan teoreettisiin kuin käytännönkin kysymyksiin mutta myös julkishallintoon sekä kunnalliseen maankuntatasolla. Hän opiskelee Kuopion yliopistossa ympäristötieteiden sekä tietojenkäsittelyn laitoksilla. Paanala on mm. Kuopion tulevaisuuden tutkijoiden seuran aktiivijäsen. Samoin hän on Kuopion kaupunginvaltuutettu ja Pohjois-Savon maakuntavaltuuston jäsen, joten yhteiskunnallista kosketuspintaa on laajasti.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

LAAJAKAISTAYHTEYDET VIITOITTAVAT POHJOIS-SAVOA TIETOYHTEISKUNTAAN

*Pohjois-Savoon on tulossa lähes koko maakunnan asutuille seuduille ulottuvat tehokkaat tietoliikenneyhteydet eli ns. laajakaistaverkko vuosikymmenen puolivälissä. Pohjois-Savon liiton v. 2003 käynnistämän laajakaistaverkkohankkeen tavoitteena on, että vähintään **256 kbit/s:n** siirtotohoon yltävät tietoliikenneyhteydet saadaan kaikkiin kyliin ja myös lähes kaikkiin asuntoihin, kouluihin sekä yritys- ja maatalouskiinteistöihin kutakuinkin kaikkialla maakunnassa, mihin vähänkään järkevillä kustannuksilla ovat yhteydet rakennettavissa.*

- Lopullisena tehotavoitteena on edetä minimivaatimuksesta kahden megan yhteyksiin, jotka mahdollistavat jo liikkuvan kuvankin siirtämisen ovat nopeudeltaan moni- tai jopa monikymmenkertaisia perinteisiin ISDN- ja puhelinmodeemiyhteyksiin nähden. Pohjois-Savo on Etelä-Karjalan kanssa valtakunnan eturivissä laajakaistayhteyksien rakentamisessa taa- jamiin ulkopuolellekin.

– Hankkeen toteutuksesta on järjestetty kaksivaiheinen avoin tarjouskilpailu verkonrakentajille ja tietoliikenneoperaattoreille. Niissä verkonrakentajiksi ovat seuloutuneet **TeliaSonera Finland Oyj** ja **Kuopion Puhelin Oyj**. Kilpailutuksen jälkeen Pohjois-Savon kunnat Keitelettä, Rautalampea ja Vesantoa lukuun ottamatta ovat neuvotelleet yksityiskohtaiset sopimukset em. yhtiöiden kanssa ja niiden toteutus on jo käynnistynyt. Pioneerikuntina **Lapinlahti** ja **Varpaisjärvi** ovat ehtineet jo toteuttaa oman hankkeensa ja siitä saatuja kokemuksia voidaan hyödyntää projektissa laajemmin, kertoo Pohjois-Savon liiton tutkimuspäällikkö **Juhani Pirskanen**. Kuntien panostus hankkeeseen on yhteensä noin 2 milj. euroa. Pohjois-Savon liitto rahoittaa hanketta pääosin EU-tuesta noin 600 000 eurolla. Lisäksi on mahdollista, että kunnille palautuu operaattoreilta osa rakentamiskuluista, mikäli laajakaistaverkkoon tulee tarpeeksi liittymiä.

Verkko ei yksin riitä, sisältöä ja käyttöäkin tarvitaan

Juhani Pirskanen korostaa, että Pohjois-Savon täysipainoinen siirtyminen tietoyhteiskuntaan ei toteudu vielä kattavalla laajakaistaverkon saamisella kaikkiin kuntiin. – Se on välttämätön teknologinen

edellytys, mutta ei vielä yksinään riittävä, sillä laajakaistayhteyksiin on saatava myös sisältöä ja vilkasta hyötykäyttöä niin etätyöskentelyssä kuin arkipäivän asioiden hoitamisessa. Tämä tavoite toteutuu, kun laajakaistaverkon piirissä olevilla maakuntalaisilla on asianmukaiset työvälineet eli tietokoneet ohjelmistoinen ja tietoliikennevarusteinen sekä taito ja aktiivisuus niiden käyttöön. Se vaatii vielä valistusta ja koulutusta. Tietoyhteiskunta vaatii myös vakavan huomion kiinnittämistä tietoturvallisuuteen.

– Lisäksi on muunnettava monia julkisen sekä yksityisen sektorin palveluja sellaisiksi, että niitä voidaan käyttää tietoliikenneyhteyksiä hyödyntäen. Sillä tavoin saadaan palvelujen saavutettavuutta ja ehkä laatuakin sekä kustannustehokkuutta parannettua. Tällä asialla tulee olemaan suuri merkitys mm. ikäihmisten tarjottavien palvelujen järjestämisessä sekä toisaalta haja-asutusalueiden palvelujen turvaamisessa. Kyse on jopa suuresta rakennemuutoksesta, joka viime kädessä on yksi keino koko hyvinvointiyhteiskunnan säilyttämisessä, tähdensi Pirskanen.

Pielavedellä kaikki kylät laajakaistayhteyksien piiriin

Esimerkiksi runsaan 5 600 asukkaan Pielavedelle on laajakaistahankkeen toteutus on laajan pinta-alan ja hajanaisen, osin syrjäisenkin asutuksen vuoksi erityisen mittava haaste. Siihen vastaamisessa ei ole kuitenkaan jääty jälkijoukkoon siekailemaan, sillä Pielaveden kunta ja TeliaSonera Finland Oyj allekirjoittivat toukokuussa kunnan tietoliikenneoloja parantavan sopimuksen. Sen perusteella laajakaistayhteydet rakennetaan kunnan kaikkiin noin pariinkymmeneen kylään vaiheittain v. 2006 kevääseen mennessä. Se tuo laajakaistayhteydet noin 2 700 kuntalaisen sekä satojen kesäasukkaiden ulottuville. Tämän jälkeen noin 90 % Pielaveden kuntalaisista on laajakaistaverkon piirissä.

Kunnanjohtaja **Juha Valkama** kertoo, että uudet nopeat laajakaistayhteydet

merkitsevät piristysruisketta koko kunnalle ja ne edistävät myös kuntalaisten tasa-arvoa heidän asuinpaikastaan riippumatta. Hän näkee internetin ja sähköpostin monenlaisen hyötykäytön laajakaistaverkon keskeisenä hyötynä. – Kuntalaisilta, maataloustuottajilta ja yrityksiltä on tullut runsaasti toiveita laajakaistayhteyksien saamisesta maaseutukyliin. Se edistänee loma-asumisen muuttumista pysyväksi asutukseksi ja antaa edellytyksiä etätöiden yleistymiseen. Myös vanhuksille nopeat tietoliikenneyhteydet voivat mahdollistaa turvallisempaa kotona asumista iäkkäämmiksi. Ensi alkuun tähtäämme vähintään 256 kbit/s:n ADSL:n laajakaistayhteyksiin mutta vuosikymmenen lopulla pyrimme lisäämään niiden tehoa. Tärkeää oli kuitenkin päästä liikkeelle tällaisilla peruslaajakaistayhteyksillä.

Pielaveden kunnan panostus laajakaistayhteyksiin on 380 000 euroa. Summa jakautuu kolmelle vuodelle. Osan siitä kattaa Pohjois-Savon liiton kautta tuleva EUTuki. Pielaveden laajakaistaurakka lienee Kiuruveden ohella maakunnan mittavimpia ja kallempia.

Valokuidulla ja kuparikaapelilla taloudelliset ja tehokkaat yhteydet

TeliaSonera Finland Oyj:n Pohjois-Savon johtaja **Jouni Mustonen** kertoo, että Pielavedellä toteutetaan Soneran Kyläkaista-konseptia, jossa on mukana jo lähes 180 suomalaista kuntaa. Kyläkaista-yhteistyössä kunta tai kaupunki toimii osarahoittajana ja TeliaSonera yhteyksien rakentajana. Hänen mukaansa jokaiseen kylään rakennetaan keskitin, joka on valokuituyhteydessä kuntakeskitimeen.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

Tutkimusjohtaja Juhani Pirskasen mukaan laajakaistayhteydet tuovat tietoyhteiskuntaa Pohjois-Savoon.

ICT-ALAN KÄYTETTÄVYYDEN TESTAUKSELLA TILAUSTA POHJOIS-SAVOSSA

Käytettävyydellä on vaikutusta tuotteiden menestymiseen markkinoilla. Huonolla käytettävyydellä ei kilpailla suu-remmista markkinaosuuksista. Esimerkiksi terveydenhuollon tekniikkaa jää ottamatta käyttöön tuotteiden kómpe-lyyden ja työprosesseihin soveltumatto- muuden vuoksi. Käytettävyys on otetta- va huomioon riittävästi koko suunnitte- lu- ja toteutusprosessissa.

- Käytettävyysosaamisen kehittämiseksi on tehty "Käytettävyiden kehittäminen Pohjois-Savossa" -esiselvitys. Siihen liittyvä kysely osoitti, että käytettävyttä ja sen vaikutuksia ei ole vielä tiedostettu suurella osalla maakunnan tieto- ja viestintäteknologia-alan yrityksissä ja panostus siihen on vaihtelevaa.

Käytettävyyslaboratorio toiveena

Kyselyn mukaan pohjoissavolaisilla yrityksillä ei ole juurikaan kokemusta käytettävyyslaboratorioista eikä muistakaan ao. palveluista, mutta niihin löytyy kiinnostusta. Maakuntaan toivottiin käytettävyyslaboratoriota, joka on liikutelava, monipuolinen ja helposti saavutettavissa.

Haasteena Pohjois-Savossa ovat käytettävyystaustapalvelut, jotka voidaan sitoa tuotekehityksen eri vaiheisiin ja jotka ovat helposti hyödynnettäviä. Niiden tarjoajan sekä palveluja hyödyntävien yritysten on ymmärrettävä yhteys asiakaslähöisen suunnittelun, tuotekehityksen ja valmiin tuotteen välillä. Asiakkaan tai tulevien loppukäyttäjien työprosessit on tunnettava, jotta tuote osataan suunnitella soveltuvaksi niihin sekä osaksi isompaa kokonaisuutta. Tämä ja testaustulosten tulkinta asettavat vaatimuksia testajalle.

Kuten yritykset toivoivat selvityksessä, ammattikorkeakoulun ja yliopiston koulutukseen sisältyy jo ict-alan käytettävyyskoulutusta. Opetuksessa ei käytettävyttä voi tarkastella irrallisena asiana, esimerkiksi ohjelmiston käyttöliittymän käytettävyys-tenä, vaan se tulee sitoa tarkasteltavaan prosessiin. Selvityksen mukaan Pohjois-Savossa on laaja-alaista osaamista käytettävydessä. Sen edelleen kehittäminen, yhteistyö ja hyödynnettävyys yrityksille vahvistavat maakunnan asemaa sekä tuovat kilpailuetua yrityksille.

Käytettävyys-käsite on usein epäselvä. Kyselyyn vastanneet tarkoittivat käytettävydellä lähinnä tuotteen helppokäyttöisyyttä, käyttötarkoituksenmukaisuutta, sopivuutta ja käyttöliittymän toimivuutta. Selvitys pyrkiikin määrittelemään ja selventämään käsitettä.

Selvitys tehtiin osana Pohjois-Savon liiton hallinnoimaa it-koordinaattori -hanketta. Sen toteutti Savonia-ammattikorkeakoulun infomaatiotekniikan kehitysyksikkö. Projektiin osallistui myös Kuopion Muotoiluakatemia, Savonia Business, Kuopion yliopiston tietojenkäsittelytieteen laitos, biosignaalien ja lääketieteellisen kuvantamisen tutkimusryhmä, HIS-tutkimusyksikkö. Yksiköt toimivat kiinteässä yhteistyössä yliopiston, ammattikorkeakoulun ja teknologiakeskus Teknian yhteisessä Centek-verkostossa.

Teksti: Paula Savolainen,

■ Selvitys on saatavissa osoitteessa www.it.pspt.fi/kaytettavyys/kysely/tulokset/Loppuraportti.pdf

ICT-KLUSTERISSA UUDELLEEN ORGANISOINTIA

- Pohjois-Savon tietotekniikka- ja tietoliikenne- eli ict-klusterin toimintaa on organisoitu uudelleen alkuvuodesta. it-koordinaattori -hanke päättyi helmikuun lopussa 2004, minkä jälkeen maakunnan ict-asiantuntijaryhmän sihteerityöt on hoidettu Pohjois-Savon liitossa. Centek-neuvottelukunnan ja ict-asiantuntijaryhmän yhdistämistä on käyty kevään mittaan neuvotteluja. Ryhmien yhteiskokous päättyi huhtikuun lopulla esittämään niiden yhdistämistä.

Asia on Pohjois-Savon liitossa ja Kuopion yliopistossa valmisteltavana. Ict-asiantuntijaryhmä on nähnyt **Centekin** toiminnan vahvistamisen tärkeänä maakunnan ict-klusterin kehittymiselle ja se oli valmistellut talvella tätä varten **CBusiness**-nimisen hankesuunnitelman. Savonia-ammattikorkeakoulu viimeisteli suunnitelman ja jätti hankihakemuksen tammikuun EU-tukihaussa Pohjois-Savon liittoon. Päätös hankerahoituksesta tehdään syksyllä 2004.

Pekka Kaikkonen, maakuntasuunnittelija

POHJOIS-SAVON MATKAILUSSA PUHALTAA MYÖTÄTUULI

• Pohjois-Savon matkailu on etenemässä myönteisessä vireessä. Maakunnassa on käynnissä monia mittavia kehittämissankkeita, jotka kohottavat selvästi maakunnan matkailuvetovoimaa. **Nilsin Tahkovouri** on selvitysten mukaan maamme kolmanneksi merkittävin laskettelukeskus Rukan ja Levin jälkeen. Muutamassa viime vuodessa Tahkon alueen palvelut ovat kehittyneet myös kesämatkailussa niin, että sen valtakunnallinen vetovoima on ympärivuotinen. Ulkomaalaisten osuus Tahkolla on koko ajan kasvussa. Nilsin liikuntakeitaan rakentaminen tuo tärkeitä lisäpalveluja asiakkaiden kokonaisviihtymiseen. Tahkovoorenkin kehitystä vahvasti tukeva Tahkon vesireitti on jo kolmatta kesää käytössä. Veneilijöiden määrä reitillä on ylittänyt lähes kaksinkertaisesti alku-eräiset tavoitteet.

Leppävirta on nousemassa entistä vahvemmin maakunnan kärkimatkailukeskusten joukkoon. Kesällä 2004 avattava maanalainen ympärivuotinen **hihtoareena** Hotelli-kylpylä Vesileppiksen yhteydessä on kohde, jota pystytään hyödyntämään laajalti maakunnassa.

Myös **Tervon Lohimaa** on kehittynyt viime vuosina voimakkaasti ja alueella tehdään merkittäviä palveluja parantavia uusinves-

Via Dolorosa -pääsisäisnäytelmässä yhdistyvät matkailu- ja kulttuuriklusterien tavoitteet.

toiteja. Lohimaa onkin kohonnut muutamassa vuodessa selkeästi yhdeksi kalastusmatkailun kärkikohteista Suomessa.

Edellä mainittuja investointityyppisiä hankkeita tukevat monet mm. EU-tuella osarahoitetut kehittämissankkeet. Näistä maakunnallisesti ehkä merkittävin on Kuopion hyvinvointiosaamista hyödyntävä **terveysmatkailun kehittämissanke**, jossa on mukana kohteita koko maakunnasta.

Tärkeintä on kuitenkin, että matkailun toimijat – erityisesti matkailuyritykset maakunnan kärkikohteiden osalta – ovat löytäneet toisensa ja käynnistäneet yhä laajeman yhteistyön. Tämä on matkailussakin uutta ajattelua, jossa Pohjois-Savo voi näyttää esimerkkiä!

*Simo Kotiluoto,
maakuntasuunnittelija*

METALLIKLUSTERISSA KEHITETTY HITSAUSTEKNOLOGIAA

• Pohjois-Savon metallin asiantuntijaryhmä kokoontuu muutaman kerran vuodessa tarkastelemaan klusterin tilannetta ja sen **Rautainen Savo -projektin** etenemistä. Asiantuntijaryhmä määritteli v. 2003 lopulla klusterin kannalta tärkeäksi hitsausteknologian ja hankeyhteistyön kehittämisen, kansainvälistymisen sekä sukupolvenvaihdosten ja yrityskauppojen edistämisen. Lisäksi kuuluvana vuotena pohditaan, millaisia toimia tarvitaan klusterin kehittämiseksi Rautainen Savo -projektin jälkeen v. 2005 alusta.

Tämän vuoden ensimmäisessä kokouksessaan huhtikuussa asiantuntijaryhmä tote- si hitsausteknologian kehittämisen edenneen, kun Savonia-ammattikorkeakoulu

on käynnistänyt **Hit-Savonia -hankkeen**. Hankeyhteistyötä kehitetään usealla eri hankkeella ja projektilla, joiden rahoitus- päätökset tehdään myöhemmin.

Teknologiatoimisto ry, VTT, Tekes ja useat muut yhteistyötahot ovat käynnistä- mässä teknologiatoimiston kansallista toimenpideohjelmaa, **TRIO-hanketta**. Se on kansallinen metalliteollisuudelle suunnattu ohjelma, jonka tavoitteena on yritysten ja niiden verkostojen kilpailuky- vyn parantaminen. Metallin asiantuntija- ryhmä toimii tänä vuonna käynnistyneen TRIO:n alueellisenä ohjausryhmänä. Yri- tyksiin kohdistuvat toimenpiteet käynnis- tyvät loppuvuoden aikana. Ohjelma kes- tää v. 2009 loppuun.

*Pekka Kaikkonen,
maakuntasuunnittelija*

METSÄKLUSTERI PYSYY MAAKUNNAN TUKIJALKANA

Metsäklusterille on tärkeää puun jalostusasteen nostaminen ja viennin vahvistaminen.

Metsäklusterin merkitys Pohjois-Savossa on edelleen huomattava. Klusterin osuus maakunnan bkt:sta on 13 %, mutta teollisuustuotannon arvosta jo noin kolmannes. Viennistä metsäklusterin osuus on yli 50 %. Metsä- ja metalliklusteri vastaavatkin yhdessä liki 90 %:sta maakunnan vientituloista.

- Maakunnan mekaanisen puunjalostuksen tavoitteet EU:n tällä rakennerahastokaudella toteutuvat yritysten investointi- ja kehittämistoimissa. Maakunnan mekaanisen puunjalostuksen merkittävimmät yritykset ovat pystyneet investoimaan rakentamiseen perustuvan vahvan kotimaisen kysynnän ja vientimarkkinoiden varaan. Viime vuosien merkittävimmät investoinnit ovat olleet sahaustoiminnassa Varkaudessa ja Ylä-Savossa sekä jatkojalostuk-

essa Sisä-Savossa, Ylä-Savossa ja Kuopion seudulla.

Metsäklusterin työpaikkojen odotetaan lisääntyvän puunjalostuksessa ja säilyvän ennallaan metsätaloudessa. Jalostuksessa kasvua odotetaan niin olemassa olevissa kuin uusissakin yrityksissä. Metsätaloudessa pyritään yrittäjyyden lisäämiseen ja uusien toimintamallien luomiseen.

Vientirytykset kehitysvetureina

Maakunnan vientivetoiset kärkiyritykset vastaavat pääosin metsäalan myönteisestä kehityksestä. Metsäklusterin kehittämisen haaste on vientivetoisten allianssien luominen ja olemassa olevien pienyritysten verkottaminen vientikauppaan. Asiakaslähtöisten tuotantoverkostojen synnyttäminen on-

kin tarpeen pienten yritysten kehittämiseksi. Niinpä maakunnan metsä- ja puuklusterityöryhmä järjestää vientiteollisuuspainotteisen seminaarin loppukesällä 2004.

Metsätalous- ja metsäpalveluyrittäjyyden kehittämisen haasteena on löytää toimijat ja toimintamallit, jotka varmistavat laadukkaan raaka-aineen saatavuuden teollisuuden tarpeisiin. Aiheen tiimoilta on käynnistetty koulutusta, mutta se tarvitsee lisäpanostuksia ja eri toimijoiden yhteistyötä. Metsien käyttöaste on vuosia ollut korkea. Vuotuiset hakkuut ovat silti jääneet hie-man alle alueellisen metsäohjelman poistumasuunnitteen eli mahdollisuuksia ja -lostuksen lisäämiseksi on edelleen.

Metsätalouden ja puunjalostuksen runko-ohjelmia sekä strategioita on tarkasteltu maakunnan klusterityöryhmässä syysylä 2003. Työryhmien arvioista ilmenevät teollisuuden tarpeet ja metsätalouden huoli työvoiman saatavuudesta sekä puuntuotannon kannattavuudesta. Teollisuus tarvitsee monitaitoisia työntekijöitä prosessiteollisuuteen ja puuntuotannon kannattavuutta on parannettava tehostamalla toimintatapoja. Metsäklusterin menestyskellisen tulevaisuuden varmistamiseksi on toimittava siten, että koko toimialaketju on osaamisessa ja kustannustehokkuudessa maailman huipulla. Siksi kannattamattomista toiminnoista on ennakoidusti luovuttava ja suunnattava resurssit uusien mahdollisuuksien avaamiseen.

*Markku Granander,
kehittämisasiantuntija,
Pohjois-Savon metsäkeskus*

LVM:N TYÖRYHMÄ SELVITTÄMÄÄN PÄIJÄNNE-SAIMAA -KANAVAHANKETTA

- Liikenneväyläpolitiikkaa koskeva ministerityöryhmä otti helmikuussa 2004 kantaa valtakunnallisen liikenneväyläpolitiikan linjauksiin. Mietinnössään ryhmä totesi Päijänne-Saimaa -kanavalla olevan merkittäviä alueellisia yritys- ja matkailuelinkeinoja tukevia vaikutuksia. Kanavalla nähtiin olevan merkitystä Järvi-Suomen matkailun ja vesiliikenteen kehittämiseen sekä niihin liittyvään yritystoimintaan. Työryhmä esitti,

että kanavaa koskeva ratkaisu tehdään hallituksessa vielä keväällä 2004.

Ministerityöryhmän kannanoton perusteella liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut työryhmän selvittämään Päijänne-Saimaa -kanavan matkailullista merkitystä, hankkeen kustannuksia ja mahdollisia rahoittajatahoja. Selvitystyö on saatava päätökseen kesäkuun 2004 loppuun mennessä. Työryh-

mässä ovat edustettuina liikenne- ja viestintäministeriön sekä alueen maakuntaliittojen ohella sisäasiainministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, työvoimaministeriö, matkailun edistämiskeskus, merenkulkulaitos ja Lappeenrannan kaupunki. Työryhmän puheenjohtajana on rakennusneuvos **Juhani Tervala** liikenne- ja viestintäministeriöstä.

*Jouko Kohvakka
Suunnitteluinsinööri*

TYÖVOIMAN OSAAMINEN JA RIITTÄVYYS ELINTARVIKEALAN MENESTYSTEKIJÖINÄ

*Pohjois-Savon elintarvikeklusterin seminaari järjestettiin helmikuussa Kuopion Microteknissa. Tilaisuuteen osallistui noin 70 henkilöä elintarvikeketjun eri toimijoista. Samassa yhteydessä julkistettiin **Pohjois-Savon elintarvikeklusterin kehittämisohjelma**, jota voi tilata Pohjois-Savon liitosta. Julkaisu löytyy myös liiton www.sivuilta (www.pohjois-savo.fi).*

• Pohjois-Savon elintarvikeklusterin puheenjohtaja ja Pro Agria Pohjois-Savon maaseutukeskuksen johtaja **Viljo Pakarinen** tähdensi elintarvike-seminaarissa, että alaa on käsiteltävä ammatillisen osaamisen kehittämisessä kokonaisuutena eli myös alkutuotanto on otettava huomioon. Raaka-aineiden riittävä ja laadukas tuotanto on varmistettava maakunnan jalostusyrityksille. Siten lujitetaan pohjoissavolaisen elintarvikeoollisuuden sijaintietua ja kilpailukykyä. Maataloustuottajien ja maaseudun pienten jalostusyritysten ammattitaidon kehittäminen mm. laatuja-jestelmällä on Pakarisen mukaan kunnossa, mutta neuvonta- ja koulutusjärjestelmiin on panostettava EU:n laajentumisen tuodessa paineita tuottajille.

Itämeren ympäristöstä kotimarkkina-alue ?

Elintarvikeoollisuusliiton toimitusjohtaja **Heikki Juutinen** painotti alan työvoiman riittävyttä ja ammatillista osaamista. Hän ei usko EU:n laajenemisen tuovan ulkomaisen työvoiman tulvaa Suomeen. – Elintarvikealan vetovoima on hyvä ja sille löytyy kotimaastakin työvoimaa. Tosin haaste on kasvava, sillä lähivuosina alalta poistuu ikääntymisen vuoksi 10 000–15 000 henkilöä eikä tuotannon tehostaminen korvaa poistumaa. EU:n laajeneminen on elintarvikeoollisuudellemme kilpailun kiristymisestä huolimatta enemmän mahdollisuus kuin uhka uusien vientiväylien avautuessa. Itämeren ympäristöstä voi kuitenkin tulla kotimarkkina-alue, jossa suuret elintarvikealan yritykset siirtävät tuotantoa ja logistiikkaa kuten kotimaissaan. Suurimmat paineet tuotanto- ja jalostusketjun osien siirtämisessä edullisempien kustannusten alueille ovat leipomo- ja juomateollisuudessa.

Juutinen tähdensi henkilöstön ja johdon osaamisen merkitystä. Menestymisen eväitä ovat oikeat strategiavalinnat, investoinnit uuteen teknologiaan, vahvat merkkituotteet, pitkän ruokaketjun yhteistyö sekä yritysten omistajien ja johdon vahva sitoutuminen.

Suomen Elintarviketyöläisten liiton alue-sihtööri **Seppo Hämäläinen** pitää EU:n

Elintarvike- ja ravitsemisala kaipaavat lisää nuoria koulutukseen Pohjois-Savossa.

laajentumisen riskinä suomalaisen elintarvikeoollisuuden tuotannon siirtymistä lähialueille, mm. Baltiaan. – Henkilöstön koulutuksen ensiarvoinen merkitys yritysten kilpailukykyyn takaajana korostuu jatkossa. Oppisopimuskoulutusta voitaisiin käyttää elintarvikealalla enemmän paitsi nuorten myös ammatissa jo toimivien kouluttamiseen. Ammatillisen koulutuksen sisällön suunnittelua säilyttäisin enemmän yritysten vastuulle henkilöstöäkin kuullen. Oppilaitosten olisi siirryttävä aktiivisempaan elinkeinoympäristön tarkkailuun ja kehityksen ennakkointiin. Suurimmat muutosvaikeudet ovat yrityksissä, joissa henkilöstön osaaminen on rajattua, yksialaista ja koulutus niukkaa.

Oppilaitokset vastaavat kouluttamishaasteeseen

Savonia ammattikorkeakoulun kehittämis-päällikkö **Markku Wulff** esitteli elintarvikealan liikkeenjohdon 140 opintoviikosta

koostuvaa suuntautumisvaihtoehtoa sekä laajemmin alan ammattiopintojen rakentamista käytännön työelämälähtöisyydelle. Siihen tähdätään opetussuunnitelman kehittämisellä yritysten kanssa työelämän tietoihin ja taitoihin yhteensopivaksi.

Savon koulutus kuntayhtymän johtaja **Markku Rissanen** kertoi, että hänen oppilaitoksensa elintarvikealan koulutus koostuu nuorille suunnatuista elintarvikealan ja maatalousalan perustutkinnoista, leipurin, kondiittorin ja elintarvikejalostajan ammattitutkinnoista sekä leipuri- ja kondiittorimestarien erikoisammattitutkinnoista. Lisänä on viinialan koulutusohjelma. Aikuisille on suunnattu yritys henkilöstön jatkokoulutusta. Savon koulutus kuntayhtymä tekee tiivistä yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa tarvittaessa yritys kohtaisesti. Oppilaitoksella on monialaosaimista myös luonnonvara-alan, matkailualan, kaupan sekä hallinnon kanssa.

Kuopion yliopiston soveltavan biotekniikan instituutin professori **Atte von Wrightin** mukaan hänen laitoksensa ravitsemus- ja elintarvikebiotekniikan opinto-ohjelmassa ovat yritys yhteistyönä tehdyt oppinäytetyt auttaneet opetuksen suuntaamisessa elintarvikealan keskeisiin asioihin. Oppinäytetyt antavat yrityksille edullisen väylän hyödyntää yliopistotasaista tutkimusta. Toimintamuo-toon olisi panostettava lisää voimavaroja. Esimerkiksi Tekesin rahoitus olisi perusteltua FM-tutkinnon hyvissä oppinäytetyissä.

Kehittämisjohtaja **Pekka Niinimäki** Ylä-Savon ammattiopistosta muistutti, että koulutusjärjestelmän päämääränä on tavoittaa alalle parhaiten soveltuvat opiskelijat. Se tapahtuu kehittämällä opetussuunnitelman sisältöä mm. uusilla oppimismenetelmillä ja ns. hiljaisen tiedon siirtämisellä, lisäämällä opiskelijoiden innovatiivisuutta, vuorovai-kutus-, verkottumis- ja kommunikointitaitoja ja yritysten kehittämistarpeiden huomioon ottamista. Opettajien valmiuksien parantaminen mm. 4–6 viikon yritystyöskentelyllä ja opiskelijoiden työssä oppimisjaksojen tehostaminen tähtäävät samaan.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIKLUSTERISSA URAAUURTAVIA AVAUKSIA

Pohjois-Savon liiton hyvinvointiklusteri teettää loppuvuodesta 2004 asiantuntijatyönä mm. kuntiin kohdistuvan selvityksen, mitkä asiat sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudesta, asiakastarpeista sekä klusterin yritystoiminnan kehittämisestä on nostettava kärkeen. Siinä selvittelee, miten tärkeäksi esimerkiksi vanhushoito nousee väestön ikääntyessä, miten sosiaali- ja terveydenhuollon päällekkäisyyksiin, synergiahyötyihin sekä teknologian hyödyntämiseen on suhtauduttava hyvinvointisektorin panostuksissa.

• Puheenjohtaja **Pirkko Kouri** kertoi keväällä Kuopiossa pidetyssä Pohjois-Savon hyvinvointiklusterin seminaarissa, että hyvinvointipalveluissakin on teknologia kehittynyt viime vuosina nopeasti. – Voi silti kysyä, saadaanko tekniikan saavutuksista riittävästi käytännön hyötyä vai tarvitaanko lisää käyttökoulutusta ja innovatiivisia sovelluksia. Pohjois-Savossa on tilausta sosiaalialan tietotekniikan ja -hallinnon tutkimuskeskukselle, koska maakuntaan on keskittynyt erityisosaamista terveydenhoidon korkeatasoisen tutkimus-, tuotekehitys- ja opetustoiminnan rinnalla.

Professori **Tomi Järvinen** Kuopion yliopiston farmaseuttisen kemian laitoksesta esitteli valtakunnallisesti urauurtavan geriatrisen lääke- ja ravitsemushoidon kehityskeskusta, jonka merkitys kasvaa ikääntyvien kansalaisten määrän lisääntyessä. – Hanke on käynnistymässä vuoden 2004 jälkipuoliskolla alkurahoituksen järjestyessä. Vanhusten lääkehoidosta tarvitaan enemmän tutkimustietoa, jota poikkitieteellinen geriatrisen lääke- ja ravitsemushoidon kehityskeskus tuottaa. Se yhdistää Kuopion yliopistossa lääketieteen, -tutkimuksen ja -kehityksen sekä ravitsemuksen osaamisalueet.

Tutkijat **Sirpa Kuusisto-Niemi** ja **Antero Lehmuskoski** Kuopion yliopiston terveyshallinnon ja -talouden laitoksesta selvittivät tuloksia tutkimuksesta, jossa on kartoitettu Itä-Suomen kuntien sosiaalitoimen tiedonhallintaa ja teknologiatarpeita. – Alustavina huomioina on, että sosiaalitoimen tietojär-

jestelmissä ja tiedonhallinnassa on puutteita mm. sähköisissä vuorovaikutteisissa asiakaspalveluissa, vaikka internet-verkkoa hyödynnetään laajalti. Sosiaalitoimi on useissa kunnissa edellä terveydenhuoltoa sähköisten palvelujen käytössä, mutta sosiaalialalla ei ole luotu standardiratkaisuja. Se johtaa yhteensopivuusongelmiin. Alan kansallinen kehitysohjelma kehittää toivottavasti yhtenäisemmän perusohjelmistorakenteen, joka mahdollistaa pienemmillekin ohjelmistotoimittajille tuoda tuotetaan avoimeen käyttöympäristöön.

Hyvinvointiklusterin merkitys on kasvussa Pohjois-Savossa.

Innovatiiviset toimet -ohjelman tuloksia näkyville

Ohjelmakoordinaattori **Jarmo Turunen** Pohjois-Karjalan liitosta kertoi v. 2002–2004 **Itä-Suomen innovatiiviset toimet** -ohjelman tilanteesta. Ohjelma kehittää luonnonvarojen tuotannossa sekä sosiaali- ja terveydenhuollossa uusia innovatiivisia ratkaisuja mm. 12 pilottihankkeella. Turusen mukaan niistä esimerkkeinä ovat mm. terveyskeskuksissa kiertävä digitaalinen mobiiliyksikkö, jolla kerätään kokemuksia digitaalisista toimintamalleista kuten röntgenkuvien siirtämisestä. Tikka Multicast-hankkeessa testataan tietoliikenneverkon digitaalisten ominaisuuksien hyödyntämistä leikkaussalikonsultoinnissa. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten tueksi kehitetään yksilöitävää sähköistä työpöytä. SoTi-projektissa kokeillaan uutta toimintamallia sosiaalitoimen henkilöstön, asiantuntijoiden, asiakkaiden ja omaisten kesken verkkopalvelujen käytettävyyden ja saavutettavuuden toteuttamiseksi erityisryhmille. Metakulku-hankkeessa kokeillaan

dementiapotilaille sopivaa teknistä apulaitetta sekä hälytys- ja turvajärjestelmää.

Itä-Suomen innovatiiviset toimet -ohjelmassa kehitetään tietoverkkoja hyödyntäen metsään, kiveen, luonnontuotteisiin ja lähiruokaan liittyviä, alueen tuotantoa tukevia uusia innovaatioita. Esimerkkeinä ovat lähiruokapörssi ja vastaavat kauppa- paikat logistiikkaratkaisuihin myös muita luonnontuotteita kuten viljeltyjä sienä varten. Metsänomistajille luodaan mahdollisesti myöhemmin valtakunnallisesti käyttöön otettavaa verkkopalvelua. Kivialalle kehitetään uudentyyppisiä yritysinnovaatioita sekä tuetaan uusien yritysten käynnistymistä. Lisäksi ohjelmassa tuetaan kansalaisverkkojen jatkokehitystä.

Hyvinvointiteknologiaan lisää kehittämispainoksia

Tekesin Kuopion yksikön päällikkö **Ritva Saarelainen** toteaa, että sosiaali- ja terveydenhuoltoala on kasvussa Tekesin rahoittamissa teknologian kehittämishankkeissa, koska sieltä saatavat hyödyt ovat suuria alan keskeisen yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi. – Alalla on syvävälinen teknologiauudistus vasta lähdössä liikkeelle. Samalla on korostettava sen hyödyntämistä käytäntöön sosiaali- ja terveydenhuoltoalan tuottavuutta parantamalla. Tekes on rahoittanut Pohjois-Savossa v. 2002 alusta 21,6 milj. eurolla hyvinvointisektorin teknologiasovellusten kehittämistä, mm. mittavan FinnWell -terveydenhuollon teknologiaohjelmaa.

Paikallisena kehittämishankkeena esiteltiin Kuopion Teknologikeskus Teknia Oy:n **WellTeknia -hanke**, jossa pääosin yritysveitoisesti kootaan hyvinvointialan toimijoita verkottamaan tuotekehityksessä, sen tulosten pilotoinnissa ja kaupallistamisessa. Project manager **Ossi Haataisen** mukaan reilun vuoden toimineessa hankkeessa on toistakymmentä yritystä. Hanke on keskittymässä erityisesti tuotekehitysvaiheen jälkeisiin pilottiprojekteihin, joiden merkitys innovaatioiden kaupallistamisessa on kasvanut.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

KULTTUURITOIMIALALLA VAHVAT KASVUN MAHDOLLISUUDET POHJOIS-SAVOSSA

Pohjois-Savon painopistetoimialoihin lukeutuva kulttuuriklusteri on määrittelmässä tavoitteitaan ja painotuksiaan vuonna 2003 valmistuneen nykytilaselvityksen perustalta. Sen mukaan kulttuuriklusterilla on mahdollisuus kasvaa julkinen sektori mukaan lukien yli 5 000 työpaikan ja päälle tuhannen yrityksen volyymin Pohjois-Savon alueelloudessa merkittävästi mm. tuotekehitystä, markkinointia ja liiketoiminnallista osaamista tehostamalla. Ratkaisevaa on uuden yritystoiminnan muodostuminen alalle sekä verkottuminen lähiomalojen kuten matkailun, hyvinvointialan ja informaatioteknologian kanssa.

• Asiantuntijatyöryhmän mukaan Pohjois-Savon kulttuuriklusterin välitavoitteena v. 2006 mennessä voisi olla 200 uutta työpaikkaa ja alan liikevaihdon kasvaminen 5 %:lla vuodessa. Pidemmän aikavälin visioissa vuoteen 2020 nähdään realistisena tavoitteena jopa 2 500 uutta työpaikkaa ja 500 uutta yritystä.

Pohjois-Savon kulttuuriklusterin Kuopiossa järjestämässä ”**Kulttuuri liiketoimintana ja elinkeinona**” -seminaarissa tarkasteltiin kulttuuriteollisuuden ja -yrittäjyyden nykytilannetta, tulevaisuuden näkymiä sekä kulttuuriteollisuuden sisälöntuotannon mahdollisuuksia verkostotaloudessa. Seminaarikeskustelussa peräänkuulutettiin lisää rahaa kulttuuriklusterin kehittämiseen, koska sen osuus maakunnan julkisista kehittämisvaroista on tuntuvasti pienempi kuin muilla päätoimialaketjuilla. Julkisen rahoituksen tarvetta korostaa, että yksityiset tai institutionaaliset riskisijoittajat eivät ole vielä laajasti löytäneet kulttuurialaa.

Pohjois-Savon liiton maakuntajohtaja **Antti Mykkäsen** mukaan kulttuuriklusteriryhmän tehtävänä on selvittää, mitä toimialalla on tehtävä myönteisen kehityksen vahvistamiseksi, ketkä ovat siinä keskeisiä toimijoita ja mitkä ovat painopistealueita. – Kulttuuriklusteri on osoittanut painopisteiksi jo muotoilun, sisällöntuotannon ja kulttuurimatkailun. Tavoitteena on nostaa kulttuuriklusteri muiden päätoimialaketjujen kanssa samalle viivalle. Sillä on hyvät mahdollisuudet kehittyä Pohjois-Savossa varteenotettavaksi elinkeinoalaksi.

Kulttuuriklusterin puheenjohtaja Jyri Wuorisalo.

Verkottuminen elintärkeää

Konsultti **Harri Ruohomäki** Oy Fountain Park Ltd:stä arveli, että kulttuuripalveluille syntyy lisäkysyntää ja yrittäjyydelle tilaa ihmisten henkisten tarpeiden kasvaessa ja monipuolistuessa. – Yhteiskunnan kannattaa edistää kulttuurialan yrittämistä, koska sillä on työllistävää, aluepoliittista ja sosiaalista merkitystä. Esimerkiksi pienet verohelpotukset ja työnantajamaksujen huojennukset alentaisivat yrittämisen alkukynnystä. Osuustoiminta yritysmuotona on monille aloittaville kulttuurialan pien- ja yksinyrittäjille varteenotettava vaihtoehto, sanoi tuotemerkkijattelun, verkostumisen ja markkinointiosaamisen tärkeyttä kulttuurialallakin korostanut Ruohomäki.

Taideteollisen korkeakoulun koulutus- ja kehittämiskeskuksen johtaja **Pekka Salmela** kertoi, että muotoilu on kulttuuriklusterin kärkialoja yhteistyösuhteiden luomisessa teollisuuden kanssa, mutta silti on parantamisen varaa muotoiluosaamisen integroimisessa tuotantoon. Hänen mukaansa valmistuvista muotoilijoista noin 40 % ryhtyy yrittäjiksi, mutta se ei riitä. Muotoilijayrittäjien on verkotuttava enemmän.

Ohjelmapäällikkö **Klaus Oesch** Tekesistä muistutti osaamisen ja sen jalostamisen merkityksestä sekä uusien informaatioteknologian sovellusten hyödyntämisestä kulttuurialan tuotteiden kansainvälisinä jakeluteinä. Hänenkin mielestään verkottuminen on avainasia lisäarvon löytämisessä kulttuurialan yritysten tuotannolle sekä markkinoinnille. Oesch toivoi, että Poh-

jois-Savossa pystyttäisiin kehittämään toimintamalli kulttuuriteollisuuden tarpeisiin mm. hyödyntämällä uutta tieto- ja viestintäteknikkaa sisältöjen välittämisessä.

Yritysvetoisuus kehittämisen perustana

Pohjois-Savon TE-keskuksen yritysoston osastopäällikkö **Jorma Hyvärinen** ja Kuopion Yrittäjien puheenjohtaja **Upi Heinonen** suhtautuivat optimistisesti kulttuurialan näkymiin uuden yritystoiminnan syntymisessä. Hyvärisen mielestä kulttuurialan kannattaa verkostoida luovuuttaan muiden toimialojen, jopa perinteisen teollisuuden suuntaan mm. muotoilussa. Myös elämysteollisuus on maailmalla suurta liiketoimintaa eikä sen mahdollisuuksia pidä jättää hyödyntämättä. Heinosen mukaan kulttuuriala voi hyödyntää nousussa olevia aineettomia arvoja ja paikallisia omaleimaisuuksia. Haasteena on usein liiketoimintaosaamisen ja markkinointiviestinnän tehostaminen.

Hyvä esimerkki verkottumisesta on visuaaliseen ilmaisuun tilaisuuksien ja tilojen somistelussa keskittyvä **Finn Crea Oy**, joka perustettiin useiden alan ammattilaisten yhteenliittymänä. Se on löytänyt markkinat ja työllistää jo kuusi henkilöä. Toimitusjohtaja **Liisa Turtiaisen** mukaan pätevä alihankkijaverkosto, asiakaslähtöisyys ja yksilöllisyys ovat ammattiosaamisen ohella kasvun takana. Kulttuurialan tuotannollinen yritys joutuu hänen mukaansa kohtaamaan samat liike-elämän ja markkinatalouden lait kuin muita perinteisemmät toimialat.

Pohjois-Savon kulttuuriklusterin puheenjohtaja **Jyri Wuorisalo** Avenge Digital Oy:stä kiteytti seminaarin sanoman niin, että kulttuurialan toimijoiden on lisättävä yhteistyötä ja liittoutumista yli toimialarajojen niin yritysmaailman kuin julkisen sektorin välillä. –Sitä on tapahduttava myös rahoittajien, kehittäjien sekä taiteen ja muun kulttuurin ammattilaisten kesken. Suuri kysymys on, mistä löytyvät tällaisten yhteistyöverkostojen kokoajat ja koordinaattorit. Toivon kulttuuritoimialan ja hyvinvointiklusterin yhteistyön tiivistymistä, jotta alueen kansainvälisesti vetovoimainen hyvin elämän ”tuote” kehittyi vetovoima- ja menestystuotteeksi.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

TYÖN JA VAPAA-AJAN YHDISTÄMINEN YHÄ NAISTEN HAASTEENA

Pohjois-Savon valtuuskunnan keväisessä kulttuuri- ja tiederyhmän "Iltahetki Minnan salongissa" -seminaarissa Kuopiossa nousi vahvasti esille naisen asema nyky-yhteiskunnassa. Seminaarin yhteenvedona ilmeni, että naisten asema vaatii Suomessa yhä kohentamista kohti todellista tasa-arvoa esimerkiksi työmarkkinoilla, vaikka muodollisesti mm. lainsäädännössä miehet ja naiset ovatkin kansainvälisesti tasa-arvoisia.

• Filosofian maisteri **Mirja Ryyänen** totesi seminaarin paneelissa, että naisten tasa-arvon historiallisiin edistäjiin Suomessa kuulunut kuopiolainen Minna Canth nousi nykypäivänäkkin barrikadeille ainakin kahdesta syystä. – Nykynaisille, varsinkin äideille on erittäin suuri haaste työn ja perheen yhdistäminen inhimillisesti. Siksi työelämään on saatava enemmän joustavuutta. Etenkin yrittäjä-äideille kysymys on polttava. Toinen suuri epäkohta on naisten ja lasten ihmisoikeuksia loukkaava kansainvälinen ihmiskauppa. Suomalaisen naisten ulkomailla ihastusta herättänyt tasa-arvokehitys on Mirja Ryyänen mielestä sotienjälkeisen tasa-arvoisen koulutusjärjestelmän rakentamisen ansiota.

TV-kanava Nelosen kanavajohtaja **Pirjo Airaksinen** nosti kolme avainasiaa esille naisten aseman kohentamisessa: hyvän itsetunnon, sosiaalisten taitojen ja terveen maalaisjärjen kehittyminen koti- ja koulukasvatuksesta lähtien on hyvä perusta naisillekin menestymisessä kaikilla elä-

Kevät Nousiainen, Pirjo Airaksinen, Mirja Ryyänen ja Liisa Boman käsittelivät naisten yhteiskunnallista asemaa Pohjois-Savon valtuuskunnan kulttuuriseminaarissa.

mänaaloilla ja tasa-arvon luontaisessa toteutumisessa.

Tasa-arvovajeita on edelleen

Myös paneelin puheenjohtaja, naisoikeuden ja oikeusteorian professori **Kevät Nousiainen** muistutti tasa-arvovajeista, joita on useilla yhteiskunnan alueilla. Hänen mukaansa perhe- ja parisuhdeväkivaltaan suhtaudutaan edelleen eri tavalla oikeudenkäytössä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa kuin muuhun väkivaltaan. Asia on ongelmallinen mm. rikosten sovittelevä käytännössä. Sukupuolista syrjintää torjuvaa sääntelyä ja sen käytännön toteuttamista on tiivistettävä.

Professori **Sirkka Sinkkonen** Kuopion yliopistosta huomautti, että sukupuolten tasa-arvolainsäädäntö ja erilaiset kiintiömääräykset koskevat vain julkishallintoa.

– Yksityissektorilla tilanne on heikompi ja siellä tasa-arvon eteen on enemmän tekemistä. Pätkätyöt ovat useimmiten naisten vitsaus ja he joutuvat työelämän joustavuuden kustantajiksi.

Seminaarin avannut rouva **Eeva Ahtisaari** muistutti, että nykypäivänä on niin miehillä kuin naisillakin enemmän tietoa ja ymmärrystä mm. muista kulttuureista kansainvälistymisen myötä. – Sen pitäisi parantaa valmiuksia tulla tasa-arvoisesti toimeen eri kulttuureista tulevien kanssa. Vireä mieli, sosiaaliset suhteet ja mielekäs yhteisöllinen toiminta suojaavat parhaiten terveyttä.

Minna Canth -akatemiaprofessori **Ulla Vuorela** kertoi kehitysmaiden, erityisesti Tansanian naisten tasa-arvokehityksestä, johon koulunkäyntimahdollisuuksien parantaminen on olennaisesti vaikuttanut.

Teksti: Ilpo Lommi

LASSI NUMMI -RUNOKILPAILU VETOSI VAHVASTI NUORIIN LYYRIKOIHIN

Pohjois-Savon liiton alkuvuodesta nuorille lyyrikoille julistamaan **Lassi Nummi -runokilpailuun** on tullut huomattavan runsaasti kilpailutöitä ja osallistujia. 23. toukokuuta päättyneeseen ainutkertaiseen kilpailuun osallistui 211 alle 25-vuotiasta nuorta runoilijaa. Heiltä tuli runoja kaikkiaan 1366.

• Runokilpailun organisoineen Pohjois-Savo Viestii -hankkeen viestintäpäällikkö **Kirsi Moisander** kertoo, että runoja on tyyliltään laidasta laitaan; mukana on mm. perinteistä riimirunoa, tankaa, modernia

runoutta, räppiä ja runomuotoon tehtyjä laulunsanojakin. – Myös teemat vaihtelevat paljon nuorten koko elämäkirjon mukaan, sillä joukossa on iloisia, surullisia, yhteiskunnallisia ja rakkausrunoja, ym. Miespuolisia runoilijoita on osallistujista lähes kolmannes eli suunnilleen odotettu määrä. Nuorimmat osallistujat ovat 12-vuotiaita.

Voittajat selvillä 9. lokakuuta

Kilpailurunot lähtevät maakunnan liitosta raadin arvosteltavaksi niin, että voitta-

jat julkistetaan runoilija ja kirjailija Lassi Nummen syntymäpäivänä 9. lokakuuta 2004. Raadin muodostavat kirjailija Ilpo Tiihonen puheenjohtajana ja muina jäseninä tutkija **Anna Hollsten**, kirjailija **Jyrki Kiiskinen** ja runoilija **Merja Virolainen**.

Kilpailuun otettiin alle 25-vuotiaiden nuorten ennen julkaisemattomia suomenkielisiä ja uutta luovia runoja. Pohjois-Savon liitto palkitsee kolme raadin parhaiksi arvioimaa runoa 1 000, 700 ja 300 euron palkinnoilla. Palkitut kirjoittajat saavat lisäksi runoistaan raadin kirjallisen arvioinnin.

UUSIA KEINOJA POHJOIS-SAVON ASUMISOLOJEN KOHENTAMISEEN

Pohjois-Savon liiton ja sen asumistyöryhmän Kuopiossa keväällä järjestämässä asunoseminaarissa todettiin, että maan hallituksen asuntopoliittinen ohjelma antaa uusia ja parannettuja instrumentteja kunnille asuntopoliittikkaan mm. erityisryhmiä ja ikääntynyttä väestöä varten. Hyvää ovat myös erityistoimet voimakkaan sekä toisaalta vähenevän asuntokysynnän alueille. Eniten kritiikkiä sai odotettua niukempi aravalainojen ja ASP-järjestelmän omavastuukoron alentaminen.

- Hallituksen asuntopoliittista ohjelmaa v. 2004–2006 esitellyt ja kuntia sen hyödyntämiseen kehottanut suunnittelu-päällikkö **Olavi Lehtinen** Valtion Asuntorahastosta kertoi, että ohjelman lähtökoh-tina ovat asuntotuotannon edistäminen voimakkaan kysynnän alueilla kasvukeskuksissa, asuntojen ylläpidon ja korjaamisen tehostaminen sekä vähenevän asuntokysynnän alueiden ongelmien hel-pottaminen. Huomiota kiinnitetään myös asunomarkkinoiden huono-osaisten tilan-teen parantamiseen sekä asunomarkkinoi-den eriytymisongelmien ratkaisemiseen.

Mitä asuntopoliittinen ohjelma antaa?

Asuntopoliittisessa ohjelmassa yhden-vertaistetaan kasvukeskuksissa arava- ja korkotukilainoitusta niin ehdoiltaan kuin tuiltaankin v. 2004 alusta, mikä merkitsee painopisteen siirtymistä korkotukilainoihin asteittain. V. 2007 arvioidaan korkotukilainojen osuuden nousevan jo 60 %:iin, kun aravalainoituksen osuus jää 30:een ja takaustuotannon 10 %:iin. Kunnille ja yleishyödyllisille yhteisöille annetaan v. 2005 alkaen lisätukea erityisryhmien asuntotarpeisiin. Jo tänä vuonna siirrytään arava- ja korkotukivuokra-asunnoissa yksiin tulorajoihin samalla kun ylimpiä rajoja korotetaan. Muilla kuin voimakkaan asuntokysynnän alueilla tulorajanormeista luovutaan kokonaan. Tänä vuonna väljennetään yleishyödyllisyyssäädöksiä uus-asuntotuotannon tukemiseksi ja vanhojen rakennusten säilyttämiseksi asuntokäytös-sä. Vapaarahoitteista vuokra-asuntotarjon-taa pyritään lisäämään kasvukeskuksissa. Uusien asuntoalueiden rakentamista edis-tetään kunnallistekniikka-avustusten käy-

tön laajennuksilla Helsingin seudun ulkopuolisiin kasvukeskuksiin.

Vähenevän asuntokysynnän alueilla otetaan v. 2006 käyttöön aravalainojen osittainen anteeksiannon mah-dollisuus sekä purkuavustus uutena tukimuotona. Tuolloin käynnistetään viisivuotinen kerrostalovaltais-ten alueiden laadunkehittämisprojekti. Tänä vuonna parannetaan korkotukilainojen käyttöä väljentämällä niissä kunnan sisäisiä alueellisia rajauksia. Asuntorahaston tukemilta asumisoikeusasunnoilta poistetaan v. 2005 varallisuusehto 50 ikävuotta täyttäneiltä henkilöiltä, minkä ohella asumisoikeustalojen käyttö- ja luovutusrajoituksia väljennetään.

Olemassa olevan asuntokannan ylläpidon ja korjausten edistämiseksi jatketaan asunto-osakeyhtiöiden perusparannuksen korkotukilainoitusta ja selkeytetään verolainsäädäntöä perusparannusmenojen vähentämiseksi suoraan vuokratuotosta. Korjausavustuksia hissien rakentamiseen ja liikkumisesteiden pois-tamiseen yhtenäistetään. Niitä aletaan myöntää v. 2006 lähtien terveydellisten haittojen ennaltaehkäisyyn tarvittaviin korjauksiin. Tukea myönnetään sosiaalisin perustein kosteus- ja homeongelmien vuoksi vaikeuksiin joutuneille talouksille viimeistään v. 2006. Talousvesien käsitte-lyvaatimusten toteutukseen varataan avustuksia v. 2005–2014. Pientalojen energia-avustuksen lisävaltuus tullee hallituskau-della ratkaistavaksi.

Hallituksen asunto-ohjelmassa kehitetään asumistukijärjestelmää mm. tulorajamääri-tysten osalta. Aravalainoituksessa alennetaan ennen v. 1990 myönnettyjen lainojen korkoja 4,25 %:iin nykyisestä 5,5:stä ja mahdollistetaan lyhennysaikataulun uusi-minen. Omistusasumisen tukijärjestelmis-sä pidetään ensiasunnon ostajien korko-vähennys nykyisenä mutta lapsiperheiden alijäämähyvityksen maksimimääriä nostetaan. ASP-järjestelmässä omavastuukorko alenee 3,8 %:iin, korkotuen maksuaika pitenee kuudesta kymmeneen vuoteen ja omarahoitusosuus laskee. Omistusasuntojen korkotukilainoituksen omavastuukorko alenee 3,8 %:iin tänä vuonna.

Asuntotuotanto on säilynyt Kuopion seudulla vilkkaana.

Kunnallisvirkamiehiltä tunnustusta

Kuopion kaupungin asuntotoimenjohtaja ja Pohjois-Savon liiton asumistyöryhmän puheenjohtaja **Hannu Harjunheimo** totesi, että asuntopoliittisessa ohjelmassa on puolenkymmentä Kuopion seudulle konkreettista parannusta tuovaa asiaa. – Asunto-osakeyhtiöiden hissiavustusprosentin kohoaminen 60 %:iin valtiontuen kasvun myötä näyttää vauhdittavan Esteettömään asumiseen Itä-Suomessa -projektin kanssa hissien rakentamista. Asumisoikeusasuntojen varallisuusrajojen poistaminen yli 50-vuotiailla on hyvä keino kohentaa omakoti- tai rivitaloista yhteisöllisempään asumiseen haluavien iäk-käämpien kansalaisten asumisolaja.

Suonenjoen kaupunginjohtaja **Olavi Ruotsalainen** ja Kaavin vt. kunnanjohtaja **Marija-Liisa Holopainen** pitivät aravalainojen ja henkilökohtaisten korkotukilainojen koronlennuksia riittämättöminä mutta muuten ohjelma on myönteinen. Ruotsalainen esitti, että Pohjois-Savoon laaditaan maakunnallinen asuntopoliittinen ohjelma, joka konkretisoisi sekä tarkentaisi valtakunnallisen ohjelman tavoitelinjauksia ja keinovalikoimia. Holopaisen mielestä erityisen hyvää ohjelmassa on mahdollisuus aravalainan osittaiseen anteeksiantoon vähentyvän asuntokysynnän alueilla.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

KUNTATALOUDEN KEHITYS POHJOIS-SAVOSSA ARVIOITUA PAREMPAA v. 2003

Pohjois-Savon kuntien **toimintamenot** toteutuivat v. 2003 selvästi budjetoitua pienempinä ja ne olivat 4 206 euroa asukasta kohti. Kasvua edellisestä tilinpäätöskaudesta oli 191 euroa/asukas eli +4,8 %. Viime vuoden talousarvioissaan kunnat arvioivat toimintakulujen kasvavan lähes 10 % joten kehitys oli ennakoitua myönteisempää. Kuluvan vuoden talousarvioennusteen valossa kuntien menojen kasvu näyttäisi kuitenkin voimistuvan ja niiden määräksi on arvioitu 4 741 euroa/asukas.

- Kuntien toimintakuluista lähes puolet on **henkilöstömenoja**, sillä niiden määrä oli viime vuoden tilinpäätöksissä yhteensä 2 045 euroa per asukas. Kasvu on ollut maltillista edellisestä tilinpäätöksestä, 72 euroa/asukas eli +3,6 %. Henkilöstökulujen lisäys selittää kuntien toimintakulujen kasvun lähes kokonaan.

Siilinjärvellä tehokas palvelutuotanto

Toimintakuluissa kuntakohtaiset erot ovat suuria. Siilinjärvi pystyy tuottamaan palvelunsa edullisimmin: 3 315 eurolla asukasta kohti. Rautavaaran toimintakulut (5 061 euroa/asukas) ylittävät ainoana kuntana Pohjois-Savossa 5 000 euroa. Kunnat eivät tosin ole toimintakulujensa osalta täysin vertailukelpoisia mm. kuntayhteistyön sekä yhtiöitettyjen tai ulkoistettujen toimintojen vuoksi.

Kuntien **käyttötulot** toteutuivat talousarviota 2003 alemmalla tasolla ja ne olivat 4 422 euroa asukasta kohti. Käyttötulot riittivät kattamaan käyttötalousmenot, sillä erotukseksi jäi +216 euroa/as. Käyttötulot kasvoivat viime vuonna 42 euroa/asukas eli 1,0 % edellisvuoden tilinpäätöksistä. V. 2002 oli poikkeusvuosi verotulojen kertymisen osalta. Kuluvan vuoden talousarvioissa on haasteellisesti ennakoitu käyttötulojen kasvuksi jopa 421 euroa/asukas.

Kuntien palvelumaksuista ja liikelaitosten maksutuloista muodostuvat **toimintatuotot** jäivät selvästi alle v. 2003 talousarvion tavoitteen, mutta ne kasvoivat edellisvuoden tilinpäätöksistä kuitenkin 64 euroa/asukas eli +6,8 %. Kuntien toimintatuotot olivat v. 2003 yhteensä 1 010 euroa/asukas. Kuluvalle vuodelle on ennakoitu

Olavi Ruotsalainen

tuntuva toimintatuottojen kasvutavoitetta lähes 1 400 euroon asukasta kohti.

– Kuntien menot ovat kasvaneet selvästi nopeammin kuin tulot. Tästä huolimatta kuntien vuosikatteen v. 2003 tilinpäätöksissä säilyivät kohtuullisina. Menojen kehitys ei voi jatkua samankaltaisena näköpiirissä olevan tulokehityksen valossa, toteaa Pohjois-Savon kunnallistaloudenryhmän puheenjohtaja, Suonenjoen kaupunginjohtaja **Olavi Ruotsalainen**.

Verotulojen kehitys heikkoa

Verotulojen kehitys on ollut heikkoa Pohjois-Savossa v. 2003. Niiden määrä oli 2 172 euroa/asukas, mikä on 88 euroa eli 3,9 % vähemmän kuin edellisvuonna. Vähennystä selittävät osin v. 2002 poikkeuksellisen suuret verotilitykset. Verotulojen kertymä kuitenkin ylitti viime vuodelle budjetoidut tavoitteet 75 eurolla/asukas. Kuluvan vuoden talousarvioennusteessa ei ole suuria odotuksia verotulojen kasvuun. Yhtenä syynä heikkoon kehitykseen on, että Pohjois-Savon kuntien verotulotasaus putosi vuodesta 2002 kuluvan vuoden ennakkotietoon verrattuna noin 15 milj. euroa.

Pohjois-Savon **kunnallisveroprosentti** oli keskimäärin **18,18 %** v. 2003. Kolme kuntaa, Vesanto, Karttula ja Kangaslampi, korottivat viime vuodelle kunnallisveroprosenttia. Kunnallisveron tuottoa on pienentänyt verovähennysoikeuksien

laajentaminen. Huomattavaa oli kuntien yhteisöverotulojen romahdus, sillä ne vähenivät 39 %. Varkaudella on maakunnan paras yhteisöverokertymä, 245 euroa/asukas, mutta siinäkin on pudotusta edellisvuodesta peräti 36 %. Vähiten yhteisöveroja sai Maaninka, 63 euroa/asukas.

Valtionosuudet hitaassa kasvussa

Kuntien viime vuoden **valtionosuudet** ovat kasvaneet hitaasti, 5 % eli 65 euroa/asukas. Niiden määrä oli yhteensä 1 239 euroa/asukas. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuudet kasvoivat 8,1 % eli nopeammin kuin valtionosuudet yhteensä ja ne olivat viime vuodelta 859 euroa/asukas. Valtionosuudet toteutuivat kuitenkin talousarvioennustetta hieman paremmin. Tälle vuodelle on ennakoitu valtionosuusien kasvu vain 20 eurolla/asukas viime vuoden tilinpäätökseen verrattuna. Pohjois-Savon kuntien **kokonaistuloista** valtionosuudet olivat 28 %, verotulot 49 % ja toimintatuotot 23 %.

Kuntien **vuosikate** oli selvästi budjetoitua parempi, 232 euroa/asukas, mutta se putosi edellisvuoden tilinpäätöksestä 133 eurolla/asukas eli 36,4 %. Vain Kangaslammin vuosikate oli negatiivinen. Vuosikate parani kahdeksassa ja heikkeni 17 kunnassa. Se ei riittänyt kattamaan nettoinvestointeja (384 euroa/as) eikä suunnitelman mukaisia poistoja (poistot 236 euroa/as v. 2003). Eniten vuosikate heikkeni lialmessa ja Varkaudessa.

Velkaantumisen pysyi maltillisena

Pohjois-Savon kuntien velkaantuminen oli huomattavasti talousarvioennustetta maltillisempaa. **Lainakanta** oli v. 2003 tilinpäätöksessä 688 euroa/asukas. Edellisvuoden tilinpäätökseen verrattuna lainamäärä kasvoi 58 eurolla/asukas eli 9,2 %. Lainakanta pieneni kahdeksassa kunnassa v. 2001–2003. Maaningan ja Suonenjoen kunnat ovat pystyneet kolmena perättäisenä vuonna pienentämään velkataakkaansa. Eniten lainaa on Keiteleen ja Rautavaaran kunnilla. Edelliseen vuoteen verrattuna eniten velkaantui Lapinlahti, mikä johtui kunnan voimakkaista investoinneista. Sen lainakanta oli 1 208 euroa/asukas. Kuluval-

le vuodelle Pohjois-Savon kuntien talousarvioista laskettu lainakanta olisi 1 112 euroa asukasta kohti eli huomattavasti viime vuotta suurempi.

Konsernitilinpäätöksissä kuntien lainavastuut moninkertaistuvat ja niissä kuntien lainamäärä nousee 2 678 euroon/asukas. Eniten konsernilainoja on Varkaudella, 3 805, ja Keiteleellä 3 800 euroa/asukas.

Pohjois-Savon kunnat **investoivat** vuonna 2002 yhteensä 393 euroa/asukas bruttona. Ne arvioivat v. 2003 investointien nousevan 457 euroon/asukas, mutta toteutunut investointitaso kasvoi odotettua rajummin 490 euroon asukasta kohti, mikä ylitti talousarvioennusteen. Kasvua edellisvuodesta kertyi 25 %. Kuntakohtaiset erot investoinneissa ovat suuria. Vähiten investoi Kangaslampi, 34 euroa/asukas ja eniten Lapinlahti, 1 208 euroa/asukas. Myös Rautavaaran investoinnit olivat mittavat, 1 063 euroa/asukas. Rahoitusvarallisuus on positiivinen neljässä kunnassa; lisäalimessa, Leppävirralla, Tervossa ja Tuusniemellä.

Tilikaudelta hyvin pieni ylijäämä

Pohjois-Savon kuntien yhteenlaskettu **tilinpäätös** vuodelta 2003 päättyi aavistuksen verran ylijäämäiseksi (+3 euroa/asukas) mutta se oli selvästi talousarvioennustetta parempi. Vuoden 2002 tilinpäätöksestä syntyi kuitenkin pudotusta jopa 98 %. Kaksitoista kuntaa päättyi alijäämäiseen tilinpäätökseen, kun edellisvuonna niin kä-

vi kuudelle kunnalle. Neljäntoista kunnan kumulatiivinen alijäämä lisääntyi. Keitele, Vesanto, Rautavaara, Vehmersalmi ja Kaavi saivat taloutensa kääntymään ylijäämäiseksi v. 2003 tilinpäätöksessä.

Harkinnanvaraista rahoitusavustusta valtiolta saivat lisäksi Kangaslampi ja Rautalampi, Rautavaara. Yhteensä Pohjois-Savoon tulleen avustuksen määrä oli noin 2,7 milj. euroa. Kuluvan vuoden talousarvion valossa kuntien talous on syvenemässä merkittävän alijäämäiseksi.

Kuntatalous on kiristynyt

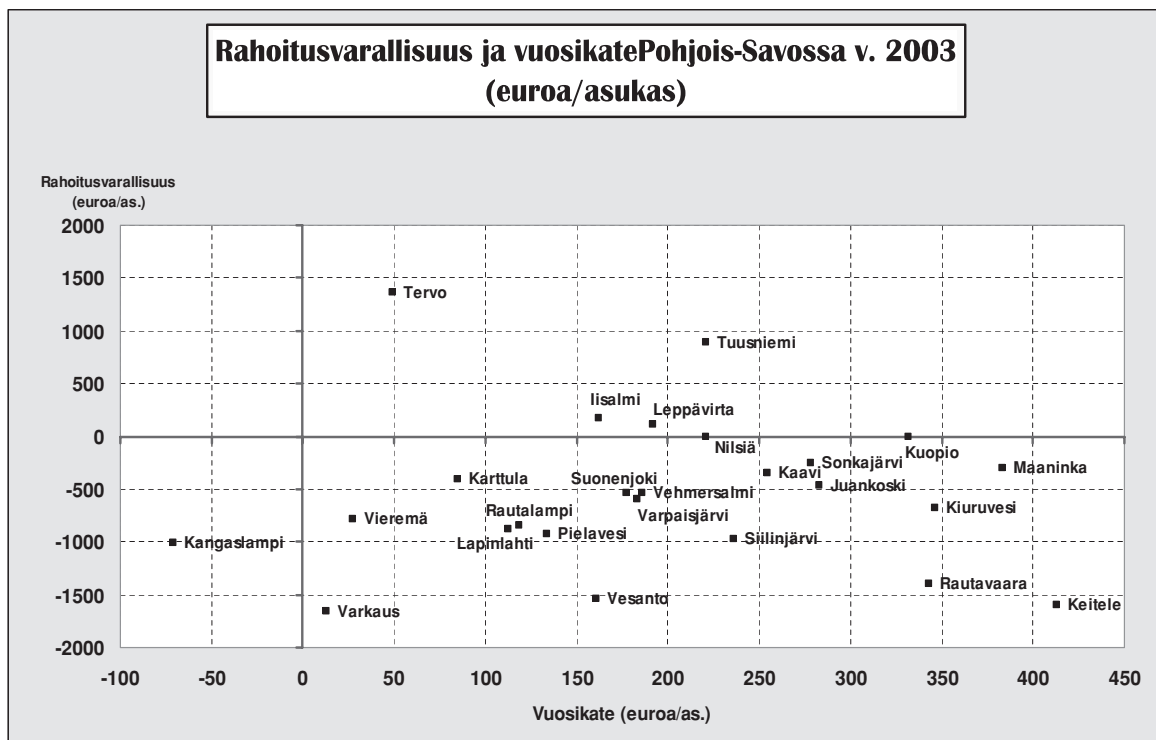
Olavi Ruotsalainen toteaa, että Pohjois-Savon kuntien tilinpäätös vuodelta 2003 on parempi kuin ne talousarvioennusteissaan odottivat. – Silti kuntatalous on kiristynyt vuodesta 2002, jonka poikkeuksellinen verotulorytmitys on pidettävä mielessä. Kuntien toimintamenot ovat kasvaneet maltillisesti. Suurelta osin kasvun selittää henkilöstömenojen lisäys ja erikoissairaanhoidon menojen nousu. Kunnallistaloutta on rasittanut menojen kasvu samaan aikaan heikon verotulokehityksen ja voimakkaiden investointien kanssa. Tulo-odotusten valossa kuntien on pyrittävä hillitsemään menojensa kasvua. Edelleen on voimakkaita paineita kuntien jo nyt korkeiden tuloveroprosenttien nostoon kunnallisvaalien jälkeen. Käyttötulot riittivät kattamaan toimintakulut, mutta vuosikate ei enää riittänyt nettoinvestointeihin eikä poistoihin. Kuntien investoinnit

kasvoivat neljänneksellä. Näiden tekijöiden yhteisvaikutuksesta kuntien velkaantuneisuus lisääntyi lähes kymmenen prosenttia.

Ruotsalainen muistutti, että kuntatalouden alijäämä syveni v. 2003. Harkinnanvarainen avustus auttoi kuitenkin taloudellisesti heikoimpia kuntia. Suhteellisesti eniten talouttaan paransivat vuosikate/rahoitusvarallisuus -mittarilla Keitele, Rautavaara, Kaavi. Eniten se heikkeni Varkaudessa ja Kangaslamilla. Varkauden verotulot ovat maakunnan parhaat, mutta toimintamenot Rautavaaran ja Vesannon jälkeen maakunnan kolmanneksi korkeimmat. Verotulojen väheneminen oli voimakkainta juuri Varkaudessa. Sen vuosikate on niukasti plus-salla, 13 euroa/asukas, kun poistot ovat 221 euroa/asukas. Varkauden henkilöstömenot ovat maakunnan toiseksi korkeimmat, 2 436 euroa/asukas. Kaupungin tilikausi painui raskaasti alijäämäiseksi positiivisen v. 2002 jälkeen. Kangaslammin ja lisälmen alijäämä syveni, mutta lisälmi pystyi yhä vahvaan vuosikatteeseen.

Maaninka ja Suonenjoki ovat kolmena perättäisenä vuonna pystyneet keventämään lainasalkkuaan. Kuopio on velkaantunut toistaiseksi hyvin maltillisesti. Lapinlahti velkaantui v. 2001–2003 hieman muita kuntia nopeammin voimakkaista investoinneistaan johtuen.

*Jarmo Muiniekkala
hallintopäällikkö*

POHJOIS-SAVON LIITON TOIMINNASSA ISOJA ASIOITA v. 2003

Pohjois-Savon liiton toiminnassa keskeistä vuonna 2003 oli ensimmäisen maakuntaohjelman ja sen toteuttamissuunnitelman laatiminen. Ohjelmaan koottiin kaikki keskeiset hankkeet sekä eri ohjelmien rahoituskehykset. Maakuntaohjelma hyväksyttiin keväällä 2003 ja toteuttamissuunnitelma syksyllä. Toteuttamissuunnitelma vaikuttaa maakunnan kannanottona valtion talousarvion määrärahojen alueelliseen jakoon. Se palvelee myös valtion aluehallintoviranomaisia tulosneuvotte- luissa ministeriöidensä kanssa maakun- taan kohdistettavista määrärahoista.

• EU:n tavoite 1 -ohjelman toteutus eteni Pohjois-Savossa suunnitellusti ja tuloksiltaan hieman edellä tavoiteaikatauluaan. Pohjois-Savon liiton hyväksymiä EAKR-hankkeita oli v. 2003 käynnissä 54 ja ESR-hankkeita viisi. Maakunnan kehittämisrahahankkeita oli niin ikään viisi ja kehittämisrahastohankkeita 15. Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelman koordinoitavastuu oli v. 2003 Pohjois-Savon liitolla, mikä aiheutti lisätehtäviä mm. seurannassa ja välitarkistuksessa. Uusien ja säilytettävien työpaikkojen sekä perustettujen yritysten määrää koskeissa tavoitteissa pysyttiin Pohjois-Savossa kiitettävästi. Yhteisaloitteista ja erillisohjelmista maakunnan liitto on välittänyt tietoa mm. sähköisillä tiedotteilla yhteistyökumppaneille ja tarjonnut henkilökohtaista neuvontaa hankevalmistelussa. **Pohjois-Savon oppiva työllisyysstrategia** -hanke hyväksyttiin EU:n komission työllisyysosastolla syyskuussa 2003. Komission tuki projektille on 480 000 euroa.

Pohjois-Savon liitto luovutti yhteistyössä useiden muiden eurooppalaisten tavoite 1 -alueiden kanssa yhteisen kannanoton aluekomissaari **Michael Barnierille** toukokuussa 2003. Kannanoton ydinsisältönä on vaatimus nykyisten tavoite 1 -alueiden säilyttämisestä rakennerahastopolitiikassa v. 2006 jälkeen. Pohjois-Suomen ja Pohjois-Ruotsin tavoite 1 -alueiden kanssa valmisteltiin yhteinen kannanotto seuraavaa rakennerahastokautta koskien. Se esiteltiin komission ja Euroopan parlamentin edustajille kesäkuussa 2003 Brysselissä. Kannanoton pääsisältö on Suomen ja Ruotsin nykyisten tavoite 1 -alueiden saattaminen pysyvästi rakennerahastopolitiikan kohteeksi v. 2006 jälkeen. Pohjois-Savon ja Itä-Suomen kannanottoja

Savonradan liikennöinnin nopeuttaminen on maakunnan edunajamisen yksi kärkiasioita.

on välitetty komission ja EU-parlamentin suuntaan ja kannanotot on toimitettu myös alueiden komitean ja konventin tietoon.

Pohjois-Savon liitto ylläpitää kolmen muun itämaakunnan kanssa Itä-Suomen EU-toimistoa Brysselissä. Toimiston päällikkönä toimii **Jani Taivalantti** ja koordinaattorina **Lisbeth Mattsson**. Toimisto on valmistellut yhteisiä kannanottoja ja pitänyt yhteyttä muihin aluetoimistoihin sekä komission edustajiin. Toimisto välittää tärkeää tietoa ajankohtaisista hanke- ja edunajamiskysymyksistä maakuntien liitoille ja muille maakuntien toimijoille.

Kuopion seudun maakuntakaava eteni

Maakuntahallitus hyväksyi Kuopion seudun maakuntakaavan "Lähtökohdat ja tavoitteet" -raportin joulukuussa 2002. Eri rakennevaihtoehtoja tarkennettiin ja niiden vaikutusta arvioitiin yhteistyössä VTT:n rakennus- ja yhdyskuntatekniikan osaston kanssa. Tätä selvitystyötä rahoitettiin pääosin Pohjois-Savon kehittämisrahastosta. Kuopion seudun maakuntakaava-aineisto hyväksyttiin maakuntahallituksen kokouksessa joulukuussa 2003 asetettavaksi nähtäville ja lähetettäväksi lausun- tokierrokselle. Ympäristöministeriö vahvisti Ylä-Savon seudun maakuntakaavan huhtikuussa 2003. Maakuntakaavasta tehtiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen kaksi valitusta, joista toinen oli Pohjois-Savon liiton laatima koskien tietoa Maaselkä-Kiuruvesi.

Kuopion yliopiston osaamisen siirtoa maakuntaan on edistetty tukemalla seudulliseen vahvuuteen perustuvia yhteishankkeita, kuten Kalatietokeskusta Tervossa, Itä-Suomen yliopistojen yhteishankkeita Varkaudessa ja Bioluma-hanketta Iisalmessa. Pohjois-Savon liitto on edistänyt keskeisten painopistealueiden ottamista yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen koulutusohjelmiin. Liitto on esittänyt valtioneuvostolle Kuopion yliopiston ja Oulun yliopiston yhteisen teknillisen tiedekunnan osaston perustamisesta Kuopioon.

Liikenneyhteyksien kehittämistä vauhditettu

Liikenneyhteyksiä Pohjois-Savon liitto on vauhdittanut mm. osallistumalla **Nopeat itäradat** -projektiin, mikä edistää Itä-Suomelle tärkeiden ratayhteyksien kehittämistä ja parantamista. Savonradan perusparantamista ja liikennöintinopeuksien nostoa on pyritty vauhdittamaan myös Itä-Suomen maakuntien yhteisaloitteella sekä lausunnoilla ja muulla edunajamisella. Varkaus-Joroinen -tieosan parantamistyöt käynnistyivät syksyllä 2003. Maakunnan liitto on nostanut esille perustienpidon määrärahojen korostustarpeen sekä yksittäisistä hankkeista viitostien parantamisen välillä Päiväranta-Vuorela ja Siilinjärvi-Pöjlä.

Maakuntavaltuusto kokoontui joulukuussa 2003 ylimääräiseen kokoukseen päättämään Päijänne-Saimaa -kanavahankkeen toteutuksesta ja hankkeen rahoitusjärjest-

lyistä. Maakuntavaltuusto päätti tukea kanavahankkeen toteutusta.

Maakunnallisia tietoliikenneyhteyksiä varten Pohjois-Savon liitto perusti ”Laajakais-taa kaikille Pohjois-Savossa” -hankkeen tavoitteenaan lähes koko maakunnan kattavien nopeiden laajakaisayhteyksien toteuttaminen. Tähän varattiin 0,5 milj. euroa liiton rahoitusta.

Kuntatalous huolen aiheena

Keskeinen Pohjois-Savon liiton edunajamistehtävä on kuntatalouden tietojen koostaminen ja analysointi sekä kuntatalou-teen vaikuttavien esitysten, aloitteiden ja kannanottojen tekeminen. Vuonna 2003 toteutettiin laaja Pohjois-Savon palvelumalli -hanke. Siinä kartoitettiin kunta/seutukunta/maakuntatason yhteistyöedellyt-tyksiä. Hankkeen johtopäätöksenä liiton rooli korostui seutukuntien rajat ylittävän yhteistyön koordinaattorina.

Pohjois-Savon liitto on vastannut Itä-Suo-men neuvottelukunnan työstä v. 2003. Itäsuomalaisena yhteistyönä käynnistettiin laaja Itä-Suomen tulevaisuus -hanke sekä Itä-Suomen aluerakennekuvaus. Itä-Suo-men energiatoimiston työ jatkui ja sen rahoitus on turvattu v. 2004 loppuun. Liitto osallistuu Nopeat itäradat -neuvottelukun-nan työhön. Itä-Suomen kansanedustajat järjestäytyivät vaalien jälkeen ja mukaan tulivat myös Kymenlaakson kansanedus-tajat. Kansanedustajayhteistyössä on 38 edustajaa. Sen puheenjohtajana toimii Pohjois-Savon liiton maakuntahallituksen puheenjohtaja, kansanedustaja **Markku Rossi** (kesk).

Pohjois-Savon liiton alaisuudessa toi-mii kahdeksan klusteriryhmää (elintarvi-ke-, hyvinvointi-, kulttuuri-, ICT-, matkai-lu-, metalli-, metsä- ja puu-, ympäristö- ja bioenergiaklusterit). Liitto tuottaa mo-nipuolista tilastotietoa maakunnasta eri aloilta kuntien ja muiden toimijoiden käy-tettäväksi. V. 2003 käynnistyi liiton palve-lujen kehittämiseksi laaja sidosryhmäkyse-ly ensimmäistä kertaa. Mm. tiedottamista kuntiin lisättiin kyselyn perusteella.

Savo seilasi Suomenlahdella

Maaliskuussa 2003 Pohjois-Savon liitto järjesti Etelä-Savon maakuntaliiton kanssa **Savo seilaa -risteilyn** Suomenlahdelle. Ensimmäistä kertaa järjestetyssä tapahtumasa maakuntien edustajat, yhteensä noin 1 700 henkilöä, kokoontuivat Viking Cin-derella -alukselle pohtimaan yhteisiä tu-levaisuuden kysymyksiä. Risteily saavutti tavoitteensa hyvin.

Pohjois-Savon liitto käynnisti vuonna 2003 ”**Pohjois-Savo viestii**” -hankkeen, joka toteuttaa Pohjois-Savon viestintästrategiaa. Hanke osallistui Savo seilaa -risteilyn to-teuttamiseen ja markkinointiin ja se on tuottanut maakunnan myönteistä tunnet-tuutta lisääviä tiedotusaineistoja, tapahtu-mia, koulutustilaisuuksia sekä kilpailuja. Pohjois-Savon maineenrakentajiksi valitiin oopperalaulaja **Johanna Rusanen** ja Ponsse Oy:n hallituksen puheenjohtaja **Einari Vidgren**.

Liiton talous hallinnassa

Pohjois-Savon liiton toimintakulut olivat v. 2003 tilinpäätöksessä 3 552 938 euroa.

Menot jakaantuivat seuraavasti: varsinai-nen toiminta 2 113 381 euroa, projektit 858 418 euroa ja Pohjois-Savon kehittä-misrahasto 581 139 euroa. Vuoden 2003 talousarvio toteutui ennakoitua huomata-vasti alemmalla kulutasolla tiukan bud-jettikurin ansiosta. Tilivuoden yliylijäämä koko toiminnan osalta oli 491 euroa, kun talousarviossa oli varauduttu 51 500 eu-ron alijäämään. Vuokrantasausrahastoa ei talousarviosta poiketen käytetty. Samalla päätettiin, että maakunnan liiton omien hankkeiden arvonnalisävero-osuudet jäävät liiton eduksi. Maksuvalmius oli koko vuo-den hyvä. Pohjois-Savon liitto pystyi tuot-tamaan palvelunsa 19 maakunnan liitosta viidenneksi edullisimmin.

Kangaslampi liiton jäseneksi

Maakuntahallitus kokoontui 11 kertaa vuonna 2003. Syyskuun kokous pidettiin Leppävirralla, jolloin maakuntahallitus tu-tustui Hiihtoareena-hankkeeseen. Maa-kuntahallituksen puheenjohtajana toi-mi kansanedustaja **Markku Rossi** (kesk), 1. varapuheenjohtajana luokanopettaja **Marja Kivinen** (vasl) ja 2. varapuheenjohtajana rehtori **Heikki Nousiainen** (kesk). Maakuntahallitus käsitteli vuoden aikana yli 200 asiaa.

Maakuntavaltuusto kasvoi vuoden aika-na yhdellä jäsenellä, kun **Kangaslammin kunta** liittyi Pohjois-Savon liiton jäseneksi. Maakuntavaltuuston puheenjohtajana toi-mi sisäasiainministeri **Kari Rajamäki** (sdp), 1. varapuheenjohtajana kansanedusta-ja **Jyrki Katainen** (kok) ja 2. varapuheen-johtajana **Markku Eestilä** (kesk). Maakun-tavaltuusto kokoontui kolme kertaa ja se käsitteli kokouksissaan 40 asiaa. Maakun-tavaltuusto piti marraskuussa ylimääräisen kokouksen ja siihen liittyvän jatkokoko-uksen aiheenaan Päijänne-Saimaa -kana-va-hankkeen toteutus ja rahoitus. Vuon-na 2003 käsiteltiin seminaarityyppisesti maakuntavaltuustossa mm. Pohjois-Savon maakuntaohjelman toteuttamissuunnitel-maa ja Pohjois-Savon palvelumalli -han-ketta.

Tarkastuslautakunta kokoontui viisi kertaa. Se myötävaikuttii aloitteellaan mm. han-kemaksatusten nopeuttamiseen ja mak-satusten sekä tarkastusten uudelleen or-ganisointiin liitossa. Tarkastuslautakunta osallistui myös Itä-Suomen tarkastuslauta-kuntien matkalle Brysseliin.

Pohjois-Savon liiton maakuntahallitus uudistui keväällä 2004 kun Pirkko Janhunen (seitsämäs oikealta) valittiin maakuntavaltuuston puheenjohtajaksi siirtyneen Tuula Väätäisen tilalle.

Jarmo Muiniekkahallintopäällikkö

POHJOIS-SAVON LIITOLLE HYVÄT ARVOSANAT YHTEISTYÖKUMPPANEILTA

Pohjois-Savon liitto on selvittänyt kuopiolaisella ASM-tutkimus Oy:llä pohjoissavolaisten kuntien ja muiden sidosryhmien kuten oppilaitosten, puolueiden, valtion aluehallintoyksiköiden, tiedotusvälineiden sekä kehittämissyhtiöiden käsityksiä toiminnastaan ja yhteistyökyyvystään.

- Ensimmäisen kerran vuoden 2003 lopussa tehty tutkimus antoi kokonaisuutena positiivisen tuloksen maakunnan liiton toiminnosta. Valtaosa tutkimukseen vastanneista katsoi yhteistyön onnistuvan hyvin Pohjois-Savon liiton kanssa. Sen toiminnan arvioitiin olevan vuorovaikutuksellista, joskin yhteistyökumppanien näkemysten huomioon ottamisessa nähtiin vielä parantamisen varaa.

Pohjois-Savon liiton henkilöstölle annettiin kiitosta hyvästä asiakaspalvelusta sekä työasenteesta samoin kuin ammattitaidosta ja asiantuntemuksesta. Luottamushenkilöiden päätöksentekoon ja asiantunte-

vuuteen eli maakuntahallituksen ja -valtuuston ratkaisuihin tuli hieman kritiikkiä. Huomiota kiinnitettiin myös päätöksenteon oikeellisuuteen ja ymmärrettävyyteen.

Vastaajat olivat tyytyväisiä maakunnan liiton tiedotustoimintaan ja muuhunkin sen informaatioon. Erityisen hyvän arvosanan sai tiedottamisen ajankohtaisuus ja asiantuntevuus. Sen ymmärrettävyyteen on aina syytä kiinnittää erityishuomiota. Hankkeiden ja toimintojen rahoitusmahdollisuuksista, edunajamisesta ja maakunnallisesta yhteistyöstä tarvitaan lisää tietoa.

Toiminnan luotettavuus korkealla

Maakunnan liiton toimintakykyisyys sai kohtuullisen hyvät arvosanat. Paras arvostelu tuli toiminnan luotettavuudesta, jota kaikki vastaajat pitivät hyvänä tai erinomaisena. Myös liiton nykyaikaisuutta ja vaikuttavuutta arvostettiin hyväksi. Eniten kehittämistä on joustavuudessa ja jon-

kin verran myös toiminnan voimavaroissa. Maakuntajohtaja **Antti Mykkäsen** mukaan kehittämishaasteisiin voidaan vastata henkilöstön voimavaroja ja koulutusta lisäämällä, joskin tiukahko taloudenpito asettaa sille rajoja. Myös organisaation kehitysaktiivisuutta on pidettävä jatkuvasti yllä. Asiakkaiden ja muiden sidostahojen mielikuvia maakunnan liitosta seurataan vatedeskin aktiivisesti.

Pohjois-Savon liiton toiminnan profiilikartoituksessa parhaat arvosanat sai asiantuntemus EU-asioissa sekä edunajamisesta. Myös aluekehityksen ja -suunnittelun asiantuntemusta arvostettiin hyväksi. Tyytyväisyyttä oli mm. Kuopion seudun ja Ylä-Savon maakuntakaavaprosesseihin. Kritiikkiä kohdistui eniten maakuntaohjelman ja sen toteutussuunnitelman valmisteluun sekä kansallisten aluekehitysohjelmien toteuttamiseen.

Teksti: Ilpo Lommi

POHJOIS-SAVON MAAKUNTAJUHLA KUOPIOSSA 27.–28.8.2004

Pohjois-Savon maakuntajuhla starttaa Kuopion torilta.

- Pohjois-Savon maakuntajuhlaa on vietetty vuodesta 1998 alkaen. Juhlan ajankohta pyritään sijoittamaan mahdollisimman lähelle maakuntapäivää, joka on historiallinen perustein 15. elokuuta. Tänä vuonna juhla järjestetään elokuun viimeisenä viikonloppuna **27.–28.8. Kuopiossa** Elonkorjuujuhlan yhteydessä. Maakuntajuhla onkin viime vuosina yhdistetty suurempiin tapahtumiin, jolloin kaikki osapuolet ovat saaneet tilaisuuksista mahdollisimman suuren hyödyn. Viime vuonna juhlaa

ei ollut, kun sen sijaan järjestettiin keväällä Savo Seilaa -risteily kokoamaan Pohjois- ja Etelä-Savon maakuntien väkeä yhteen

Avauspäivän ohjelmassa 27.8. klo 12 alkaen on tapahtuman avajaiset, maakunnan maineteon julkistaminen, kaikille avoin Pohjois-Savon valtuuskunnan kokous ja Hyvä elämä Pohjois-Savossa -seminaari sekä maakunnan 456-vuotisjuhlavastaanotto. Lauantaina 28.8. järjestetään useilla teemoilla kävely/tu-

tustumiskierroksia lapsille, nuorille ja aikuisille Kuopion keskustan alueella ja illalla Drive in -elokuvaesitys Kuopion torilla. Elonkorjuujuhlan yhteydessä useat esiintyjät eri puolilta maakuntaa esittävät torilla ohjelmaa.

Vuoden 2004 maakuntajuhlan yhteistyökumppaneina ovat Pohjois-Savon valtuuskunta, Kuopion kaupunki, Kuopion kaupunkikeskustan kehittämissyhdystys, torin ympäristön yrittäjät, useat eri kansalaisjärjestöt ja yksityishenkilöt.

TARJA ITKONEN, MONIPUOLINEN VIESTINTÄHUMANISTI

• Pohjois-Savo viestii -projektin viestintäsihteeri vaihtui loppupalvesta Eija Susitai-paleen siirryttyä toisiin tehtäviin maakunnan liiton ulkopuolelle. Seuraajana vuoden 2004 loppuun asti kestävässä projektissa aloitti FM **Tarja Itkonen**. Hän toimii projektin viestintäpäällikkö **Kirsi Moisanderin** alaisena Pohjois-Savon liitossa. Työnkuva koostuu noin puoleksi Pohjois-Savon maakuntaportaalien (www.pohjois-savo.fi) ylläpidosta ja kehittämisestä sekä puoleksi erilaisissa järjestelytehtävistä. Niistä suurin savotta on Pohjois-Savon maakuntajuhlan järjestäminen Kuopiossa 27.–28.8.2004

Tarja Itkonen

Tarja Itkonen muutti uuden määräaikaisen työnsä myötä Jyväskylästä Kuopioon, mutta se ei ollut hyppy tuntemattomaan savolaisuuteen, sillä hän syntyi Varkaudesta. Opiskelussa pääaineena oli etnologia eli kansatiede. Jyväskylän yliopistossa hän on koennut ansiolistalleen myös runsaasti lisäopintoja mm. tietotekniikasta, multimediasta ja taloustieteistä.

– Monet muutkin humanistisen tutkinnon suorittaneet ovat opiskelleet ammatillista osaamistaan täydentäen ja ajantasaisena. Ilman niitä tuskin olisin mielenkiintoisessa viestintäsihteerin tehtävässä, koska akateeminen peruskoulutukseni ja myös aiempi työurani suuntautui museo-

alalle. Ennen Pohjois-Savoon tuloani ja jatko-opiskelujani toimin yli kymmenen vuotta tutkijana Hämeenlinnassa maakuntamuseossa. Siellä sain kokemusta maakunnan liiton työkentästä Hämeen liiton kanssa yhteistyötä tehdessä, kertoo Tarja Itkonen.

Pääharrastukseksi hän mainitsee aerobicin. Muukin liikunta kiinnostaa kahden tytön äitiä, mutta mielenkiintoa löytyy myös kulttuuriin muutenkin kuin opiskelustaustojen osalta. Pohjois-Savoon paluu ja Kuopioon asettuminen on ollut hänen mukaansa positiivinen kokemus. – Ihmiset ovat avuliaita ja ystävällisiä eikä minikäänlaista kulttuurishokkia ole syntynyt. Toiveissa on, että Pohjois-Savo viestii -projektin päättymisen jälkeenkin löytyy maakunnasta haasteellista työtä, sanoo Tarja Itkonen.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

MARKO TANTTU EI KAVAHDA KARTAN JA NUMEROIDEN TÄHYSTELYÄ

• Pohjois-Savon liiton alueidenkäytön osastolla on tammikuun alkupuolelta työskennellyt reipasotteinen urheilullinen suunnittelija, **Marko Tanttu**. Hän toimii vuoden loppuun määräaikaisessa työsuhteessa. Markon tehtäviin kuuluu mm. paikkatietoanalyysien tekeminen väestö- ja työpaikkakehityksestä, rakennuskannasta ja asutuksen laajenemisesta sekä erilaisten muiden tietojen kokoaminen YKR- eli yhteiskuntarakennearineistosta. Informaatiota tarvitaan ennen muuta Kuopion seudun maakuntakaavan valmistelussa.

Marko Tanttu

– Työni ei ole vain monotonista tilastotieteen numeroiden pyörittäystä ja karttojen tähyttämistä. Se on myös tietojen yhdistelyä, johtopäätösten tekoa ja informaation muokkaamista havainnolliseen muotoon. Numeroiden taakse kätkeytyy usein mielenkiintoisia havaintoja yhteiskunnan kehityksestä ja niistä voi päätellä tulevaisuuden linjoja, sanoo Joensuun yliopistosta filosofian maisteriksi viime vuonna valmistunut Marko Tanttu.

Hänen pääaineenaan oli maantiede ja sivuaineina mm. yhteiskuntapolitiikka, joten opilliset taustat nykyiseen työhön ovat mitä osuvimmat. Kansainvälistä osaamista paikkatietoasioista on kertynyt Utrechtiin yliopistosta Hollannista. Ennen Pohjois-Savon liiton pestiä Marko Tanttu, 26, on työskennellyt Savonlinnassa Joensuun yli-

opiston koulutus- ja kehittämiskeskukseksi sekä Etelä-Savon maakuntaliitossa tekevässä loma-asumista koskevassa selvitystyössä.

Marko on Mikkelistä kotoisin. Joensuun opiskelujen jälkeen tie toi Kuopioon. Hänen harrastuksinaan on urheilu. Monipuolisuutta tältä osin kuvastaa lajivalikoima: sulkapallo, salibandy, jalkapallo, lenkkeily ja penkkiurheilu. Aikaa urheiluharrastuksiin jää työn jälkeen kohtuullisesti, koska sitä ei tarvitse ainakaan vielä jakaa perheen kanssa.

Marko Tanttu, 26, toivoo, että työt Pohjois-Savon liitossa jatkuisivat ensi vuoden puolellakin, sillä tähänastinen kokemus niin työn sisällöstä kuin maakunnan liiton ilmapiiristä ovat positiivisia. Itäsuomalainen taustani on tehnyt helpoksi tottua pohjois-savolaiseen elämänmenoon. Ei siinä ole ratkaisevia eroja pohjoiskarjalalaiseen tai eteläsavolaiseen mentaliteettiin.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

POHJOIS-SAVOSTA KAKSI KANNANOTTOA PÄÄMINISTERILLE

• Pohjois-Savon liiton maakuntajohtaja **Antti Mykkänen** ja maakuntahallituksen puheenjohtaja, kansanedustaja **Markku Rossi** luovuttivat **pääministeri Matti Vanhaselle** kaksi maakunnan liiton kannanottoa hänen Pohjois-Savon vierailullaan huhtikuun alkupuolella. Kannanotot koskivat EU-komission ns. kolmatta koheesio-raporttia seuraavan rakennerahastokauden EU-tukien osalta sekä maakunnan lähialueiden kehittämishankkeita.

Pääministeri Vanhanen pitää tilannetta uhkaavana Suomelle rakennerahastotukitaso säilyttämiseksi suunnilleen nykytasoisina, koska väljempää budjettilinjaa kannattava EU:n komissio on samoilla linjoilla. Pohjois-Savon liiton ja Itä-Suomen näkemykset EU:n uuden rakennerahastokauden aluekehityspolitiikasta ovat Vanhasen mukaan ymmärrettäviä ja hallituksen linjan kanssa sopusoinnussa.

Maakunnan kehittämisohjelmalle ymmärrystä pääministeriltä

Pohjois-Savon kehittämishankkeita koskevaan kannanottoon sisältyi valtion toimien alueellistaminen, kuntatalouden vakau-

Pääministeri Matti Vanhanen

den ja ennustettavuuden parantaminen, maakunnan koulutustarjonnan tavoitteet vuodelle 2008, EU:n tavoite 1 -ohjelman jatko seuraavalla rakennerahastokaudella v. 2007–2013, VTT:n ja Tekesin toimintojen kehittäminen Kuopiossa, valtatie 5:n parannustyöt Päiväranta–Vuorela -välillä, Savonradan parantaminen nopealle juna-liikenteelle, perustienpidon rahoituksen lisääminen, Päijänne–Saimaa -kanavan rahoitus sekä homerakennusten kunnostus.

Matti Vanhasen mukaan Pohjois-Savon kehittämishankkeet vaikuttavat perustelluilta ja harkituilta. Niistä osa kuten Tekesin alueellisten toimintojen vahvistaminen ja eräät liikenneinfrahankkeet ovat jo selvityksessä. Pääministeri korosti maakuntien koulutustarpeiden ja -tarjonnan oikeaa määrittelyä alueellisissa kehittämisstrategioissa niin Suomen globalisaatiohaasteisiin vastaamiseksi kuin kotimaisten markkinoiden hyödyntämiseksi. Kotimarkkinoiden voimavaroja ei ole hänen mielestään pystytty täysipainoisesti hyödyntämään, vaikka hallituskauden alussa on elvytystä suunnattu niille mm. veronkevennyksin.

Pääministeri Matti Vanhanen tapasi Pohjois-Savon liitossa puolentoistakymmentä elinkeinoelämän, tuottajien, työmarkkinajärjestöjen ja kolmannen sektorin edustajaa. Viikossa keskustelussa esille tulivat mm. koulutuskysymykset, maahanmuuttajien työllistyminen, koululaisten iltapäivätoiminta-asiat, tavoite 1 -ohjelman EU-tukien turvaaminen sekä maakunnan kehittämispainotukset ns. viitostieakselilla. Pääministeri korosti koulutusasioiden keskeistä merkitystä tulevaisuuden rakentamisessa.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

VENÄJÄN KAUPALLISET MAHDOLLISUUDET KASVUSSA

• Ulkomaankauppaministeri **Paula Lehtomäki** katsoi Venäjän mahdollisuuksien olevan parantumassa itäsuomalaiselle yritystoiminnalle sekä maan taloudellisen elpymisen että useiden konkreettisten kaupankäyntiä edistävien hankkeiden sekä lainsäädännön uudistusten myötä. Hän uskoo, että Venäjä pääsee v. 2005–2006 jäseneksi maailmanlaajuiseen WTO-kauppajärjestöön, mikä antaa merkittävän sysäyksen sen ulkomaankaupan vauhdittumiseen. Silloin olisi suomalaisten syytä olla hyvissä asemissa Venäjän markkinoilla.

Kuopiossa Venäjän kaupan seminaarissa puhuneen ministeri Lehtomäen mukaan tämän vuoden alussa Venäjällä voimaan astunut uusi tullilaki vakauttaa toimintatapoja ajan mittaan joustavammiksi. Ongelmia on vielä mm. palveluissa ja energian kaksoishinnoittelussa. Korkean tason kaupallisten suhteiden edistymisestä huolimatta ei pidä unohtaa paikallistason yhteyksiä Venäjälle. Perinteiset kahdenväliset kaupalliset foorumit kuten 90-luvun

Ulkomaankauppaministeri Paula Lehtomäki

alussa perustettu Suomen ja Venäjän välisen talouskomissio ovat yhä voimissaan.

Seminaarin avannut Pohjois-Savon liiton maakuntahallituksen puheenjohtaja **Markku Rossi** totesi, että etenkin matkailualalla ja mekaanisessa puunjalostuksessa on runsaasti käyttämättömiä mahdollisuuksia yhteistyöhön venäläisten sekä itäsuomalaisten pk-yritysten kesken. Rossi kannatti Karjalan alueelle hahmoteltua vapaakauppa-ajatusta, jota on esitetty 90-luvun lo-

pulta Venäjän suunnalta. Myös EU:ssa on ollut kiinnostusta hankkeeseen. Tällainen käytäntö voisi Rossin mukaan integroida Venäjää tiiviimmin maailmantalouteen ja se tarjoaisi itäsuomalaisille yrityksille uusia yhteistyömahdollisuuksia rajan yli.

Seminaarin puheenjohtaja, Pohjois-Savon liiton maakuntajohtaja **Antti Mykkänen** tiivistä Venäjän mahdollisuudet viiteen kehityspiirteeseen. – Venäjä jatkaa siirtymistään markkinatalouteen ja olojensa liberalisointia, WTO:n jäsenyys ja jo siihen pyrkiminen vakiinnuttaa Venäjän kaupankäyntitapoja. Venäjän taloudellinen kasvu luo mahdollisuuksia Suomen viennin lisäämiselle. Niitä pääsevät parhaiten hyödyntämään selvityksen mukaan suuryritykset, toiminnaltaan joustavat pk-yritykset, matkailuyritykset ja rajan läheisyydessä toimivat yritykset. On pidettävä mielessä, että Pietari on Itämeren alueen metropoli ja Itä-Suomelle suuri talouskasvun mahdollisuus mihin tahansa muuhun kohdealueeseen verrattuna.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

TEKNOLOGIASEMINAARISSA ALUEELLISTAMISNÄKYMÄ

• Pohjois-Savon liiton huhtikuussa Kuopiossa järjestämässä tilaisuudessa puolisen sataa maakuntien liittojen, valtion aluehallintoyksiköiden, alueellisten kehittäjäorganisaatioiden ja yritysten edustajaa evästi kauppa- ja teollisuusministeri **Mauri Pekkarista**, Tekesin pääjohtaja **Veli-Pekka Saarnivaaraa** ja VTT:n pääjohtaja **Erkki KM Leppävuorta**. Asiantuntijana oli myös selvitysmies, maaherra **Eino Siuruainen**, joka laati kevättalvella mietinnön valtion teknologiarahoituksen alueellisesta hyödyntämisestä. Mietinnössä on todettu, että Suomessa on tarvetta koko tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan innovaatioketjun uudistamiseen sekä tehostamiseen, vaikka maamme on kohonnut näissä asioissa kansainväliseen kärkijoukkoon.

Tekesin pääjohtaja Veli-Pekka Saarnivaara sekä kauppa- ja teollisuusministeri Mauri Pekkarinen pitivät tärkeänä, että maakuntien teknologista osaamis pohjaa vahvistetaan Tekesin alueyksiköitä perustamalla keskeisiin kasvukeskuksiin. Ratkaisuihin pyritään Pekkarisen mukaan tänä vuonna. Uusilla aluekeskuksilla olisi valtakunnallinen kehittämisvastuu keskeisistä osaamis-

Kauppa- ja teollisuusministeri Mauri Pekkarinen

teknologioistaan. Tekes on kaavailut 125 hanke-, aktivointi- ja ohjelmatoimintahenkilön sijoittamista maakuntiin v. 2008 mennessä. Heistä yli puolet sijoittuisi Tekesin alueyksiköihin ja loput TE-keskusten teknologiyksiköihin Tekesin tulos- ja resurssiohjaukseen.

Maakuntajohtaja **Antti Mykkänen** kannatti Siuruaisen mietinnön ehdotusta Tekesin viiden alueyksikön perustamisesta Jyväskylään, Kuopioon, Ouluun, Tampereelle ja Turkuun. Hänen mielestään Tekesin Kuopion yksikkö voisi menestyksellisesti tukeutua alueen vahvaan hyvinvointi- ja lääkekehitysteknologiaan. Myös selvitysmies Eino Siuruainen tuki maakuntien yliopistojen ja niiden liepeille syntyneiden osaamiskeskusten pätevytymistä toimintaympäristöään laajempaan teknologiseen vastuunkantoon. Hänen raporttinsa tukee yrittäjälähtöistä, rajat ylittävää osaamisstrategiaa, jossa esimerkiksi Kuopiolla on selkeä profiili.

VTT:n pääjohtaja Erkki Leppävuori kertoi, että VTT:n 3 000 henkilöstä kolmannes toimii alueilla kymmenellä paikkakunnalla. – Silti alueellisen toiminnan vahvistaminen kiinnostaa VTT:tä etenkin suurimmissa alueellisissa kasvu- ja osaamiskeskukissa. Mieluusti hakeudumme yhteistyöhön maakunnallisten kehittämisyritysten kanssa. Voimme harkita osakkuuksiakin niihin yhteistyön vakiinnuttamiseksi.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

VALTION TOIMIEN ALUEELLISTAMINEN ETENEE SUUNNITELLUSTI

• Pohjois-Savossa keväällä vieraillut alueellistamisen koordinaatioryhmän puheenjohtaja, valtiosihteeri **Risto Volanen** kertoi, että edellisen hallituksen aikana käynnistettyjen alueellistamishankkeiden selvitystyö on edennyt suunnitelmien mukaan. Ministeriöille lähteneisiin alueellistamisesityksiin on odotettavissa vastauksia kuluvan vuoden lopulla ja viimeistään vuoden 2005 alkupuolella. Päätettävien hankkeiden toteutus menee parille seuraavalle vaalikaudelle.

– On arvioitu, että v. 2011 mennessä nykyisestä noin 22 000 valtion keskushallinnon työpaikasta 4 000–8 000 voisi alueellistua maakuntiin. Se ei toteudu nykyisten työntekijöiden siirtämisellä vaan ns. luonnollista tietä, sillä seuraavan vuosikymmenen alkuun mennessä noin 10 000 keskushallinnon työntekijää jää eläkkeelle. Nyt ei ole kyse valtionhallinnon kokonaisten yksiköiden siirrosta pääkaupunkiseudulta muualle. Tähtäimessä on toimintojen tai yksiköiden osien mielekäs siirtyminen alueille, missä niillä on synergiaa siellä olevien toimintojen kanssa. Kuopion seudun

Valtiosihteeri Risto Volanen

terveys- ja hyvinvointiosaaminen on tästä hyvä esimerkki, sanoi Volanen.

Toiveita alueellistamiseduista Pohjois-Savoon

Maakuntajohtaja **Antti Mykkänen** luovutti Risto Volaselle Pohjois-Savon liiton kirjelmän maakunnan lähiajan kehittämishankkeista. Siinä todetaan, että valtion toimien alueellistamisessa on keskityttävä Pohjois-Savon rakenteiden synergiahyötyihin eli

elintarvike-, ympäristö-, lääke-, tietohallinto-, liikenne-, turvallisuus-, puolustus- ja hyvinvointiosaamisen aloihin. Alueellistettävien toimien vastaanottokyky on erityisen hyvä Kuopiossa, Iisalmissa ja Varkaudessa.

Pohjois-Savon liitto yhtyy hallituksen alueellisen koordinaatioryhmän virkamiesesitykseen, jonka mukaan Kuopiosta muodostuisi sosiaali- ja terveydenhuollon osaamisen keskus sinne alueellistuvien valtion toimintojen vahvistamana. Esillä ovat olleet mm. sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämissivuston sijoittaminen Kuopioon, bioteknologiaan ja sen soveltamiseen liittyvien toimintojen alueellistaminen, kansanterveyslaitoksen Kuopion toimintayksikön laajentaminen sekä kansaneläkelaitoksen toimintojen sijoittaminen aluekeskuksiin. Pohjois-Savoon alueellistettavia toimintoja voisivat olla massaverokeskuksen sijoitus Iisalmeen, turvatekniikan keskuksen sijoitus Varkauteen sekä riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen päätoimipaikan sijoittaminen Kuopioon.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

Pohjois-Savon liitto

Puhelinvaihte: * (017) 550 1400
Faksit: 262 5090 alakerta, 550 1428 yläkerta
Internet-kotisivu: [http://www.pohjois-savo.fi/Pohjois-Savon liitto](http://www.pohjois-savo.fi/Pohjois-Savon_liitto)
Internet, tavoite 1 -ohjelma: <http://www.ykkos.net>
Sähköposti (henkilö): etunimi.sukunimi@pohjois-savo.fi
Itä-Suomen Brysselin toimisto puh. +322 282 8370, faksi +322 282 8373
toimiston päällikkö Jani Taivalantti
koordinaattori Lisbeth Mattsson

Nimi ja nimike (aakkosjärjestys) 1.6.2004	Puh.	GSM	Projekti
Blomberg Jan, aluekoordinaattori		040 303 6083	Työllisyysprojekti, Koillis-Savo
Huttunen Tuulikki, toimistos sihteeri	5501 441		
Itkonen Tarja, viestintäsihteeri	5501 464		Pohjois-Savo viestii -projekti
Jussila Petri, projektipäällikkö	5501 411	040 579 2593	Kulttuuriklusteri
Kaikkonen Pekka, maakuntas sihteeri	5501 430	0400 465 045	
Kajan Irma, toimistos sihteeri	5501 400		
Kohvakka Jouko, suunnitteluinsinööri	5501 412	040 543 0892	
Kotiluoto Simo, maakuntasuunnittelija	5501 443	040 573 5576	
Kumlander Totti, EU-koordinaattori	5501 447	040 581 2599	
Kämäräinen Kaija, tutkimussihteeri	5501 431		
Laitila Seppo, maakuntasuunnittelija	5501 413	040 589 1347	
Luomi Harri-Pekka, aluekoordinaattori		040 583 6986	Työllisyysprojekti, Ylä-Savo
Markkanen Pirkko, tarkastaja	5501 429	040 739 2794	
Martikainen Marja-Leena, tarkastaja	5501 420	040 820 9025	
Marttila Sari, aluekoordinaattori		040 589 2366	Työllisyysprojekti, Kuopio
Moisander Kirsi, viestintäpäällikkö	5501 453	040 744 8730	Pohjois-Savo viestii -projekti
Muiniikka Jarmo, hallintopäällikkö	5501 464	0400 773 090	
Mykkänen Antti, maakuntajohtaja	5501 444	0400 570 087	
Nissinen Seija, aluekoordinaattori		040 571 3600	Työllisyysprojekti, Varkaus
Nyberg Roy, pääkoordinaattori	5501 455	040 719 9855	Työllisyysprojekti, Pohjois-Savo
Paanala Ari, projektipäällikkö	5501 465	0400 579 016	Teknologiastategia
Partanen Marja, tekstinkäsittelija	5501 432		
Pehkonen Anneli, maakuntasuunnittelija	5501 433	040 700 4186	
Pennanen Marjatta, piirtäjä	5501 414		
Pirskanen Juhani, tutkimuspäällikkö	5501 434	040 512 7710	
Pulkkinen Riitta, taloussihteeri	5501 440		
Qvick Paula, suunnittelupäällikkö	5501 446	040 575 5312	
Raatikainen Tuija, johdon sihteeri	5501 444		
Reinikainen Tuula, tutkimussihteeri	5501 436		
Rissanen Henrik, kehittämisjohtaja	5501 445	040 512 4000	
Saatsi Maija-Liisa, taloussihteeri	5501 423		
Salminen Aila, maakuntasuunnittelija	5501 436	040 545 4046	
Salminen Martti, maankäyttöpäällikkö	5501 415	040 589 1387	
Sihvola Merja, EU-sihteeri	5501 424		
Skyttä Teija, aluekoordinaattori		040 535 7000	Työllisyysprojekti, Sisä-Savo
Tanttu Marko, tp. suunnittelija	5501 418		
Toivanen Irma, piirtäjä	5501 437		
Tuhkanen Risto, suunnitteluteknikko	5501 416		
Turunen Marja, maakuntasuunnittelija	5501 421		
Vehreävesa Satu, maakuntasuunnittelija	5501 448	040 722 2844	
Väänänen Pirjo, toimistovirkailija	5501 422		

Tiedotus: Lommi Ilpo, p. 266 2660 tai 0440 675 949, (Itäfax Oy), ilpo.lommi@dnainternet.net

**Pohjois-Savon liitto toivottaa
hyvää kesää kaikille!**

SAVO SINUKSI
Pohjois-Savon liiton tiedotuslehti